

አ. ማ. ሐ

ሰዋሰው ትግርኛ

ቀዳማይ መጽሐፍ

ናይ ቃላት ሰዋሰው ክሳብ ሰሩዕ ረባሕታ።

ናይ ማሕተም ትምህርቲ ፣ ፍራንቸስካና

አሰመራ - 1951

መ ቅ ድ ም ።

እከም ትግርኛ እንዛረብ ጉዳግት ከይና ንርከብ ኣሉና። ከንምሃር፣ ከንፈልጥ፣ ከንስልጥን፣ ብዚብል ጽቡቕ ሓሳብ፣ ትምህርቲ ንጅምር፣ ናይ ቋንቋና ፊደላት ኣጽኒዕና ንባብ ንላመድ! ድሕሪ ንባብ፣ ሰዋስው ከምዚድሊ ስለዝፈለጥና ከዓ፣ ንወዮ ቋንቋና ሕድግ ኣቢልና፣ ናይ ካልእ ቋንቋታት ሰዋስው ነጽንዕ = ትምህርትና ወዲእና፣ ምሁራትን ፈላግትን ተባሂልና፣ ከም ምሁራት፣ ከም ፈላግት፣ ከም መማህር፣ ከም ጸሓፍቲ ከይና ናብቶም ትግርኛ ዝቐንቋኦም ሕዝብናን ተመሃርትናን ኣገልግሎትና ከነወፊ፣ ፍልጠትና ከነካፍል ንቐርብ፣ እሞ ብትግርኛ፣ በቱ ናብ ንባብ ኣብጺሕና ዝገደፍናዮ ቋንቋ =

ሻብቱይ፣ (ዝወረዶ ትግርኛ!) ነቱ ዝተመሃርናዮ ቋንቋ ብዕዲ ከነምስሉ ቢልና ንጉዳጽ፣ ንግግጽ፣ ድሓር፣ ዘይመልከው ምልባስ ምስ ኣበዩ፣ መንገዲ ዘይብሉ፣ ስርዓት ዘይብሉ፣ ሰዋስው ኪካየድ ዘይኸእል፣ ጉደሉ፣ ኮይኑ ይርኣዩና = ግቢይ ጌጋ ኢዩ = ትግርኛ፣ ሽሕጻ ብምሉእ ሰዋስው ዜካይዶን ዚጽዕረሉን እንተዘይረኸበ፣ ምስ ካልእ ቋንቋታት ተነጻጺሩ ካብቱ ዝቐለለን ዝተሰርዐን ቋንቋታት ኢዩ ኪብሃል ይከእል፣ ግና ብመንገዱን ብስርዓቱን ኢና ከንስዕቦ ዘሉና፣ ዘይከፋኑ ከነልብሶ ምስገደሊ መልከው ከምዚጥፍእ ዘይምርሳዕ =

እነዙ ሰዋስው-ዙይ ናብ ክልተ መጽሓፍ ተመቐሉ ኣሉ፣ ቀዳማይ መጽሓፍ ንናይ ቃል ሰዋስው ብብወገናቱ ኣረዲኡ፣ ስሩዕ ረባሕታ ዩምህር፣ ካልኣይ መጽሓፍ ከዓ፣ ዘይስሩዕ ረባሕታን ናይ ሓሳብ ሰዋስውን ዩምህር፣ ምስኡ ከዓ፣ ንናእሸቱ ከይብርትዖም ተባሂሉ ካብ ቀዳማይ መጽሓፍ ዝተረፈ ነገራት፣ የስዕብ =

ኣሰራርዓኡ ክልተ ነገር ዚጥምት ኢዩ፣ ብሓደ ወገን፣ ትግርኛ ከም ትግርኛኡ ከምዚካየድ፣ በቱ ሓደ ከዓ፣ ናይ ትግርኛ ሰዋስው ዘጽንዑ ተ-

መሃርቲ አብ ናይ ካልእ ቋንቋታት ሰዋሰው ምስ በጽሑ ንሱውን ብዘይ
ጸገም ኪርድኡም ከምዚ ኸእል።

ብኸፍልታት ዝመጽእ፣ ክልቲኡ መጻሕፍቲ ብሠለስተ ወይ በርባዕተ
ዓመት ኪውዳእ ኢዩ ሓሳብና። እዙይ ከዓ ከከም ምጅማሩ ኢዩ፤ አብ
ቀዳማይ ዘፍለ ዚጅምሮ፣ በርባዕተ ዓመት፣ አብ ካልኣይ ክፍለ ዚጅምሮ
ብሠለስተ ዓመት።

ተመሃርቲ ናይ ሰዋሰው ወገናት እንታይነቱ አጸቢቹ ምስ ተረድኡም፣
አቐዲሞም ናይ አንቀጽ ስሩዕ ረባሕታ ቃል ንቓሉ እንተጽንዑ ዝበለጸ
ኢዩ። ንክሊት ቃል ንቓል ምጽናዕ አይጽግሞምን ኢዩ፣ ምእንትዙይ
መምህር፣ ነንወገናቱ አጸቢቹ ምሰረድኡም፣ ብዘይካ እቱ ምሰረድኡ፣ ሙ-
ላመዲ፣ ንባብ፣ ዕዮ፣ ናይ ምፍላይ አብነት፣ ዚብል ወገናት፣ ካልእ ኹሉ
ቃል ንቓሉ ኬጽንዑዎ ይዘልጽ።

መ በ እ ታ =

ሬ ደ ላ ት =

ሬደላት ትግርኛ 36 ኢዮም፤ ንሳቶም ከግ፣ ግዕዝ፣ ካዕብ፣ ሣልስ፣ ሬብዕ፣ ሓምስ፣ ሳድስ፣ ሳብዕ ተባሂሉም ነፍብ ሾብዓተ በብዓይነቱ ድምጽታትን ምልክታትን ይዘርዘሩ።

አርባዕተ ሬደላት ግን ካዕብን ሳብዕን የብሉምን፤ ቁ፣ ን፣ ከ፣ ጎ፣ ከ፣ ጎ፣ ኢዮም።

ምስ ከሉ ድምጽታቶም ከስ ሬደላት 244 ኢዮም።

ገዕዝ	ሀ	ለ	ሐ	መ	ሠ	ረ	ሰ	ሸ	ቀ	በ	ተ	ቸ	ኅ	ነ	ኘ	አ	ከ	ወ
ካዕብ	ሁ	ሉ	ሐ	ሙ	ሠ	ሩ	ሱ	ሹ	ቁ	ቡ	ቸ	ቸ	ኅ	ነ	ኘ	ኡ	ኩ	ወ
ሣልስ	ሂ	ሊ	ሒ	ሚ	ሠ	ረ	ሰ	ሸ	ቁ	ቢ	ቸ	ቸ	ኘ	ኘ	ኘ	ኢ	ኪ	ዋ
ሬብዕ	ሃ	ላ	ሓ	ማ	ሣ	ራ	ሳ	ሻ	ቃ	ባ	ቻ	ቻ	ኃ	ና	ኛ	አ	ካ	ዋ
ሓምስ	ሄ	ሌ	ሔ	ሚ	ሣ	ራ	ሌ	ሼ	ቄ	ቤ	ቻ	ቻ	ኄ	ኔ	ኘ	ኤ	ኬ	ዋ
ሳድስ	ሀ	ል	ሐ	ም	ሥ	ር	ስ	ሽ	ቅ	ብ	ት	ች	ኅ	ን	ኝ	እ	ከ	ው
ሳብዕ	ሀ	ሎ	ሐ	ሞ	ሥ	ሮ	ሶ	ሾ	ቆ	ቦ	ቻ	ች	ኅ	ኖ	ኝ	አ	ከ	ዎ

ገዕዝ	ዐ	ዘ	ዠ	የ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ፈ	ፐ	ቁ	ጎ	ከ	ጉ	
ካዕብ	ዐ	ዘ	ዠ	የ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ፈ	ፐ	—	—	—	—	
ሣልስ	ዒ	ዘ	ዠ	ዩ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ደ	ፈ	ፐ	ቁ	ጎ	ከ	ጉ
ሬብዕ	ዓ	ዘ	ዠ	ዩ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ዩ	ፈ	ፐ	ቁ	ጎ	ከ	ጉ
ሓምስ	ዒ	ዘ	ዠ	ዩ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ደ	ፈ	ፐ	ቁ	ጎ	ከ	ጉ
ሳድስ	ዐ	ዘ	ዠ	ዩ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ፈ	ፐ	ቁ	ጎ	ከ	ጉ	
ሳብዕ	ዐ	ዘ	ዠ	ዩ	ደ	ጀ	ገ	ጠ	ጫ	ጰ	ጸ	ዩ	ፈ	ፐ	—	—	—	

ብዘዕባ ሬደላት መግለጺ =

1) ቋንቋ ትግርኛ ካብ ግዕዝ ከምዝመጽአ፣ ሬደላቱውን ካብ ግዕዝ ዝመጽአ ኢዮ = ኣብ ርእሲ ናይ ግዕዝ ግን፣ ትግርኛ እዞም ቢስዕቡ ሽድሽተ ሬደላት ወሲኹ ይርከብ።

ሸ፣ ቸ፣ ኘ፣ ዠ፣ ጀ፣ ጫ።

ቸ = ካብ ኣምሓርኛ ወይ ካብ ካልእ ቋንቋ ንዝመጽአ ቃላት

መጽሐፈ ዚኸውን ኢዮምበር፤ አብ ጽሑይ ትግርኛ ዚርከብ ድምጺ ኣይኮነን።

ሃ = - እዙይውን ኣብ ጽሑይ ትግርኛ ኣይምተረኽቦን፤ ግና ብኣኡ ዚጽሓፍ ካብ ኣምሓርኛ ዝተወሰደ ቃላትን ገሊኡ ናይ ቅጽል ኣሰራርዓን ልሙድ ኢዩ። ንኣብነት፡ በደለይና፣ ዓመጺይና፣ ሓቀይና ኪብሃል ዝምተገብአ፤ በደለኛ፣ ዓመጺኛ፣ ሓቀኛ፣ ምበል ተለሚዱ። ከምኡ ከዓ ብዛዕባ ቋንቋ እንኪዝረብ፣ ብናይ ኣምሓርኛ ልማድ ቋንቋ ትግራይ፣ ትግርኛ፣ ቋንቋ ኣምሓራ፣ ኣምሓርኛ፣ ቋንቋ እንግሊዝ፣ እንግሊዘኛ ይብሃል።

ዠ = - ንኻልእ ቋንቋ ኣምበር፣ ንትግርኛ ኣብ ርእሲ ጀተው ሲኹ፣ ሕልፊ ኢዩ።

፲ = - ቨሕኳ ኣብ መጻሕፍቲ-ግዕዝ ዚርከብ እንተኾነ፣ ኣብ ግዕዝ ኮነ፣ ኣብ ትግርኛ ኮነ፣ ካብ ካልእ ቋንቋ ንዚመጽእ ቃላት ኢዩ።

፳ = - ኣብ ግዕዝ ዚርከብ ኢዩ፣ ግና፣ ስሕት ኢሉዮኹን እምበር ብኣኡ ዚጽሓፍ ቃላት ካብ ካልእ ዝመጽእ ኢዩ።

2) ብዘይካ እዙ ልሙድ ፊደላት ንናይ ካልእ ቋንቋ ቃላት መጽሐፈ ዚኸውን ፱ ወይ ፳ ኣሉ።

3) ገሊኣቶም ፊደላት፣ ጽሕፈቶም በበይኑ ክነሱ፣ ድምጺም ሓደ ኮይኑ ይርከብ። ብጥንታዊ ግዕዝ፣ ድምጺምውን በበይኑ ነቢሩ ኪኸውን ግድን ኢዩ። እዘም ዚሰዕቡ ኢዮም።

ሀ) ሀ፣ ሐ፣ ኀ = - እዘም ሠለስተ ፊደላት እዚኣቶም፣ ሎሚ ብዘሉ ናይ ግዕዝ ኣናብባ፣ ድምጺም ሓደ ኢዩ። ኣብ ትግርኛውን፣ ካብ ግዕዝ ኣብ ዝተወሰደ ቃላት፣ ሓደ ድምጺ ኣሎዎም። ብስርዓቶም ግን፤ ሀ፣ ዳርጋ ብትንሓግ ዚድመጽ ልሕሉሕ ኢዩ፤ ሐ፣ ብጎሮሮ ኣሓር-ግግ ኣቢልካ ዚድመጽ ኢዩ፤ ኀ፣ ቀደም ከም ኸ ገቢርካ ዚድመጽ ዝነበረ ኢዩ (ኸ፣ ድሓር ዝኣተወ ኢዩ።) ሎሚ ግን ናይ ኀ፣ ድምጺ ምስ ናይ ሀ፣ ሐ፣ ተደባሊኽ ይርከብ።

ለ) አ፣ ዐ = - እዘም ከልተ ፊደላትውን ብናይ ሎሚ ግዕዝን ናይ ትግርኛ ካብ ግዕዝ ዝተወሰደ ቃላትን፣ ሓደ ኮይኖም ይርከቡ። ብስርዓቱ፤ “አ” ብዳሕረቀይ ወገን-ልሳን ኣብ ትንሓግ ሃሪምካ ዚድመጽ ኢዩ፤ “ዐ” ብጎሮሮ ንዳሕረቀይ ወገን-ልሳን ጥፍልዕ ኣቢልካ ዚድመጽ ኢዩ።

ሐ) ሠ : ሰ = ቀደም ሓዲኡ ከም ሸ ገቢርካ ዚድመጽ ዝነበረ ኢዩ (መቼም ሸ ድሓር ዝአተወ ኢዩ) =

መ) ጸ : ፀ = እዙይውን ሓዲኡ ናይ ጨ ድምጺ ዝነበሮ ኢዩ (ጨ ድሓር ዝአተወ ኢዩ) = (1)

4) ብናይ ቋንቋ - ግዕዝ ሎሚ ዘሎ ኣናብባ፣ ሀ : ሐ : ኅ : አ : ዐ : ግዕዝ ክነሶም፣ ከም ራብዕ ከም ሃ : ሓ : ኃ : አ : ዓ : ገቢርካ ይንበቡ = ብትግርኛ ግን፣ ደጊምስ፣ ከም ራብዕ ዘይነነ፣ ከም ግዕዝ ገቢርካ ምንበቦም ተለሚዱ ኢዩ = ማለት፣ ድምጺም ግዕዝ እንተኾነ (ከም፣ በልዐ፣ መርሐ፣ በዝኅ፣ መጺኦ፣ በርሀ)፣ ብግዕዝ ትጽሕፎም፣ ድምጺም ናይ ራብዕ እንተኾነ (ከም ዓመት፣ ኣርአዩ፣ ሓመለ፣ ኃይሊ፣ ሃይማኖት) ብራብዕ ትጽሕፎም =

5) ብዘይካ ሳድስ፣ ስሎም ፊደላት ክፋት ድምጺ ኣሎምም፣ ሳድስ ከዓ፣ ክልተ ድምጺ ኣሎም፣ ደምጺም ሳድስ፣ ዓባስ ሳድስ ይብሃል =

ዚጠብቕ ወይ ድርቅቕ ኣቢልካ ዚድመጽ እንተኾነ፣ ደምጺም ሳድስ ይብሃል = ንኣብነት፣ ጀምቶ፣ ፈጽሞ፣ ዓድነና፣ (ም፣ ጽ፣ ድ ዚጠብቕ ደምጺም ሳድስ ኢዩ)፣ ፍጻሚ ቅድስና፣ (እቱ፣ ፍ፣ ቅ፣ ስ ዚድርቅቕ ደምጺም ሳድስ ኢዩ) = ኣብ መጀመርታ - ቃል ዚርከብ ሳድስ፣ ስሎም ደምጺም ኢዩ፣ ኣብ መወጻእታ ዚርከብ ከዓ ስሎም ሳድስ ኢዩ =

ምስ ቅድሚኡ ዘሎ ፊደል ልግብ ኢሎ፣ ዳርጋ ክይተሰምዐ ዚተርፍ፣ ዓባስ ሳድስ ይብሃል = ንኣብነት፣ ብዕራይ፣ (ዕ፣ ይ፣ ዓባስ ሳድስ ኢዩ) =

6) ቀ : ከ : ዝነበረ፣ ኣብ ገቢኡ፣ ቐ : ኸ : ከይነ ይርከብ = ብፍጥረቱ ከስ፣ ቐ : ኸ : ዚብሃል፣ ፍሉይ ፊደላት፣ የልቦን = ቅድሚኡ ዘሎ ፊደል፣ ክፋት እንተኾነ፣ ወይ ደምጺም ሳድስ እንተኾነ፣

(1) ነዙ ድርብ ፊደላት ኣጥፊእካ፣ ንኣይ ድምጺ ኣይ ፊደል ምኣዝ ዚበል ባህሊ በዙ ጊዜቲይ ይዘውተር እሱ፣ ነቲ ድሓር ዝአተወ ሸ : ኸ : ጫ : ኣጥፊእካ፣ ነቲ ሎሚ ድርብ ክይቲ ዘሎ ፊደላት፣ ጥንታዊ ድምጺ ምሃሱ ዚብሉ ከዓ እሱዉ = ኃይሊ - ልማድ፣ ናብ ሓዲኡ ክሳብ ዜበል፣ ነቲ ፍሉጥ ዝኾነ ቃላት፣ ከም ናይ ገዕዝ እጽሓፊቶ፣ ነቲ ብዙኅ ዘይፍሰጥ ከዓ፣ በዙ ኣደስ ባህሊ ንጽሕፎ እሱና =

ቀ ገምገማን፣ ቅ ይኸውን፤ ከ ከዓ፣ ኸ ይኸውን። ንእ፣ ፍቅሪ፣ ንቅዱስ፣
እኸላበት፣ ፈኸራ። ቀድሚኡ ዘላ፣ ዓበስ ሳድስ እንተኸን፣ ወይ እቱ፣
ቀ፣ ከ፣ ናይ ቃል መጀመርያ ፊደል ኮይኑ እንተተረኸበ፣ ብተሪፋ
ይተርፍ። ንእ ብነት፣ በርቂ፣ ብርኪ፣ ቀረባ፣ ከልቢ።

እቱ፣ ቀ፣ ከ፣ ቢጠብቅ እንተኸን ከዓ፣ ሆሉሳዕ ብተሪፋ ኢዩ
ቢተርፍ። ንእ፣ መከራ፣ ፈክረ፣ ደቀሰ፣ ደቂ።

ናይ ቃል ሰዋስው።

፩ ይ ምዕራፍ።

እንታይነት።

ሰዋስው ዚብሃል፣ ብእሩም አዘራርባ ሓሳብካ ንምግላጽ ዜኸኸል
ል ትምህርቲ ኢዩ። (¹)

ሓሳብ ብዘረባ ይግለጽ፣ ዘረባ ከኛ፣ ብእኛ ወይ ብጽሕፈት ይግለጽ።
ሰዋስው ብገፊሑ ናብ ክልተ ወገን ይኸፈል፤
፩ይ ናይ ቃል ሰዋስው (ንቃላት ጥራሕ እንክትምልከት)።
፪ይ ናይ ሓሳብ ሰዋስው (ንሓሳብ እንክትምልከት)።

ናይ ቃላት ወገናት።

አብ ዘረባ ዚርከቡ ቃላት፣ በብቐንዶም፣ ናብ ፳ ወገን ይኸፈሉ።
እዞም ዚሰዕቡ እዮም።

1ይ ስም፣ — 2ይ ቅጽል፣ — 3ይ ክንድስም፣ — 4ይ አንቀጽ — 5ይ
ወሳኒ መሳርዕ፣ — 6ይ መስሓቢ መሳርዕ፣ — 7ይ ጠራፊ መሳርዕ፣ —
8ይ አመልካቲ መሳርዕ።

፩ ስም። — ስም ዚብሃል፣ ንሓደ ነገር መስመዶኡ፣ መጻውዒ
ኡ፣ ዚኸኸሎ ቃል ኢዩ። ንአብነት፣ መጽሓፍ፣ ዮ
ሓንሱ ኢትዮጵያ፣ ሰብ ቁልፍ፣ ትምህርቲ፣ ሕያውነት።

፪ ቅጽል። — ቅጽል ዚብሃል ንሓደ ነገር ኪውስን፣ ወይ ዓይነቱ
ኪገልጽ፣ ናብ ስም ዚድረብ ቃል ኢዩ። ንኣ፣ እ
ዙ በትሪ፣ ሓደ መጽሓፍ፣ ገለ ትምህርቲ፣ ጽቡቕ ሰ
ብ፣ ንፉዕ ቁልፍ፣ ቀያሕ ላም፣ ብዙኅ እኸሊ። (እዙ፣
ሓደ፣ ገለ፣ ጽቡቕ፣ ንፉዕ፣ ቀያሕ፣ ብዙኅ፣ ቅጽል ኢዩ)።

(¹) ሰዋስው ብጃንቋ-ገዕዝ መሳልል ማለት ኢዩ። በብመጻፍ ናብ ናይ
ቋንቋ ፍልጠት ዜደይብ ስለዘኾነ፣ ሰዋስው ተባህሉ።

፫ ከ ን ድ ስ ም ። — ከንድስም ዚብሃል፣ ንሓደ ነገር፣ ኣብ ከንዲ ስሙ መስመዩ ዚኸኖ ቃል ኢዩ። ንኣ፣ ንሱ፣ ንሳ፣ ንስኻ፣ ኣቲዩ፣ ኣዚኣቶም፣ ገሊኡም።

፬ ኣ ን ቀ ጽ ። — (፭) ኣንቀጽ ዚብሃል፣ ሓደ ነገር፣ ኣንታይ ከምዚገብር ወይ ኣንታይ ከምዚኸውን (ስራሒ ወይ ስነ-ምግባር) ዚገልጽ ቃል ኢዩ። ንኣ፣ ጸሓፊ፣ ይኸይድ ኣሎ፣ ኪሓምም ኢዩ።

፭ ወሳኒ መሳርዕ ። — ወሳኒ መሳርዕ ዚብሃል፣ ንቃላት ወይ ንሓሳባት፣ ምስጢሩ ፈልዩ ዚውስነሉ፣ ዘይረብሕ ቃል ኢዩ። ንኣ፣ ትማሊ፣ ቅድም፣ ድሓር፣ ላዕሊ፣ ኣይቲ፣ ኣኳ፣ ከመይ።

፮ መስሓቢ መሳርዕ ። — መስሓቢ መሳርዕ ዚብሃል፣ ንስም ወይ ከም ስም ዝኸነ ቃላት፣ ምስ ኣንቀጹ ዜጋጥም፣ ዘይረብሕ ቃል ኢዩ። ንኣ፣ ኣብ ገዛ ደቂቡ፣ ብበትሪ ተሃሪሙ፣ ናይ ሰብ ኢዩ፣ ንዮሓንስሃቦ፣ ምስ ጴጥሮስ ከይደ፣ ብዓዲ ሓሊፈ። (ኣቲ፣ ኣብ፣ ብ፣ ናይ፣ ን፣ ምስ፣ ብ፣ መስሓቢ መሳርዕ ኢዩ)።

፯ ጠራፊ መሳርዕ ። — ጠራፊ መሳርዕ ዚብሃል፣ ንቃላት ወይ ንሓሳባት ነንሓድሓዱ ዜላግብ ወይ ከዓ፣ ኣስፈሊሎ ንዘሎ ሓሳብ፣ ናብ ኣውራ ኣንቀጹ ዚኣስር፣ ዘይረብሕ ቃል ኢዩ፣ ንኣ፣ በርሀን ሚካኤልን፣ ተዘራብካ፣ ከራፊኸውን፣ ግና፣ ኣይተበኣስከን፣ ም- ኣንቲ ክርእዩክ መጺኦ። (ኣቲ፣ ን-ን

(፮) ኣንቀጽ፡ ብግዕዝ፡ ጳፍ-ቤት ማለት ኢዩ። ጳፍ-ቤት ዘበሎ ከዓ፡ ንሰዋ ሰውን ንዩንደን፡ ጳውራ መእተዊኡ፡ ቀንደ ነገሩ፡ ስለዝኾነ ኢዩ።

እውን ፣ ግና ፣ ምእንቲ ፣ ጠራፊ መሳርዕ ኢዩ።)

፰ አመልካቲ መሳርዕ ። — አመልካቲ መሳርዕ ዚብሃል ናይ ዝተሰምዓካ ፣ ወይ ከዓ ፣ ናይ አገባብራ ወይ አኸዋውና ምልክት ዚህብ ፣ ዘይረብሕ ቃል ኢዩ። ንኢ ፣ ዋይ ፣ አይ ፣ ሓፍ ፣ ኮፍ ፣ ለጥ ፣ ስብር ፣ ምውት ፣ ቀልቅል።

መ ረ ድ ኢ ።

ስም ። — እቱ እትጽሕፈሉ አቕሓ ፣ እንታይ ይብሃል ፣ እንታይ ኢዩ ስሙ። ፡... ብርዒ። እምብአርክስ ፣ “ብርዒ” ዚብል ቃል ፣ ብሰዋሰው ፣ ስም ይብሃል። እትምልከተሉ ፣ እተንብብሉ አቕሓ ፣ ስምዶ አሎዎ ፣ እንታይ ኢዩ ስሙ። ፡... መጽሓፍ ይብሃል። “መጽሓፍ” ዚብል ቃል ከስ ፣ ብሰዋሰው ፣ ስም ኢዩ።

ከምኡ እናገበርካ ንኹሉ ነገራት ፣ “ስምዶ አሎዎ ፣ እንታይ ኢዩ ስሙ። ፣ እንታይ ይብሃል።” እናበልክ እንክትሓትት ፣ እቱ ምላሽ ከይነዚ መጽሓፍ ቃላት ፣ ስም ከምዝኾነ ክትፈልጥ ትኽእል።

ስም ፣ ናይ ህሉው ነገራት ኪኸውን እንከሎ ፣ ንምፍላጡ አይኪጽግመካን ኢዩ። ናይ ነኑት እንኪኸውን ግን ፣ ግር ኪብልክ ዚክእል ኢዩ። ንኢ-በነት ፣ ሕያውነት ፣ ክፍአት ፣ ጽልጢ ፣ ድፍረት ፣ ኃይሊ ፣ ትዕግስቲ ፣ ሙቐት ፣ ቅድስና ፣ ጭንቁ ፣ ሽሕኳ ዘይርእ ዘይትሓዝ ፣ ብርእሱ ዘይህሉው እንተኾነ ፣ ስም ከምዝኾነ ክትፈልጥ ፣ ከምቲ ናይ ቅድም ሕቶታት ግበር። ንኢ ፣ እቱ ሕያዋይ ምዃን ስምዶ አሎዎ ፣ እንታይ ይብሃል ፣ እንታይ ኢዩ ስሙ። ፡... ሕያውነት ይብሃል ፣ ንሱ ኢዩ ስሙ ፣ እምብአርክስ ፣ ሕያውነት ዚብል ቃል ፣ ስም ኢዩ። ድኻ ምዃን ድኻነት ይብሃል ፣ “ድኻነት” ፣ ስም ኢዩ። ኃይል ምዃን ፣ ኃይሊ ፣ ይብሃል ፣ “ኃይሊ” ፣ ስም ኢዩ። ከምኡ ገቢርካ ንኹሉ ፍተኖ።

ቅጽል ። — ቅጽል፣ ንሓደ ነገር ስሙ አይኮነን፣ አብ ርእሲ ስሙ ዚውሰኽ ኢዩ። ከም፣ ጸርፊ ዚመዕል፣ ናእዳ ዚመልከት፣ ጠባይ፣ ሕብረ፣ ወ. ዘ. ዚገልጽ፣ ወይ፣ አዩናይ፣ ከንደይ፣ ከምዝኾነ ዚፈሊ ኢዩ። ገሊኡ ቅጽላት፣ ምስ አስማቱ ከይተጋግዩ ከስ አስተውዕል፣ ሕያውነት፣ ስም ኢዩ፤ ሕያዎይ፣ ቅጽል ኢዩ። ከመይ፣ ሕያውነት፣ ነቱ ሕያዎይ ምዃን ስሙ ኢዩ፣ ቅይሒ፣ ነቱ፣ ቀይሕ ምዃን ስሙ ኢዩ፣ ሕጽራ፣ ነቱ፣ ሓጺር፣ ምዃን ስሙ ኢዩ። ሕያዎይ፣ ቀይሕ፣ ሓጺር፣ እንክትብል ግን፣ አብ ርእሲ ሓደ ስም ደራብካ ኢኻ፣ ሕያዎይ ሰብ፣ ቀይሕ መጽሓፍ፣ ሓጺር በትሪ፣ እትብል።

ንኹሉ ቅጽል፣ ከብ ስም መፍለዩ ዚኸውን መፍተኒ እንተደለኻ ከዓ፣ “ሕያዎይ ሰብ” ዝበልካዮ፣ እቱ ሰብ፣ ሕያዎይ ኢዩ፤ “ሓደ፣ ብርዒ”፣ እቱ ብርዒ፣ ሓደ ኢዩ፣ እናበልካ፣ ቅድም፣ ስም፣ ድሓር፣ ቅጽል፣ ድሕሪኡ፣ ከከም ናቱ፣ “ኢዩ፣ ኢያ፣ ኢዮም” ወ. ዘ. እናኸተልካ፣ ምስጢሩ እንተተሰማምዐ፣ ቅጽል ከምዝኾነ ትፈልጥ፣ እንተ ዘይተሰማምዐ፣ ቅጽል አይኮነን ማለት ኢዩ። ንአብነት፣ “መጽሓፍ ጴጥሮስ”፣ እቱ፣ “መጽሓፍ”፣ ናብ፣ “ጴጥሮስ”፣ ዝተደረበ ቅጽል እንተመሰለካ፣ እቱ ጴጥሮስ፣ መጽሓፍ ኢዩ፣ ቢልካ፣ እንክትፈትፍ፣ “መጽሓፍ”፣ ቅጽል ከምዘይኮነ ይርዳኣካ፣ ከመይ፣ ጴጥሮስ፣ መጽሓፍ አይኮነን።

ከንድስም ። — ንሓደ ሰብ፣ ወይ ንሓደ ነገር፣ ብስሙ ከንዲ እትሰምዮ፣ “ንሱ”፣ ትብሎ፣ ምሳኻ ንዚዛረብ ሰብ፣ ስሙ ገዲፍካ፣ “ንስኻ”፣ ትብሎ፣ አብ ቅድሚኻ ንዘሉ መጽሓፍ እናመልከትካ፣ “መጽሓፍ፣ ጽቡቕ ኢዩ”፣ ከንዲ ምባል፣ “እዙይ፣ ጽቡቕ ኢዩ”፣ ትብል። እዙ፣ ንናይ ሓደ ነገር ስም፣ መተክኢ ዚኸውን ቃል ከስ፣ ከንድስም ይብሃል።

አብ ገሊኡ አዘራርባ፣ ከንድስም፣ ምስ ስም ተደሪቡ ይርከቡ። ንአብነት፣ ንስኻ ዮሓንስ፣ አነ ኃይለ አነ...። አብ፣ ከምዙይ ዝበለ አዘራርባ፣ ነቱ ከንድስም፣ ቅጽል፣ ከይትብሎ፣ እቱ፣ ንስኻ፣ አነ፣ ዚብል ቃል፣ ንዮሓንስ ወይ ንኃይለ ኪውስን፣ ወይ ዓይነቱ ኪገልጽ ዚእቱ አይኮነን፤ አጸቢቕካ ከተሰምዕ፣ ወይ ደጋጊምካ ከተረድኦ፣ ቢልካ ዚ ወሳሰኽ ኢዩ። እምብእርከስ፣ ከም ስርዓቱ፣ “ዮሓንስ፣ ኃይለ”፣ አብ-ማት፣ ኢዩ፣ “ንስኻ፣ አነ”፣ ከንድስማት ኢዩ።

መሳርዕ። -- (1) መሳርዕ ዜብሎ፣ ንኸልእ ቃላት መገጣጠሚ መተአሳሰሪ፣ ስለዝኾነ ኢዩ። እዙ ኣርባዕተ ዓይነት - መሳርዕ፣ ነሉ፣ "ዘይረብሕ" ተባሂሉ ኣሎ፤ እዙይ ከዓ፣ ተባዕታይ፣ ኣንስታይ፣ ሓይ፣ ብዙኅ፣ ወይ፣ ከምኡ ዝበለ ባብዓይነቱ ምስጢራት ክትፈሊ ቢልካ ክትለዋውጦ፣ ኣይትኸእልን ማለት ኢዩ። ንስም፣ በትሪ፣ ዝነበረ፣ ኣብትርቲ፣ ኣም፣ ዝነበረ፣ ኣእዋም፣ ንቕጽል፣ ጽቡቕ፣ ዝነበረ፣ ጽብቕቲ፣ ጽቡቕት፣ ንኸንድስም፣ ንሱ፣ ዝነበረ፣ ንሳ፣ ንሳቶም፣ ንሳተን፣ ንኣንቀጽ፣ ሰበረ፣ ዝነበረ፣ ይሰብር፣ ይሰበር፣ ይሰብሩ፣ ይሰብሩ። ከምዘይ እናበልካ ክትለዋውጦ ትኸእል። ነሉም እዞም ካልኣት ወገናት ከስ፣ ብቓሉምኳ እንተዘይፈለዩ፣ ኣብ ኣዘራርባ፣ ናይ ሓይ፣ ናይ ብዙኅት፣ ናይ ተባዕታይ፣ ናይ ኣንስታይ፣ ወይ ከምኡ ዝበለ፣ ብረባሕታ ዚለዋወጥ ምስጢር ኣሉምም። መሳርዕ ግን እዙ ነሉ የብሉን።

ሓድሓደ ጊዜ፣ መሳርዕ፣ ምስ ካልእ ቃላት ተሓዋዊሱ እንክትረኽቦ፣ ተለዋዊጡ እንተጸንሓካ፣ ፊደል ንፊደል ስለዝወሓጠ፣ ወይ፣ ድምጺ ፊደላት ምእንቲ ኪሰማማዕ ኢዩምበር፣ ብናይ ረባሕታ መንገዲ ኣይኮነን። ንኢ፣ ን-ኣእዋም፣ ዝነበረ፣ ነእዋም፣ (ን-ዝነበረ፣ ነ)፣ ምስ-ካ፣ ዝነበረ፣ ምሳኻ (ስ፣ ዝነበረ፣ ሳ)።

ወሳኒ መሳርዕ። -- ወሳኒ መሳርዕ፣ ኣጸቢቐ ምእንቲ ኪርድኣካ፣ ነዙ ኣብነት ኣስተውዕል። ገብራይ መጺኡ፣ እንተበልካ፣ መኣዝ ከም ዝመጽኦ ኣይተወሰነን፤ ገብራይ፣ ትማሊ መጺኡ፣ እንተበልካ ግን፣ ዝመጽኣሉ ጊዜ ይውሰን፤ እቱ፣ "ትማሊ" ዚብል ቃል ከስ፣ ወሳኒ መሳርዕ ኢዩ። ከምኡ ከዓ፣ መኣዝ መጺእካ፣ እንተበልካ፣ እቱ፣ "መኣዝ" ዚብል ናይ ሕቶ መሳርዕ፣ ጊዜ ኪውሰን ዚኣቱ ኢዩ፤ "መኣዝ" ከስ ወሳኒ መሳርዕ ኢዩ።

ቅጽል ዝነበረ ቃላት፣ ብዙኅ ጊዜ፣ ወሳኒ መሳርዕ ኮይኑ ይርከብ። ንኣብነት፣ ጽቡቕ ሰብ፣ እንተበልካ፣ እቱ "ጽቡቕ" ናብ፣ "ሰብ" ዝተደረበ ቅጽል ኢዩ፤ ጽቡቕ ሰሪሕና፣ እንተበልካ ግን፣ እቱ

(1) ኣርባዕተ ወገናት መሳርዕ ካብ ሓድሓድ ምፍላይ ነናእኸቱ ይጸገም ይኸውን። ምፍላይ እንኪገብሩ ንመጀመርታ ብጥቕላል መሳርዕ ከምዝኾነ ምፍላጥ ጥራሕ ይኣኸሉም።

“ጽብቆ”፣ ከመይ ገበባ አሰራር ለከምገኘነ ዚውስን ኢዩ፣ ወሳኒ መሳርዕ ኢዩ።

ወሳኒ መሳርዕ፣ ብዚበገጎ፣ ናይ አንቀጽ፣ ናይ ቅጽል፣ ወይ ናይ ገኸምኡ ወሳኒ መሳርዕ ምስጢር ኢዩ ዚውስን፣ ግና፣ ብዙን ጊዜ፣ ንኻልእ ወገናትውን ይውስን ኢዩ። እኒሆ ነናቱ አብነታት።

ንስም እንኪውስን። ወይ ንስኻ፣ ወይ ኃውካ፣ ሓዲኹም በዲሉ ከምዘሎ፣ ርግጽ ኢዩ፣ ኃወይ አይኮነን፣ ብሓቂ፣ አነ ኢዩ በደለኛ።

መስሓቢ መሳርዕ እንኪውስን። እታ ነፋሪት፣ ትኸከል ብልዕሊ ገዛና ሓሊፋ፣ ልክዕ ትሕቲ መስኮት ዘላ እምኒ ጠምት።

መስሓቢ መሳርዕ። — መስሓቢ ዜብሎ፣ ንሓዲ ቃል ብምስጢር፣ ናብ ሰሓቢ አንቀጽ ዜብሎ ከንድገኹን ኢዩ። ንአብነት፣ ዮሐንስ፣ ካብ ገዛ መጺኡ፣ እንተበልካ፣ ነቱ “ገዛ” ናብ “መጺኡ” ዜብሎ፣ እቱ “ካብ” ኢዩ፣ ምምጺኡ “ካብ ገዛ” ከምገኘነ ዚገልጽ፣ እቱ “ካብ” ዚብል መስሓቢ ኢዩ። ብዘይካኡ፣ ዮሐንስ ገዛ መጺኡ፣ እንተበልካ፣ ምስጢር ሞገሶ፣ ማለት፣ ነቱ “ገዛ” ናብ “መጺኡ” ዜጸግሞ ይሰእን። ብሕቶ፣ አበይ አሎ፣ ካበይ መጺኡ፣ ናበይ ከይዱ፣ ቢልካ፣ አብ ገዛ አሎ፣ ካብ ገዛ መጺኡ፣ ናብ ገዛ ከይዱ እንኮትብል፣ እቱ “ገዛ” ዚብል ስም፣ ናብ “አሎ፣ መጺኡ፣ ከይዱ” ዚብል አናቕጽ ከምዚሰሓብ ይርዳእ፣ ዚሰሕቦ ዘሎ ከዓ፣ እቱ፣ “አብ፣ ናብ፣ ካብ”፣ ዚብል መስሓቢ መሳርዓት ኢዩ።

“ናይ”፣ ዚብል መስሓቢ መሳርዕ፣ ናብ አንቀጽ ዘይኮነስ፣ ናብ ሓዲ ስም ዚጽጋዕ ይመስል፣ ብሓቂ እውን፣ ንሱ ዚአትዎ ቃል፣ ናይ ሓዲ ስም ተቐጻሊ ኢዩ፣ ግና፣ ብዘበለ አቢሎ፣ ንሱውን (እቱ ቃል) ናብ አንቀጽ ኢዩ ዚጽጋዕ። ንአብነት፣ እዙይ፣ ናይ ጴጥሮስ መጽሓፍ ኢዩ። እቱ፣ “ናይ ጴጥሮስ”፣ ሽሕጻ ናይ “መጽሓፍ” ተቐጻሊ እንተኸነ፣ ናብ፣ “ኢዩ” ዚብል አንቀጽ ይጽጋዕ።

መስሓቢ ምስ ስምን ከንድስምን፣ እሞ ብቕድሚት ኢዩ ዚርከብ። ሓድሓዲ ጊዜ፣ ምስ ወሳኒ መሳርዕውን ይርከብ (አብነት፣ ካብ ሕጂ፣ ከሳብ ድሓር)፣ ምስ አርእስቲ አንቀጽውን ይርከብ፣ ግና፣ ከምኡ እንኪኸውን፣ እቱ አርእስቲ፣ ከም ስም ኢዩ ዚቕጽር። ንአብነት፣ ካብ ምዝራብ፣ ምስማዕ ይበልጽ። (እቱ፣ ምዝራብ፣ ከም ስም ኢዩ ዚሕሰብ)። ምስ ካልእ አንቀጽ እንኪርከብ ግን፣ ጠራፊ መሳርዕ ኢዩ

እምበር፣ መስላቢ አይኮነን። ንኣብነት፣ ኣነ ከሳብ ዝመጽእ፣ አይትኺድ።

ኣብ መንጎ ስምን መስላቢ መሳርዕን ክልእ ቃላት እንከርከብ፣ ምፍላይ እንክትገብር፣ እቲ ስሙ ወይ ስም መሰል ኣናዲኻ ክትረኽቦ የድሊ። ንኣ፣ ኣብዛ ጥዕምቲ፣ ዘይትምኖ ዝህ፣ እንተበልካ፣ እቲ “ኣብ” ምስ “ዝ” ኢዩ። “ኣብ ዝ” ከምዝኾነ ሓሲብካ ኢኻ እትፈልዮ።

ጠራሬ መሳርዕ። — ኣውራ ሠለስተ ስራሕ ኣሉዎ፤ ኣብ ገሊኡ ኣዘራርባ፣ ንክልተ፣ ወይ ንብዙኅ ወገናት፣ ማዕረ ገቢሩ የላግብ። ንኣብነት፣ ዮሐንስን ዮሴፍን መጺኦም፣ አጽኒዕና፣ ተማሂርናውን። ኣብ ገሊኡ ከፃ፣ እናጠረፈ ይፈላሊ። ንኣ፣ ተማሂርካ፣ ግና አየጽናዕካን። ኣብ ገሊኡ ግን፣ ንኣደ አንቀጽ፣ ወይ ንኣደ ዘረባ፣ ናብ ክልእ አንቀጽ፣ ወይ ናብ ክልእ ዘረባ ይአስሮ። ንኣብነት፣ እንተተገላገሉ፣ ክትሓልፍ ኢኻ። እቲ፣ “እንተ”፣ ምሕላፍ ክብ ምትጋህ ከምዚ መጽእ ገሊጹ፣ ብኣደ ይአስሮ፤ ምስ ተመሃርካ፣ ተጻወት (እቲ፣ “ምስ”፣ ምጽገዋት፣ ድንገሪ ትምህርቲ ኪኸውን ከምዘሉዎ ገሊጹ፣ ብኣደ፣ ይጥርፎ)።

አመልካቲ መሳርዕ። — እዙይውን ኣውራ ክልተ ነገር ዝሓዘ ኢዩ። ገሊኡ፣ ብኣደ ዝተሰምዓካ ጠብላሕታ ተደረጃኻ፣ ሱ ንቢድካ፣ ተሓጉስካ፣ ወ.ዘ.፣ እተድምጸ ምልክት ኢዩ። ንኣ፣ ዋእ፣ ዋይ፣ እሶ፣ አእ። ገሊኡ ግን፣ ብአንቀጽ ኪግለጽ ዝምተገብኦ፣ ቡቲ አገባብራኡ፣ ወይ አኸዋውናኡ ገቢርካ፣ “በለ፣ አበለ”፣ እናወሰኸካ ዚምልክት ስራሕ ወይ ዙነት ኢዩ። ንኣ፣ ሸተት በለ፣ ፈንጠርጠር ቢሉ፣ ሕምም ቢሉ፣ ምውት በለ።

መ ላ መ ዲ ።

ነዙ ዚስዕብ ቃላት፣ በብኣደ እናመርመርካ፣ ከከም ናቶ፣ ስም፣ ቀጽል፣ ክንድ ስም፣ ወ. ዘ. እናበልካ፣ ብናይ ቃል ምፍላይ፣ ፈላልዮ።

ሀ

መጽሓፍ፣ መንደቕ፣ ብርሂ፣ ጠራሙዝ፣ ክዳን፣ ወረቐት፣ ኃይለ፣ ዮሴፍ፣ አሥመራ፣ ኤርትራ፣ እስያ፣ አመሪቃ፣ ክልቢ፣ ተመን፣ ጣዕዋ፣ ደራሁ፣ ጤል፣ ከብቲ፣ እንስሳታት፣ ሕዝቢ፣ ጭፍራ፣ ሰብአይ፣ ቄልዓ፣ ባል፣ ብርኪ፣ ኢድ፣ ዓይኒ፣ አኣዛን፣ እምኒ፣ ሰማይ፣ ክፍአት፣ ትህኪት፣

ጥሶና ፣ ሃብቲ ፣ ሞት ፣ ናጽነት ፣ ሒመታ ። — ጸዕዳ ፣ ጸቢም ፣ ንፋሶ ፣ ሃካይ ፣ ሃብታም ፣ ትጉሀ ፣ ጥሁይ ፣ ብሩሀ ፣ ጽሩይ ፣ ነዌሕ ፣ ገዢ ፣ ለባም ፣ ጠዋይ ፣ ጎባጥ ፣ ጸፊሕ ፣ በሊሕ ፣ ዓሚቅ ፣ ከባድ ፣ ሕያወይቲ ፣ ሕምምቲ ፣ ብሉጸት ፣ ከቡራት ፣ ፍሉጣት ፣ ብዙኃት ፣ ውሑዳት ፣ ረሳሓት ፣ ማእከላይ ፣ ቀዳመይቲ ። — አነ ፣ ንሳቶም ፣ ንስካትክን ፣ እዚአተን ፣ እቲአ ፣ ንስካ ፣ ንሕና ፣ መን ፣ ንስኹም ። — ብላሶ ፣ ግደፍ ፣ ሓዲጉ ፣ መጸእኩም ፣ ኪኸይድ ኢዩ ፣ የገይም አሎ ፣ ሰበረ ፣ ቀተለ ፣ ፈተለ ፣ ቀዲሙ ፣ ተሳሚርና ፣ ትድቅሱ ፣ ትሰጥዩ ፣ ተዛራብክን ፣ ተዘሚትክ ፣ አቕተላ ፣ የጽርዕ ፣ የበእስ ። — ጽባሕ ፣ ትማሊ ፣ ዓሚ ፣ ሥልሴ ፣ ንዓመታ ፣ ድሓር ፣ እወ ፣ እንድሚ ። — አብ ካብ ፣ ምስ ፣ ብ ፣ ድሕሪ ፣ ቅድሚ ፣ ትሕቲ ፣ ማዕዶ ፣ ጥጅ ፣ መንጎ ። — ን ፣ ወይ ፣ እውን ፣ ከዓ ፣ ግን ፣ እምበር ፣ ድእምበር ። — አይ ፣ ኡይ ፣ አይ ፣ ሃይ ፣ እሳይ ፣ ፋሕ ፣ ስኸዕ ፣ ገምት ፣ ሸተት ፣ ብድድ ፣ ክብ ፣ ጥምዝዝ ፣ ፍልይ ፣

ለ

1 በርሀ ምስ አብርሃ መጸኡ ። — 2 በርሀን አብርሃን ፣ ጽቡቕ መጽሓፍ ገዢም ። — 3 ሓደ ትጉሀ ሰብ ፣ ካብ ዓሰርተ ሃካያት ሰባት ይበልጽ ። 4 — እዛ ብርሂ ፣ ጽብቕቲ ትመስል ። — 5 አእምሮ ምስ ድላይ ፣ ፍልጠት ይፈሪ ። — 6 ድላይ ጉደለ ፣ ናይ አእምሮ ሃብቲ ተቐብረ ። — 7 ግራት ፣ ዘርአይ ጽቡቕ ብቕሊ አብቀላ ፣ ግና ገናም ስኢና ። — 8 እዙ ገዛ ፣ አብ ዓመት ሓደ ጊዜ ተዓርዩ ። — 9 እንስሳ ምእንቲ ሰብ ተፈጠሩ ።

ሐ

1 ናይ ዮሐንስ ብርሂ ፣ ናብ ክልተ ወገን ተመቐላ ። — 2 ሰቲካ ፣ በሊዕካ፤ ሕጂ ይአክል ፣ ቀልጢፍካ ናብ ስራሕ ኪድ ። — 3 ሓደ ዘረባ ፣ ንብዙኃት ሰባት የሕዝን ። — 4 ሓደ ዝናም ፣ ክሳብ ፍረ አብጸሑ ። — 5 ሓደ እቶት ፣ ንምግብን ንዘርእን አኸሉ ። — 6 በራኪ ፣ ምስ ሃብተ ናብ ቤት ትምህርቲ አትዩ ። — 7 እዙ ብዕራይ ፣ ብጊዜ ማሕረስ ተወጸዎ ። — 8 ክብራ ፣ ቁልዓ ሓዘላ መጸኡ ። — 9 ሀበይ ፣ ግራት መብራህቱ ክተጥፍእ ውዲላ ። — 10 እቱ መረጸን ፣ ብንእሽቶ እምኒ ተሃሪሙ ተሰቢሩ ።

መ

- 1 የማነ፣ ጥራዝ ተቆዲዱ ርእዩ፣ ከም ሓዊ በግ ኢሉ ተጀጠዎ ።
- 2 አብዛ ሓንቲ፣ ሰሙን፣ ምሉእ መጽሓፍ ተማሂርና ። - 3
- ሕያዋይ ተመሃራይ፣ ምስ ነሱም ተመሃርቲ፣ ኪሰማማዕ ይጽዕር ። -
- 4 እዙ ቁልዓ፣ ናብ ዓቢይ ስልጣኔ ኪበጽሕ ይጽዕር ኣሎ ። - 5
- እዘን ሓምሽተ ኣጣል፣ በሠላሳ ቅርሺ ተገዘ.አን፣ እታ ሓንቲ ላም ከዓ፣
- ዕሳ ቅርሺ ኣውጺኣ ። - 6 ብኸልተ መዓልቲ፣ ሓደ መጽሓፍ ኣንቢቦ ።
- 7 አብዛ ዓመት እዚኣ፣ ብዙኅ ነገር ከጽንዕ እትሰር። ።

ም ፍ ላ ይ ።

አብ ዘረባ ንዚርከብ ቃላት እናመርመርካ፣ ከከም ናቱ፣ ስም፣ ቀጽል፣ ክንድስም፣ ኣንቀጽ ወሳኒ መሳርዕ፣ መስሓቢ መሳርዕ፣ ጠራፊ መሳርዕ፣ ኣመልካቲ መሳርዕ፣ እናበልካ እንክትፈላልዮ፣ ክፍልታቱ እንክተመልክት፣ «ናይ ቃል ምፍላይ» ይብሃል፣ ንሓሳቡ እናመርመርካ እንክትፈላልዮ ከዓ፣ «ናይ ሓሳብ ምፍላይ» ይብሃል ።

ናይ ም ፍ ላ ይ ኣብ ነ ት ።

ኣብ ነ ት ። - ኣየ፣ ሎሚ፣ እታ ጽብቕቲ ብርዒ ናብ ክልተ ወገን ተመቐላ ።

ም ፍ ላ ይ ።

ኣየ፣ - ኣመልካቲ መሳርዕ።	ናብ፣ - መስሓቢ መሳርዕ።
ሎሚ፣ - ወሳኒ መሳርዕ።	ክልተ፣ - ቀጽል (ናብ ወገን ተቐጽሎ)።
እታ፣ - ክንድስም።	ወገን፣ - ስም።
ጽብቕቲ፣ - ቀጽል (ናብ ብርዒ ተቐጽሎ)።	ተመቐላ፣ - ኣንቀጽ።
ብርዒ፣ - ስም።	
ከዓ፣ - ጠራፊ መሳርዕ።	

ድምጺ - ፊደላት

ፊደላት እንዲደመጹ፣ ሽሕጻኑ ስላሉ ብአፍና እንተደመጸናዮ፣ ልሳንና፣ አብ ብዙኅ ወገናት አፍና እናተንከፈ፣ ከከም ፊደላቱ፣ በብዓይነቱ ድምጽታት ይርከብ። ፊደላት፣ ከከም ድምጻም፣ ከምዙ ዚሰፀብ ከይኖም ይፍለዩ።

1) ጎሮራውያን (ብሱር ልሳንን ብአፍ ጎሮሮን ዚደመጹ)፣ ሀ፣ ሐ፣ ኅ፣ አ፣ ዐ።

2) ትንሓጋውያን (በማእከል ልሳንን ትንሓገን ዚደመጹ)፣ ሸ፣ ቀ፣ ቆ፣ ቈ፣ ቐ፣ ሃ፣ ከ፣ ኸ፣ ኰ፣ ኹ፣ ገ፣ ጀ፣ የ፣ ገ፣ ጉ፣ ጢ።

3) ማእከላውያን (ብልሳን፣ አብ መንጎ ትንሓገን አሰናንን እናሃረምካ፣ ዚደመጹ)፣ ለ፣ ረ፣ ነ።

4) ስናገውያን (ብልሳንን ብሰንን ዚደመጹ)፣ ሠ፣ ሰ፣ ዘ፣ ደ፣ ጠ፣ ጸ፣ ፀ።

5) ከንፈራውያን (ብኸናፍር፣ ምስ ሰኒ፣ ወይ ብዘይካሉ፣ ዚደመጹ)፣ በ፣ መ፣ ወ፣ ጸ፣ ፈ፣ ጥ።

ብሓይ ወገን፣ ወይ ጥጃ-ጥጃ ብዘሎ ወገናት ዚደመጹ ፊደላት እንዲከታተሉ፣ ናይ ሓዲኦም ድምጺ፣ ዳርጋ ከይተሰምዐ ይተርፍሞ፣ ሓዲ፣ ዚጠብቕ ፊደል፣ ጥራሕ ዚደመጹ ይመስል፣ ግና፣ ፊደል ከይወሓጥካ፣ ብምሉኡ ምጽሓፉን ምድማጹን ይበልጽ።

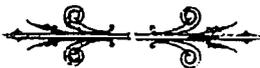
አብ ድምጽውን፣ እቱ ዝተዋሕጠ ዚመስል ፊደል፣ ዓባብ ሳድስ ስለዝኾነ፣ ብዙኅ ዘይስማዕ ከይኑ ኢዩምበር፣ ብጭራሽ አይጠፍእን ኢዩ። ንኢ፣ «ወለድቲ» እንክትብል፣ «ወለድ» ቢልካ፣ አብኡ ከሎ፣ ቀጸልካ «ቲ» ተጥብቐሉ እምበር፣ ብጭራሽ «ወለቲ» ወይ፣ «ወለዲ» አይኮነን። ከምኡ፣ ዓጸድቲ፣ አርቂቕካ፣ ሓዲግካ፣ ኮይንና፣ ተኩሲንና፣ ሓንቂቕኩም፣ ወ. ዘ.።

ዝኾነ ሽይኑ፣ እንተተዋሕጠ፣ እቱ ዳሕረዋይ ፊደል ኢዩ ዚውሓጥ፣ እቱ ቀዳማይ ከዓ ይጠብቕ፣ እም ብግዲ ናይ ምጥባቕ ምልክት የድልዮ ኢዩ፣ እንተዘየሎ ምስጢር የዘናብል ኢዩ። ንኢ።

ንሳ ሓዲጋ፣ ንሱኻ ሓዲጋ፣ (ሓዲግካ ዝነበረ)፣ ንሳ ተኸራኒ፣ ንሕና ተኸራኒ፣ (ተኸራኒንና ዝነበረ)።

ከልተ ቃላት እንኪላገብሞ፣ እቲ ከልአይ፣ ብ ሓ ስጅምር እንተኸነ፣ እቲ ሓ ይውሓጥ። ንኢ፣ ምስ አንበሳ፣ ዝነበረ = ምስ-ንበሳ፣ አይ እምበር፣ ዝነበረ = አይምበር፣ ወ.ዘ.። አብ ገሊኡ ቃላት፣ ብጊጉይ አዘራርባ፣ ፊደል <ን> ናብ <ም> ተለዊጡ ይርከብ። ንኢ፣ አምበሳ (ከንዲ፣ አንበሳ)፣ መምበር (ከንዲ፣ መንበር)፣ ሰምበት (ከንዲ፣ ሰንበት)። ፍሉጥ ጌጋ አይ።

ዕዮ። — ሓምሽተ ቃላት ጸሓፍሞ፣ አብኡ ዚርከቡ ፊደላት ብድምጻም ናይ አየናይ ወገን ከምዝኸኑ ግለጽ።

ጃ ይ ም ዕ ሬ ፍ ።

ና ይ ስ ም ክ ፍ ል ታ ት ።

ስም ናብ ጃ ይ ክፈል፡ - 1ይ ስም ተጸውዖ፡ - 2ይ ስም ሓባር ።

፩ ስም - ተጸውዖ ዚብሃል፡ ንሓደ ነገር፡ ክብ ክልእ ዝኸምኡ ፈልዮ፡ ንበይኑ መስመዶኡ ኪኸኖ ዝተወሰነ ኢዩ ። ንኣ፡ ብርሃነ፡ ሚካኤል፡ ኣሥመራ፡ ኤርትራ፡ ኣፍሪቃ፡ ወ. ዘ. ።

ስም ተጸውዖ ከምዙ ዚስዕብ ኮይኑ ይከፋፈል ።

1 ናይ ሰብ ስም ተጸ፡ - ዮሴፍ፡ ገብረ ማርያም፡ ወልደሥላሴ፡ ለተ ማርያም፡ ለተመድኅን፡ ዑቕባማርያም፡ ወ. ዘ. ።

2 ናይ ቦታ ስም ተ፡ - ዓድዋ፡ ኣህስም፡ ሰራዩ፡ ትግራይ፡ ሸዋ፡ ተከዘ፡ ጻና፡ እምባኣላጀ፡ ወ. ዘ. ።

3 ናይ እንስሳ ስም ተ፡ - ሓለንጋይ፡ ሓመር፡ ወይላ፡ ኣሸዓል ። - ስም ተጸውዖ ዘለዎም እንስሳ ብዙኃት ኣይኮኑን፤ ናይቶም ዘሎዎም ከዓ፡ ክብ ኣውራጃ ናብ ኣውራጃ ዚለዋወጥ ኢዩ ።

፪ ስም - ሓ ባር ዚብሃል፡ ሓደ ንዝዓሌቱ ነገራት፡ ብሓባር መስመዶኡ ኪኸኖ ኢዩ ። ንኣ፡ ብርሃነ፡ ካራ፡ እንጌራ፡ ድሙ፡ ማይ፡ ሰብ፡ ክፍኣት፡ ዕሽነት፡ ወ. ዘ. ።

ስም ሓባር ከምዙ ዚስዕብ ኮይኑ ይከፋፈል ።

1 ናይ ሀሉው ስ ሓ፡ - ብርእሱ ሀሉው ንዝኸነ ነገራት ዜመልከት ኢዩ ። - ንኣ፡ መጽሓፍ፡ ቁልዓ፡ እምኒ፡ ገራት፡ እንስሳ፡ በጊዕ፡ እም፡ መልኣኸ፡ ነፍሱ፡ ኣምላኸ ። - ናይ ሀሉው ስም - ሓባር ብወገኑ ከምዙ ዚስዕብ ኮይኑ ይከፋፈል ።

ሀ) ናይ ሰብ — ሰብ ቁልፍ ሰብአይ ሰበይ-
ቲ፣ ገል፣ ሕጻን፣ አቦ፣ አደ፣ አኮ፣ አሞ፣ አቦ-
ሓጎ፣ እኖሓጎ፣ ኃው፣ ኃውቲ፣ ኃትኖ፣ ወ. ዘ. »

ለ) ናይ እንስሳ — ዝብኢ፣ ከልቢ፣ ጤል፣
እንስሳ፣ ከብቲ፣ ማሕሰእ፣ አድጊ፣ በቕሊ፣ ፈ-
ረስ፣ ወ. ዘ. »

ሐ) ናይ ግዛዕ — እምኒ፣ ወረቐት፣ ጥራዝ፣
ሽምፍ፣ ቁርባት፣ ፈትሊ፣ ኢድ፣ ርክሲ፣ ወ. ዘ. »

2 ናይ ነነት ስ. ሓ. — ብርእሱ ሀሉው ዘይኮነ፣ አብ ካልእ ሀሉዎት
ጥራሕ ዚርከብ ነገራት ዜመልክት ኢዩ ።
ንኢ. ፣ ቍልዕነት፣ ሕያውነት፣ ክፍአት፣ ቍ-
መት፣ ጭንቂ ። — ናይ ነነት ስም ሓባር
ብወገኑ፣ ከምዙ ዚሰዕብ ኮይኑ ይክፋራል ።

ሀ) ናይ ጠባይ — ሕያውነት፣ ክፍአት፣ መን-
ፍፍት፣ ትግሃት፣ ሕሰም፣ ጭካኔ፣ ትሕትና፣
ድቆረት፣ ወ. ዘ. »

ለ) ናይ ክእለት — ኃይሊ፣ ብርታዒ፣ ጥበብ
ንጥፈት፣ ብልሃት፣ ድንቅርና፣ ጥርሒ፣ ወ. ዘ. »

ሐ) ናይ ስምዒት — ሓዘን፣ ቍጥፍ፣ ትሀኪ-
ት፣ ፍቕሬ፣ ጽልኢ፣ ቅንኣት፣ ፍርሃት፣ ታሕ-
ንስ፣ ወ. ዘ. »

መ) ናይ ግብዓት — ቍመት፣ ንውሒ፣ ሕጽሪ፣
ግፍሒ፣ ግብዓት፣ ልክዕነት፣ ቍጽሪ፣ ወ. ዘ. »

ሠ) ናይ ሕብረት — ቅይሒ፣ ጽልሚ፣ ሕብረ ወ. ዘ. »

ረ) ናይ ዕድመ — ጉብዝና፣ እርጋን፣ ቍል-
ዕነት፣ ወ. ዘ. »

አስተውዕል ። እዙ ናይ ነነት ክፍልታት፣ ናይ ግድነት
አይኮነን፣ እቱ ተዘርዘሩ ዘሉ ክፍልታትውን፣ ዘዝግበዩ ኢዩምበር፣ ን
ነሉ ዝሓዘ አይኮነን ፤ ካልእ ክፍልታት ኪውሰኹ ምተኻእለ ።
ክትፈሊ እንከሉኻ ናይ ነነት ስም ሓባር ፣ ምባል ጥራሕ ውን
ምአኸለ ።

መ ረ ድ አ . ።

ስም-ተጸውያን ስም-ሐባርን። — ስም-ተጸውያ፣ ናይ ሓደ ጥራሕ፣ ስም-ሐባር ከዓ ናይ ብዙኃት፣ ዚብል ሓሳብ ከይሓድረካ። — ንኣ፡ ዮሐንስ ዚብሃል ሰብ፣ ሓደ ጥራሕ ኣይኮነን፣ ኣሸሓትውን ይኸኑ፣ ዮሐንስ፣ ኩሉሳዕ ስም ተጸውያ፣ ኢይ። ናይ፣ ብዙኃት ኮይኑ እንተተረኸበ፣ በገጣም ኢይምበር፣ ብፍጥረቶም፣ ብግብሮም፣ ብክነቶም፣ ወይ ብዝኾነ ካልእ ነገራት፣ «ዮሐንስ»፣ ዚብሉም፣ ዮሐንስ ምዃን ዚብሃል ኣልዩምም ኣይኮነን።

ንሓደ ሰብ፣ ዮሐንስ፣ ቢሉም፣ እንኪሰምዩዎ ከስ፣ ካብ ካልእት ሰባት ኪፍለዩሉም ቢሉም፣ ንበይኑ ኪኸኖ ዝሃቡዎ ኢይ፣ በገጣም፣ ካልእት ሰባት ከዓ፣ ንኻልእ ሰብ፣ ኪፍለዩሉም ቢሉም፣ ዮሐንስ፣ በሉዎ፣ ከምኡውን ካልእት።

ስም-ሐባር ግን፣ ካልእ ኢይ ምስጢሩ፣ ብፍጥረቱ፣ ብስርሓቱ፣ ብክነቱ፣ በዓሌቱ፣ ሓደ ንዝኾነ ነገራት፣ እቱ ፍጥረቱ፣ እቱ ክነቱ እቱ ዓሌቱ ርኢኻ ዚውሃብ ኢይ። — ንኣ፣ መጽሓፍ ዚብሃል እንታይ ከምዝኾነ ትፈልጥ ስለዝኾንካ፣ ንሓደ፣ ርኢኻዮ ዘይትፈልጥ፣ ወረኡ ዘይብልካ መጽሓፍ፣ ርኢይ ምሰበልካዮ፣ «እኒሆ ሓደ መጽሓፍ» ትብል። ርኢኻዮ ዘይትፈልጥ ሰብ፣ ፍጥረቱ ርኢኻ፣ በሕርዩ ፈሊጥካ፣ ሰብ ከምዝኾነ ትፈልጠ፣ ዮሐንስ ኪኸውን፣ ጴጥሮስ ኪኸውን፣ ወይ፣ ዝኾነ ካልእ ስም ኪሀሉዎ ግን፣ ዝጠመትካ ጠሚትካ፣ ዘስተውዓልካ ኣስተውዒልካ፣ ክትፈልጠ ኣይትኸእለን። በዙይ፣ ስም-ተጸውያ፣ ካብ ስም-ሐባር ይፍለ።

ነዙ ዝበልፍዮ ኣስተውዒልካ ከስ ገሊኡ ኬጋጊ ዚኸእል ኣስማት ፈሊኻ ክኣል። ኣምላኽ፣ ስም-ሐባር ኢይ። ሽሕኳ፣ ብሓቂ ኣምላኽ፣ ሓደ ጥራሕ እንተኾነ፣ ኣምላኽ፣ እንክንብል፣ ናይ ኩሉ ፈጣርን ዝእን፣ ኣብ ልዕሊ ኩሉ ዘሉ ሀሉው ማለትና ኢና። እሞ፣ ሽሕኳ ሓደ ጥራሕ እንተኾነ፣ ንክነቱ፣ ንበሕርዩ ዜመልክት ስም ክንድገዝኻ ስም-ሐባር ኢይ። እግዚአብሔር ዚብል ቃል ግን፣ ካብ ናይ ጣዖት ኣማልኽቲ ሓሰት ፈሊና ነቱ ብሓቂ ኣምላኽ እንክነስምዕ፣ ስም-ተጸውያ ኢይ። ፀሓይ፣ ሓደ ኮኸብ ኢይሞ፣ ካብ ካልእት ከዋኸብቲ

ምእንቲ ኪፍለ፣ ፀሓይ፣ ስለዝተባህለ ስም - ተጻውዖ ክንብሎ ንኸእል
ከምኡውን፣ ወርኒ፣ ምድሪ፣ ከብ ክልእት፣ ፕላነት፣ ዚብሃሉ ፍጥረታት
መፍለዱኡ ስለዝኾነ፣ ስም - ተጻውዖ ክንብሎ ንኸእል ።

ናይ ህሉውን ናይ ነነትን ። - ነዙ ክልተ ዓይነት ስም - ሓብር
እንክትፈሊ፣ ከይትጋገ፣ ክተስተውሱሎ ዜድልዩካ ነገር አሉ ። ናይ
ህሉው ዚብሃል፣ ዚትንክፍ፣ ዚርእ፣ ዚስማዕ፣ (ማለት፣ ግዙፍ) ጥራሕ
አይኮነን፣ ረቂቕ ነገራትውን ብርእሱ ህሉው፣ ቅዉም እንተኾነ፣ ናይ
ህሉው ኢዩምበር፣ ናይ ነነት አይኮነን ። - ንኢ፣ መንፈስ፣ እግዚአብሔር፣
ነፍሲ፣ መልአኸ፣ ሰይጣን ።

ናይ ነነት ዚብሃል፣ ነቱ ነነት፣ ወይ ነቱ ስራሕ ብርእሱ ስም
እንኪመሃሶ ኢዩ ። እቱ ሕያዋይ ምዃን ብርእሱ (ሕያውነት)፣ እቱ
ሊቕ ምዃን ብርእሱ (ሊቕነት)፣ እቱ፣ ምዕያይ ብርእሱ (ዕዮ)፣ እቱ
ምዝንባል ብርእሱ (ዝንባሌ)፣ እቱ ምጎማም፣ እቱ ምድቃስ፣ እቱ
ምዝዋር፣ እቱ ምማት ብርእሱ (ሕማም፣ ድቃስ፣ ዙረት፣ ሞት)፣ ከ-
ምዙይ ዝበለ ኢዩ ናይ ነነት ዚብሃል ።

መ ላ መ ዳ ።

ሀ

አብዙ ዚሰብ መላመዳ ንዘሉ ስም - ተጻውዖታት፣ ምስኡ ዚሰማምዕ ስም
- ሓባራት ርኽበሉ። (ንኢ፣ ኣሥመራ = ከተማ፣ ዓዲ፣ ትግራይ = አውራጃ፣ ወ. ዘ.)
ጎንደር፣ አባይ (ሩባ)፣ መረብ፣ ኢትዮጵያ፣ ኃይለማርያም፣ ግብ-
ጺ፣ እስጳንያ፣ ሚካኤል (ስም መልአኸ)፣ ገብርኤል፣ ፋፋኤል፣ ጊዮር-
ጊስ፣ ለተማርያም፣ እግዚአብሔር፣ ደብረ-ብርሃን፣ እምባ አላጀ፣ ሃዋሽ፣
ጻና ።

ለ

ነዙ ዚሰብ ስም - ሓባራት፣ ዚሰማምዖ ስም - ተጻውዖታት ርኽበሉ።
ደሴት፣ ባሕሪ፣ ከተማ፣ ከልቢ፣ ብዕራይ፣ ቁልዓ፣ ሰብአይ፣ ሰጃይቲ፣
እምባ፣ ላም፣ ነቢይ፣ ንጉሥ፣ ቅዱስ፣ ተመሃራይ፣ ምስሌነ፣ ምድረ-በኣ፣
ሃጻናይ፣ ነጻቻይ፣ መምህር፣ ሰአላይ፣ ሰፋይይ፣ ሓረስታይ፣ አውራጃ ሃ-
ገር፣ ዓዲ ።

ሐ

ይዘ ዚበብ ስም ሓባሪት፣ ቀድሞ ፣ ናይ ህሉው ወይ ናይ ዘነት ምክኑ ፍብ ፣ ድሓር ፣ ናይ ህሉው ናይ ዘነት ለንተሎ ርኽቦሉ፣ (፡ ንኣ ፣ ቁልፍ = ቀ- ልዕነት፣ ካህን = ክህነት) ፣ ናይ ናይ ዘነት ካ፣ ናይ ህሉው (ለንተሎ) ርኽቦሉ ። (ንኣ ፣ ስብእነት = ስብእይ)።

ቅዱስ ፣ ገዛኢ ፣ ገባር ፣ ማሕረብ ፣ ሸቐጥ ፣ ጉብዝና ፣ እርጋን ፣ ድንነት ፣ ጭቃ ፣ ሓለቓ ፣ ቀሺ ፣ መነከስ ፣ ፈራዲ ፣ ቆሞስ ፣ ጉዕነት ፣ ሕጻንነት ፣ ደም- ነት ፣ ሸፍታ ፣ ሕርሻ ፣ ኃው ፣ ሓሙ ፣ ዘመድ ፣ ድንግልና ፣ መምህር ፣ ተመ- ሃራይ ፣ ንጉሥ ፣ ዲያቆን ፣ ሕክምና ፣ ሰፋይ ፣ ጉይታ ፣ ወተሃደር ።

ዝተናበበ ኣስማት

ክልተ ኣስማት ደድሕሪ ሓድሓድ ተኸታቲሉ ፣ ዳርጋ ከም ሓደ ቃል ገቢርካ ዚንበብ ኣሉ ፣ ተናቢቡ ፣ ዝተናበበ ፣ ይብሃል ። ንኣ ፣ መጽሓፍ ትግርኛ ፣ ቤት ትምህርቲ ፣ ወዲ ዳዊት ፣ ኣስፍሖ ፣ ሓሳብ ። ከም ኣናብባኡ ፣ ናይ ቅጽል ምስ ስም ኣደራርባ ፣ ይመስል ፣ ግና ክልቲኡ ስም ኢዩ ። ነቲ ክልኣይ ፣ «ናይ» ኣቐዲምካ ፣ ብቐድ- ሚት ለንተገበርካዮ ፣ ምስጢሩን ስራሑን ኣጸቢቐ ይግለጽ ። ኩሉሳዕ ለቱ ክልኣይ ስም ፣ «ናይ» ዝሓብኣ ኢዩ ። እዙ ዝረኣናዮ ኣብነት ከስ ፣ ከምዙይ ገቢርካ ይዝርጋሕ ፣ ናይ ትግርኛ መጽሓፍ ፣ ናይ ትምህ- ርቲ ቤት ፣ ናይ ዳዊት ወዲ ፣ ናይ ሓሳብ ኣስፍሖ ።

(ከምኡ ፣ ነፍስ-ወከፍ = ናይ ነፍሲ ተወካፊ ፣ በዓል-ገዛ ፣ ናይ ገዛ ዋና ፣ ወ. ዘ.) ።

ሓድሓደ ጊዜ ክልተ ቃላት ዝተናበበ ምዃኑን ፣ በበይኑ ምዃኑን ከይተፈለየ ፣ ናብ ክልተ ምስጢር ኬብል ይኸእልሞ ፣ ዝተናበበ ለንተኸነ ፣ ብሓደ ሓጺር ሕንጻድ ምልጋቡ የድሊ ። ንኣ ፣ ወረቐት ጥራዝ ኣይኮነን ለንተኸነብል ፣ ክልተ ምስጢር ኪህልዎ ይኸእል ። ወደ ፣ ወረቐትስ ጥራዝ ኣይኮነን ፣ ወይ ከዓ ፣ ለቱ ወረቐት ናይ ጥራዝ ኣይኮነን ። ከምዙይ ዝበለ ጌጋ ኬምጽእ ዚኸእል ኢንኪኸውን ፣ ናይ ጥራዝ ወረቐት ማለትካ ለንተኸነካ ፣ ኣጸሓሕፋኡ ወረቐት ጥራዝ ኪኸውን የድሊ ።

ዕዮ ። ናይ ዝተናበበ ኣስማት ፣ ኣብነት ርኽብ ።

ምልክታት ።

በዘይካ ፊደላት፣ ንሓሳብን ንዘረባን አጸቢቕካ ንምግላጽን ምፍልላይን ዚጠቕሙ ምልክታት አሉዉ። ገሊአቶም አብ ግዕዝ ዚርከቡ ኢዮም፣ ገሊአቶም ከዓ በዙ ጊዜዙይ ዚልመዱ ዘሉዉ፣ ካብ ፈረንጂ ዝመጽኡና፣ ኢዮም። እቶም ናይ ግዕዝ፣ ስራሖም ብዙኅ ውሱን አይነበረን፤ አብዙይ እነመልክቶ ዘሉና፣ ይሓይሽ ብዝበለጸዩ ሓሳብ፣ ዚልመድ ማለት ኢዮ። አብ ግዕዝ ዚርከቡ፣ ምልክቶምን ስራሖምን ከምዙ ዚሰዕቡ ኢዮ።

፤ ክልተ ነጥቢ። — ደድሕሪ ስራሕ ቃላት ዚገበር ዝነበረ ኢዮ፣ እዙ ልማድዙይ ተሪፉ፣ ደጊም፣ ክልተ ነጥቢ፣ ቃላት ደድሕሪ ሓድሓድ እንኪጽብጽብ፣ ወይ፣ ሕጽር ዝበለ ሓሳባት እንኪከታተል እሕጽር አቢልካ እንክትፈልዮ ይአቱ። ንኢ፣ አድጊ፣ በቕሊ፣ ፈረስ፣ መጽዓኖ ይጠሃሉ፣ አይትኸሪ ድኣምበር፣ ሓጽር ጥሒስካ፣ መንደቕ ዘሊልካ እንክብ አቶኻ፣ ካብ ሰራቂ ንላዕሊ አይኮንካን።

፥ ነጻላ ሰረገዝ። — ምስ ክልተ ነጥቢ አንጻጺርካ፣ ካብኡ ግፍሕ ንዝበለ ዘረባ ምፍላይ እንኬድሊ ዚአቱ ኢዮ። ንኢ፣ የዋህነት፣ ልምላሚ አይኮነን፣ ዓቢይ ኃይሊ ድላይ ዘሉ ምስ ኢዮ ዚኸእሉ።

፥ ድርብ ሰረገዝ። — ሓደ ሓሳብ ጨረሰካስ፣ ንኢኡ ዚርኢ ካልእ ሓሳብ እንክተሰዕብ፣ ወይ ከዓ፣ ብጥቕላል ዘመልከትካዮ ነገራት በብፍላይ እንክተከታትሉ ዚአቱ ኢዮ። ንኢ፣ ስራሕ መዓልቲ፣ ከየቋረጸ፣ ቀሩብ ንመዓልቲ እናሰርሐ ዚጽዕር ሰብ፣ አብ መዓለታ ስራሕ፣ ብዙኅ ከምዘስለጠ ይፍለገዎ፣ እዙይ፣ ዓቢይ ጥበብ ኢዮ፣ ዘይአመነ ይፍተኖ። ብዙኅ ነገራት የድልየኒ፣ መጽሓፍ፣ ብርዒ፣ ጥራዝ፣ ቀለም፣ ርሳስ፣ ሰንጢ።

፤ ሠለስተ ነጥቢ። — ናይ ሕቶ ምልክት ኢዮ። ንኢ፣ ብሓቕዶ ሰሚዕካኒ፣ (እምበእርከስ ናይ ፈረንጂ ከምዙይ? ዝበለ ምልክት ዘድሊ አይኮነን፤ ምስ ፊደላትናውን ዚሰማማዕ አይኮነን።

። አርባዕተ ነጥቢ። — ዘረባኻ አጸቢቕካ ምስ ጨረሰካ ዚአቱ ኢዮ። ካብ ፈረንጂ ኪውሰድ ዚድሊ ከዓ እዙ ዚሰዕብ ኢዮ።

መላገቢ ሕንጻጽ :: -- ንጆላት መላገቢ ዚኸውን ኢዩ፡ መስመር ወዲእካ ንሓደ ቃል ከይወዳእካዮ እንክትምለስውን ይኸውን። ንኢ፡ ንንዘብ ሰብ ከበደ ኢዩ።

— ፈላዩ ሕንጻጽ :: -- ንጆላት ወይ ዘረባታት መፈላለዩ፡ መረሓሓቕ ዚኸውን ኢዩ። ኣብ ተዋሰኑውን፡ (በገሊኡ ከይሰመኻ) ናይ ብዙኃት ዘረባ እንኪከታተል ይኣቱ። ንኢ፡ ናተይ -- ኣይናትካን -- ግደፍ -- ኣይገድፍን።

“ ምልክት ጠቕሱ :: -- ንገሊኡ ዘረባ ቃል-ንጆል እንክትጠቀስ፡ ወይ ንሓደ ነገር ፈሊኻ እንክተመልክት ዚኣቱ ኢዩ። ንኢ፡ «ዋእ» በለ፡ ኣብ «ዋእ» እትበል ቃል እቱ «እ» ብዙኅ ኣይሰማዕን ኢዩ።

! ምልክት ስምዒት :: -- በርቲው ንዝተሰምዓካ ጠባላሒታ እንክተመልክት ዚኣቱ ኢዩ። ንኢ፡ ኣየ! ኡይ!

( ) : [ ] ሓጺር :: -- ናይ ገድነት ንዘይኮነ፡ ወይ ካብ ጥጆኡ ዘሎ ክትፈልዩ ንዝደለኻዮ፡ ንምሕጻር ዚኸውን ኢዩ። ንኢ፡ እቱ ዝበልካዮ መጽሓፍ (እቱ ቀይሕ) ሒዝካ ምጻእ። ሓጺር ኣብ ውሽጢ ሓጺር እንኬድሊ ብወጻኢ፡ እዙይ [ ] (ጋራዲ ሓጺር) ይግበር፤ ብውሽጢ፡ እዙይ ( ) (ከባቢ ሓጺር)።

! ክንፊ :: -- ኣብ ክልተ ወይ ኣብ ብዙኅ መስመር ንዘሎ ናብ ሓደ መእከቢ ዚኸውን ኢዩ። ንኢ፡ ስም } ናይ ተጻውዖ } ናይ ሓባር

= ይኸውን :: -- ድሓር እትሰምዩ ከምቱ ቅድም ዝሰመኻዮ ከምዝኾነ ዚገልጽ ኢዩ። ንኢ፡ ምብዓል = ምዕጋብ።

... ነጥቢ-ነጥቢ :: -- ዘይተጨረሸ ዘረባ፡ ወይ «ባዕልኻ ፍለጦ» እትበሎ፡ ወይ ክተመልክቶ ዘይትደሊ ዜስምዕ ኢዩ።

“ ክምእ :: -- ብላዕሊ ዝጸሓፍካዮ ብትሕቲኡ ከዓ ከምዘሎ፡ ዚድገም እንተኾይኑ፡ እዙ ምልክትዙይ ትገብረሉ። ንኢ፡ እብርሃም ቁልዓ ኢዩ።
” ሰብ ”

ሓደ ነጥቢ ። — ብገርሂ ዚፍለጥ፣ ነሱ ፊደላቱ ምጽሓፍ ዘየድልዮ ቃላት እንኪኸውን ዚሓቱ ኢዩ። — ንኣ፡ ወ. ዘ. (= ወዘተርፈ)፣ ንኣ፡ (= ንኣብነት)፣ ቤት፡ ማሕ. (= ቤት ማሕተም)፣ ጸ. ፍ. (= ጸያሕያነ ፍኖት)።

ኣብ ርእስዮይ፣ ንዝተዋሕጠ ፊደላት መመላከቲ ዚኸውን እዙ ምልክትዮይ፣ ኣሎ፣ ግና፣ ንዝተዋሕጠ ፊደላት ምፍላጥ ብዙኅ ጽጉም ኣይኮነንሞ፣ ምግዳፋ ይሓይኽ።

ናይ ምጥባቕ ምልክት ብግዲ ዜድሊ ኢዩ፣ ማለት፣ ከም ክልተ ከይኑ ዚድመጽ ፊደል ምልክት የብሉን፣ እሞ፣ ከከም ምጥባቕን ምፍጻሉን ምስጢር ዚልውጥ ቃላት ኣሎ። — ንኣ፡ ገደደ፣ ፈለማ፣ ገበረ፣ ቀረበ። ቅድሚ ሕጂ ኃያሎ ሰባት ዝመገዙም ምልክታት ኣሎ፣ ግና፣ ኣብ ማሕተም ንምእታዊ ጽጉም ስለ ዝኸነ፣ ኣብ ግብረ ኪውዕል ኣይከኣለን። ምስ ማሕተም ዚሰማማዕ ቀሊል ምልክት እኒሆ | ። ብእኡ ዚፍለ ምስጢር ብዙ ዚሰዕብ ኣብነታት ኣስተውዕሎ። — ንኣ፡ ከብ ቀዳማይ ዳሕረዋይ ገደደ፣ መንግሥቲ ክፈሉ ቢሉ ገደደ፣ ንሳተን ፈለማ ብዘረባ ፈለማ፣ እዙ ሕዝቢ ንንጉሥ እናገበረ ብዙኅ ዓመታት ዝገበረ ኢዩ፣ መዓልቱ ምስ ቀረበ ነሱ ዜድልዮ ቀረበ።

ዕዮ ። — ብዛዕባ ዝደለኻዮ ነገራት ፍርቂ ገጽ ኣቢሉ ዚኸውን ጽሓፍሞ፣ ዘድልዮ ምልክታት ኣእትወሉ።

ን ባ ብ

ስ ነ - ስ ር ዓ ት ።

ስነ - ስርዓት እንታይ ማለት ኢዩ።... ከብ ግዕዝ ዝመጽእ ቃላት ኢዩ። ስን፣ ጽባቕ፣ መልክዕ፣ ግርማ፣ ጽቡቕ ኣገባብራ፣ ምልክዕ ኣኸዋውና፣ ደስ ዜብል ስርሓት፣ ማለት ኢዩ። ስርዓት፣ (ከብ ሠርዕ) ወገናት ብብወገኑ፣ ኣባላት ብብናቱ፣ ነሱ ነገር፣ ከከም ክፍሉ፣ ኣብ ሰበፍራኡን ብብግቡኡን ምግባር ማለት ኢዩ።

ስነ - ስርዓት ዘሎም ሕዝቢ፣ ጨው ከምዘሎም ምግቢ፣ ይብሃል።

ግቢ፣ ባህ ዜብል ጣዕሚ ኪህሉዎ፣ ብስርዓት፣ ብግቡእ ዓቕን፣ ናይ ሠው መቐረት፣ ሓደ ክይኑ ዝተዘርግሐ ኪኸውን የድሊ፣ ከምኡውን፣ ዝቢ፣ ወይ መንም ሰብ፣ ጽቡቕ ክይኑ ኪርእ፣ ጥዑም ክይኑ ኪፍቶ፣ ዓል ግርማ ክይኑ ኪሕፈር፣ ወዲ ሰብ ክይኑ ንሰብ ኬሕጉሰ፣ ዓቢይ፣ እሸቶ፣ ፈላጥ፣ ደንቁሮ፣ ሕያዋይ፣ ክፉእ፣ ፈታዊ፣ ጸላኢ፣ ነሱ ሰብ ንእይ፣ በዓል ሰነ-ስርዓት ኪኸውን ይጽዓር።

ዕዮ። — ኣብ ቤት-ትምህርቲ እትርእዮ ነገራትን ነኑነታትን ናሰመኻ ናይ ነሱ ወገን ኣስማት ኣብነታት ኣምጽእ።

ናይ ምፍላይ ኣብነት።

ኣብነት። — ጸጋይ ብወርቂ ዝተሰርሐ ሰዓት ረኺቡሲ፣ ታሕጓስ ንዓዲ ኣትዩ።

ምፍላይ።

ጋይ፣ — ናይ ሰብ ስም-ተጻውዖ።
ወርቂ፣ —

ሀ) ብ፣ — መስካቢ መሰርዕ።

ለ) ወርቂ፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።

ተሰርሐ፣ — እንቀጽ።

ዓት፣ — ናይ ህሉው፣ ናይ ግዛዕ ስም-ኣባር።

ኺቡሲ፣ —

ሀ) ረኺቡ፣ — እንቀጽ።

ለ) ሲ፣ — ወሳይ መሰርዕ።
ብታሕጓስ፣ —

ሀ) ብ፣ — መስካቢ መሰርዕ።

ለ) ታሕጓስ፣ — ናይ ስምዒት፣ ናይ ክነት ስም-ኣባር።

ንዓዲ፣ —

ሀ) ን፣ — መስካቢ መሰርዕ።

ለ) ዓዲ፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።

ኣትዩ፣ እንቀጽ።

፫ ይ ምዕራፍ ።

ናይ ቅጽል ክፍል ታት ።

ቅጽል ናብ ፫ ይኸረፈ።

1ይ ዓይነታዊ ቅጽል፣ - 2ይ ፈላይ ቅጽል፣ - 3ይ ለካዒ ቅጽል ።

፩ ዓይነታዊ ቅጽል ዘብሃል ንሓደ፣ ነገር፣ ዓይነቱ፣ ዓሌቱ፣ ጠባዩ፣ ተግባሩ፣ ነገቱ፣ ሕብሩ፣ ዘገ- ልጸሉ ኢዩ። - ንኢ፣ ጽቡቕ መጽ- ሓፍ፣ ኢትዮጵያዊ ሕዝቢ፣ ሕያዋይ ሰብ፣ ጸሊም ርሳስ እንክትብል፣ እቱ፣ ጽቡቕ፣ ኢትዮጵያዊ፣ ሕያዋይ፣ ጸሊም ዚብል ቃላት ዓይነታዊ ቅጽል ኢዩ።

ዓይነታዊ ቅጽል፣ ከምዙ ዚስዕብ ክይኑ ኪከፋፈል ይኸእል ።

ሀ) ናይ ጠባይ፣ - ሕያዋይ፣ ክፋእ፣ ጨካን፣ የዋህ፣ ሃካይ፣ ዕጉስ፣ ነገራም፣ ትሑት፣ ወ. ዘ. ።

ለ) ናይ ዓሌትን ቦታን፣ - ኢትዮጵያዊ፣ ትግራዊ፣ ሸወታይ፣ ዓረቦታይ፣ እንግሊዘዊ፣ ግብጻዊ፣ ሰሜ- ናዊ፣ ምዕራባዊ፣ ሰማያዊ፣ ምድራዊ፣ ወ. ዘ. ።

ሐ) ናይ ሕብሪ፣ - ጸዕጻ፣ ጸሊም፣ ሓመኸስታይ፣ ሰማያዊ፣ ሕ- ምሉዋይ፣ ብጫ፣ ቀይሕ፣ ወ. ዘ. ።

መ) ናይ ጊዜ፣ - ሰሙናዊ፣ ዕለታዊ፣ ጊዝያዊ፣ ዓመታዊ፣ ዘመናዊ፣ ጥንታዊ፣ ወ. ዘ. ።

ሠ) ናይ መልክዕን ስርሓትን፣ - ጽቡቕ፣ ሕማቕ፣ ግናይ፣ ግሩም፣ ለማጽ፣ ልሰሉስ፣ ተሪር፣ ልምሉም፣ ንባጥ፣ ቅኑዕ፣ በሊሕ፣ ጉዲም፣ ወ. ዘ. ።

ረ) ናይ ወገን፣ - ላዕለዋይ፣ ታሕተዋይ፣ የማናይ፣ ጸጋማይ፣

ቀዳማይ፣ ዳሕረዋይ፣ ማእከላይ፣ ወ-
ሰናይ፣ ወ. ዘ. »

ሰ) ናይ ስምዒት፣ -- ውዑይ፣ ዝሒል፣ ልቡጥ፣ ምወቅ፣ ጥዑም፣
መሪር፣ ፈጊግ፣ ምቁር፣ ወ. ዘ. »

ቀ) ናይ ነጎት፣ -- ዘሕርያዊ፣ ድንገታዊ፣ ጽጉም፣ ብርቱዕ፣ ቀሊል፣
ሕሙም፣ ምወት፣ ከዚን፣ ፍሉጥ፣
ስቡር፣ ሰበሪ፣ ተሰበሪ፣ ብሉጽ፣ ወ. ዘ. »

አብ ካልእ ወገናት ኪኣቱ ዘይኸለል
ዓይነታዊ ቅጽል፣ ነሉ አብ ናይ ነጎት
ከተለትዎ ትኸለል »

፪ ፈላዩ ቅጽል ዚብሃል ሓደ ነገር አየናይ ከምዝኸነ
ዚፈሊ ኢዩ። -- ንኣ.፣ እዙ፣ እቱ፣
እዘም፣ እተን፣ አየናይ፣ እንታዋይ »

ፈላዩ ቅጽል ከምዙ ዚስዕብ
ኮይኑ ይኸፈል »

ሀ) ናይ ምምልካት፣ -- እቱ፣ እታ፣ እቶም፣ እተን፣ እዙ፣ እዛ፣
እዘም፣ እዘን፣ ወዮ፣ ወያ፣ ወዮም፣
ወየን »

ለ) ናይ ሕቶ፣ -- አየናይ፣ እየናይቲ፣ አየናት፣ እንታይ፣
እንታዋይ፣ እንታወይቲ፣ እንታዎት፣
ከንደይ »

ሐ) ከዱን፣ -- ገለ፣ ገሊኡ፣ ገሊኣ፣ ገሊኦም፣ ገሊኦን፣ ገሊኸ፣
ገሊኺ፣ ገሊኹም፣ ገሊኸን፣ ገሊና፣
ካልእ፣ ካልኦት፣ ሓደ፣ ሓድሓደ፣ ነሉ፣
ነሉኹም፣ ነሉና፣ ወ. ዘ. »

፫ ለካዒ ቅጽል ዚብሃል ንሓደ ነገር ዓቕኑ ወይ ቀጽ
ፍ ዚገልጽሉ ኢዩ። ንኣ.፣ -- ብዙኅ፣
ነዊሕ፣ ከቢድ »

ለካዒ ቅጽል ከምዙ ዚስዕብ
ኮይኑ ይኸፈል »

- ሀ) ናይ ቀጽሬ፣ ሓደ፣ ክልተ... ቀዳማይ፣ ክልኣይ፣ ሣልሳይ፣ ዕጽፊ፣ ክልፎ፣ ሠለስቴአም፣ ወ. ዘ. ።
- ለ) ናይ ዓቕንን ሚዛንን፣ - በዙጎ፣ ቀሩብ፣ ሒደት፣ ውሑድ፣ ዓቢይ፣ ንእሽቶይ፣ ነዊሕ፣ ሓጺር፣ ጸቢብ፣ ገፊሕ፣ ከቢድ፣ ፈኩስ፣ ረገድ፣ ቀጢን፣ ሰፊሕ፣ ኩሉ፣ ኩልኹም፣ ኩልና፣ ሕልፊ፣ ርብሂ፣ ሲሶ፣ ድርብ ።

መ ረ ድ ኢ ።

ቅጽል ዝነበረ ስም ። - ቅጽል፣ በዙጎ ጊዜ ስም ከይኑ ይርከብ ። ንኣ፣ ድኻ፣ ጭኑቸ ኢዩ፣ ትዕቢተኛ ልቢ ዩብሉን፣ ሓሳዊ ኩሉሳዕ ፈራሀ ኢዩ፣ ሸያጢ ፣ ንስ ፣ ይብል ተሻያጢ ፣ ኪር ፣ ይብል ።

በዙ ኣብነታትዞይ ከምዚ ግለጽ፣ እቲ ቅጽል፣ ንገሊኡ ነገራት ጥራሕ ዘይከነስ፣ በጥቕላል ንኹሉ ዚርኢ እንኪኸውን ኢዩ ስም ከይኑ ዚርከብ፣ ማለት፣ ድኻ፣ ትዕቢተኛ፣ ሸያጢ፣ ተሻያጢ፣ እንኪብሃል ንኹሉ ድኻ፣ ንኹሉ ትዕቢተኛ፣ ንኹሉ ሸያጢ፣ ንኹሉ ተሻያጢ ዚመልከት እንኪኸውን ኢዩ ።

ሓደ ቃል፣ ቅጽል ኪብሃል፣ እቲ ስሙ ተገሊጹ ኪኸውን ግድን ኣይከነን፣ ተሓቢኡውን ኪተርፍ ይኸእል ። ንኣ፣ በዩን ሕያዋይ ኢዩ፣ እንተበልካ፣ ሕያዋይ፣ ቅጽል ኢዩ፣ ከመይ መጸግዒኡ ዚኸውን ፣ ሰብ፣ ቁልዓ፣ ወ. ዘ. ዚብል ቃላት ተሓቢኡዎ ኣሉ ።

ካብ ኣንቀጽ ዝወጽእ ንስራሕ ዚርኢ መወዳኦታ ፊደሉ ፣ ይ. ቅድሚኡ ዘሉ ከዓ ራብዕ ከይኑ ዚርከብ ቃላት፣ ብመሰረቱ ቅጽል ዝነበረ፣ ዳርጋ ኩሉ ስም ከይኑ ይርከብ ። ንኣ፣ ተመሃራይ (ካብ ተማህረ)፣ ነጻኛይ (ካብ ነጻኛ)፣ ሓረስታይ (ካብ ሓረስ)፣ ጸሓፋይ (ካብ ጸሓፈ) ።

ብሃልስን ብሳድስን ዚጭርኽ፣ ካብ ኣንቀጽ ዝወጽእ ቅጽላት ኣሉ ። ንኣ፣ ቀታሊ፣ ቅቱል፣ መዋቲ፣ ምዒት፣ ሰባሪ፣ ስቡር ። ከምዞይ ዝበለ

አንቀጻዊ ቅጽል፣ ገሊኡ ብሓቂ ናይ ቅጽል ምስጢር ዘሎም ኢዩ፤
(ንኣ፣ ሓሳዊ፣ ቀጣፊ፣ ተነቃፊ፣ ፍሉጥ፣ ውሩይ፣ ድሙቕ)፣ ገሊኡ ግን
ከብ አንቀጽ ዝወጽኦ ስም ኢዩ። ዝኸነ-ኸይነ ብሓቂ ቅጽል ከይኑ
እንኪርከብ ናይ ነነት ዓይነታዊ ቅጽል ኢዩ።

ንናይ ሓደ ሃገር ወይ አውራጃ ሰብን ቋንቋን ዚርኢ ቃላት፣
ብዚበዝን፣ ከም ስም ከይኑ ኢዩ ዚርከብ። ንኣ፣ ግብጻውያን፣ ኡ-
ውሮጳውያን፣ ብእንግሊዝ አይነፋዕካን፣ ጣልያን አይተመሃርኩን።

ቅጽልን ከንድስምን፡ ፈላዪ ቅጽል ምስ ፈላዪ ከንድስም
ከይተጋግዮ። እዙ፣ እዛ፣ እዞም፣ እቲ፣ እታ፣ እቶም፣ እተን፣ ቅጽል
ኢዩ፣ እዙይ፣ እዚኣ፣ እዚኦም፣ እዚኣን፣ እዚኣቶም፣ እዚኣተን፣ እቲይ
እቲኣ፣ እቲኦም፣ እቲኣን፣ እቲኣቶም፣ እቲኣተን፣ ከንድስም ኢዩ።

ብዙን ጊዜ ኣብ አዘራርባና፣ እዙ ቁልፍ እዙይ እዛ ብርግ
እዚኣ ንብል ኣብ ከምዙይ ዝሰለ አዘራርባ እቲ ቅድሚ ስም ዘሎ
(እዙ፣ እዛ፣ ቅጽል ኢዩ፣ ድገሪኡ ዘሎ (እዙይ፣ እዚኣ) ከንድስም
ኢዩ፣ ነቲ ብስም ዝተመልከተ ብኸንድስም ደጊምካ ኣጸቢቕካ ንምርዳእ
ዚኸውን ኢዩ።

ገሊኡ ፈላዪ ቅጽል ግን ናብ ሓደ ስም ከይሓሰብካ ብጥቕላል
እንክትዛረቡ ፈላዪ ከንድስም ይኸውን። ንኣ፣ አየናይ ቁልፍ ኢዩ
(ቅጽል)፣ አየናይ ኢዩ (ከንድስም)፣ ገሊኣቶም ሰባት ሓሚሞም
(ቅጽል)፣ ገሊኣቶም ሓሚሞም (ከንድስም)።

መ ላ መ ዲ ።

ሀ

እብዙ ዚሰብ መላመዲ ዘሎ ቃላት ፈላኻ ክኣል፣ ስም ወይ ቅጽል እንተኾነ፣
ከፍልታቶ ፍባፍባ፣ ናይ ካልእ ወገናት እንተኾነ፣ እንታይቶ ፍባ።

1 ነዊሕን ሕግቕን ጊዜ ሓሊፉ፣ ጽቡቕን ጥዑምን መዓልታት
ይመጽእ ኣሎ። — 2 ለይቲ ምስ መዓልቲ ሓዊስካ፣ ሓደ መዓልቲ
ይብሃል፣ ብዕስራን አርባዕተን ሰዓት ዝኾመ ኢዩ። — 3 እዙ ሓጺር
ሕይወት ሰብ ኪመሓየሽ፣ ኩሎ ሰብ ብጽቡቕ ድላይን ብዝውቱር ጸዕርን
ናይ ለራሕ ከቢድ መዝነት ኪፍጽም ይገባእ። — 4 ጥንታዊ ነገራት

ብጻዕሪ ይእከብ፣ ጊዝያዊ ከዓ ብሸለልትነት ይድርብ። — 5 ዓመጸኛ ተመሃራይ ምስ ብዙኃት ተመሃርቲ ኪብኣስ ይርከብ። — 6 ሕጉስ ክትከውን፣ ቅኑዕ ኩን፤ ቅኑዕ ክትከውን፣ ሀዱእ ኩን፤ ሀዱእ ክትከውን፣ ንርእስኻ ምለኽ፤ ንርእስኻ ክትመልኽ፤ ዚስምዓካ ገዲፍካ ዝተረድኣካ ገበር።

ለ

ነዙ ዚስዕብ ቅጽላት ምስኡ ዚስማማዕ ኣስማት ኣኸትለሉ።

ጥዑም፣ — ፈኩስ፣ — ተሰባራይ፣ — ተዋዛያይ፣ — ስድራዊ፣ — ሙዕዉዕ፣ — ሙጺጽ፣ — ንኡድ፣ — ቀዳድ፣ — ረሳሕ፣ — ጽዮቕ፣ — ግርማዊ፣ — ብሩሀ፣ — ቀዳማዊ፣ — ዓመታዊ፣ — ዘመናዊ፣ — ገዳማዊ፣ — ምጡን፣ — ልኩዕ፣ — ርሙስ፣ — ርጉእ፣ — ዝውቱር፣ — ፍሉጥ፣ — እስያዊ፣ — ሀንዳዊ፣ — ልባዊ፣ — ላዕለዊ — የማናይ፣ — ብልሃተኛ፣ — ስጋዊ፣ — ደፋር፣ — ቀንጠብጠባ፣ — ጽሙእ፣ — ጥሙይ፣ — መንፈሳዊ፣ — ኣዛን፣ — ሓደ፣ — መበል ዕስራን ኣርባዕተን፣ — ሻብዓይ፣ — ሕይወታዊ፣ — ሀውከተኛ፣ — ንኡስ፣ — ሕፎር፣ — ግሁድ፣ — ቁምተኛ፣ — ወያ፣ — ክንደይ፣ — ኣየናይ፣ — እዞም፣ — ገሊና፣ — ካልኣት፣ — ዕጽፊ፣ — ገዚፍ፣ — ረጉድ።

ሐ

ነዙ ዚስዕብ ኣስማት ዚስማምዖ ቅጽላት ኣቐድመሉ።

ለይቲ፣ — ገዛ፣ — በርቂ፣ — ወላዲ፣ — ዓለባ፣ — ጥሕሎ፣ — ጥሕኒ፣ — ቆሎ፣ — መሰንቆ፣ — ግፍዒ፣ — ኃይሊ፣ — ቍልዒ፣ — ግርማ፣ — ልምዓት፣ — ሓሶት፣ — ጸጉሪ፣ — ነጸላ፣ — ቀለብ፣ — ስንቂ፣ — እኽሊ፣ — ባሕሪ፣ — ሰማይ፣ — ኣንበጣ፣ — ንፋስ፣ — ጸብሪ፣ — ዒቃ፣ — ንጉሥ፣ — ቍሪ፣ — ሃሩር፣ — ስብሒ፣ — ገንኢ፣ — ቐልጽም።

መ

ኣብዙ ዚስዕብ ኣስማት ዚመጽእ ቅጽላት ርኽብ (ንኣ.፣ ኃይሊ = ኃይል)።

ጽንዓት፣ — ኩርዓት፣ — ፍርሃት፣ — መንፍዓት፣ — ትግሃት፣ — ንብዓት (= ነባዒ)፣ — ብልሒ፣ — ጽፍሒ፣ — ከብደት፣ — ግዝፈት

ት፡ - ሕንክሌ፡ - ሓዘን፡ - ቡራኼ፡ - መርገም፡ - ቀርኒ፡ - ለ-
ምዲ፡ - ነቕጺ፡ - ዓባር፡ - ሕጽሪ፡ - ጽፍሬ፡ - ትዕግስቲ፡ - ትሀ-
ከት፡ - ፍጽምና፡ - ንጽሕና፡ - ጽልሚ፡ - ንፍገት፡ - ሃብቲ።

ሠ

ካብዙ ዚሰባብ ቀጽላት ዚርከብ ጸሎማት ጸምጽእ (ንኣ.፣ ዘሑል = ዛሕሲ)።

ጽቡቕ፡ - ፈላጥ፡ - ለባም፡ - ቀናእ፡ - ሕያው (= ሕይወት)፡ -
ተታኻሲ፡ - ተኻታዲ፡ - ተኸራኸሪ፡ - ተጸዋቲ፡ - ዓማጺ፡ - ቀ-
ጣፊ፡ - ሕማቕ፡ - ምዉት፡ - ጭኑቕ፡ - ጸጓር፡ - ዓቃል፡ - ጸያ-
ፍ፡ - ተጸራዲ፡ - ተሓባኒ፡ - ከራዪ፡ - ዕቡድ፡ - ግፉዕ፡ - ል-
መድ፡ - ሕኑቕ፡ - ልምሉም፡ - ልሰሉስ፡ - ዝንጉዕ፡ - ፈራዲ፡ -
ቅልጡፍ።

ሓ ገ ዝ ቲ ኣ ና ቕ ጽ ።

ብዛዕባ ኣንቀጽ ኣብ ወገኑ ከንዛረብ ኢና፤ ናብኡ ቅድሚ ም-
ብጻሕ ግን፡ ከትፈላሊ እንክሉኻ ኪጽግሙኻ ዚኸእሉ ሓገዝቲ ዚብ-
ሃሉ ኣናቕጽ ኣሎዉ። ንሳቶም ከዓ እዚኣቶም ኢዮም፤ ኢዮ፡ ኢያ፡
ኢዮም፡ ኢዮን፡ ኢኻ፡ ኢኺ፡ ኢኹም፡ ኢኸን፤ ኢዮ፡ ኢና፤ ነበረ፡
ነበረት፡ ነበሩ፡ ነበራ፤ ነበርካ፡ ነበርኪ፡ ነበርኩም፡ ነበርከን፤ ነበርኩ፡
ነበርና፡ ነበሩ፡ ነበራ፡ ነበሮም፡ ነበረን፤ ነበርካ፡ ነበርኪ፡ ነበርኩ-
ም፡ ነበርከን፤ ነበረ፡ ነበርና፤ ኣሉ፡ ኣላ፡ ኣሎዉ፡ ኣሎዋ፤ ኣሎኻ፡
ኣሎኺ፡ ኣሎኹም፡ ኣሎኸን፡ ኣሎኹ፡ ኣሎና።

ሓደ ከብዘም ቃላት እዚኣቶም እንክትረከብ፡ ኣንቀጽ ከም-
ዝኸነ ፍለጥ።

ንኻልእ ኣንቀጽ እንኪሕገዙ ሓገዝቲ ይብሃሉ፤ ኪሕገዙ ኡ-
ንኪርከቡ፡ ምስቱ ዝተሓገዘ ኣንቀጽ ብሓደ፡ ከም ሓደ ኣንቀጽ
ትጅጽሮም፤ ንበይኖም እንተኸኑ ከዓ፡ ንበይኖም 'ኣንቀጽ' ት-
ብሉም። - ንኣ.፤ በየነ ይመጽእ ኣሎ (ይመጽእ ኣሎ = ኣንቀጽ)፡
በየነ ኣብ ገዛ ነበረ (ነበረ = ኣንቀጽ)።

ዕዮ ። — ሠለስቲኦም ሓገዝቲ አናቕጽ (ኢ.ዩ.አሎ.ነበረ) ዚአትዉዎ ሠሠለስተ ኣብነታት ርኽብ፡ (ኣብ ነጻዮሉ ፱ ኣብነት)።

አጻሓሕፋ - መልእኸቲ ።

ብዛዕባ አጻሓሕፋ-መልእኸቲ፡ ናይ ቀደም አገባብሬን ካብ ፈረንጅ ዘተውሰይ ሓዲስ አገባብሬን ኣሉ። ዘበለጸ ማእከላይ መንገዲ ተኸቲልካ በዙ ዚበዕብ አገባብሬ ተላመድ።

ቅድሚኡ ነጻ፡ ኣብ ላዕሊ፡ ኣብ መጀመርያ መስመር፡ ብወገን ዮማን፡ ዘሎኻዮ ዓድን እትጽሕፈሉ መዓልትን ሠርሕን ዓመትን፡ ነጻ፡ ኣብ ሓዲ መስመር፡ ትጽሕፍ። — ናይ ጉዳይ ወይ ልመና እንተኾነ፡ ኣብ ማእከል፡ ብዛዕባ (ክስታይ) ኢልካ ትሕንጽጽሉ።

ሓዲ ወይ ክልተ መስመር ዚኸውን ገዲፍካ፡ ብወገን ጸጋዎ ቍሩብ እትው ኢልካ፡ ነቱ እትጽሕፈሉ ሰብ ትሰሚ፡ ኣብ ቅድሚ ስሙ፡ ከከም መዓርጉን መቐርብነቱን ዚግብኦ ቅጽል ትገብረሉ፤ ማለት፤

ካብ ወለድኻ፡ አግዋትካ፡ አዕሩኸካ፡ መዘናታትካ ወይ፡ ብዕድመን ብመዓርግን ካባኻ ንታሕቲ እንተኾነ፤ ፍቁር፡ ፍቅርቲ፡ ፍቁራት ቢልካ፡ ንወለድን ወለድቶምን አሕዋቶምን፡ አባይ፡ አደይ፡ አባሓንይ እኖሓንይ፡ ኃትኖይ፡፡ ብዘይ ስም፡ ንኻልኣት ብስሞም ጥራሕ፡ ፍቁር (እከለ)፡፤

ንበዓል መዓርግ ወይ፡ ብዝኾነ፡ ካባኻ ዚኸብር ወይ ብዙኅ አፍልጦኡ ዘይብልካ፤ ክቡር፡ ክብርቲ፡ ክቡራት (ደሓር ኸመቱ ወይ መዓርጉ ወይ መዝነቱ፡ እንተዘይብሉ ከዓ፡ አይተ ወይዘር ቢልካ፡ ስሙ)።

ድሕርዙይ ዘረባኻ ትጅምር። መልእኸትኻ ናይ ሰላምታ እንተኾይኑ፡ ከመይ ኢኻ፤ ኢኺ፤ ወ. ዘ. ከመይ ትኸውን፤ ትኾነ፤ ወ. ዘ. ቢልካ ክትጅምር ትኸእል፤ ወይ ከዓ፡ ዜድልየካ ዘረባኻ ተዛሪብካ፡ ኣብ መወዳእታ፡ ናይ ጥዕናኡም ክትሓትት ትኸእል።

መልእኸትኻ ናይ ጉዳይ ወይ ናይ ልመና ወይ ናይ መሓጎስታ እንተኾነ፡ አቐዲምካ ናይ ድላይካ ትዛረብ፡ ደሓር፡ ኣብ መወዳእታ ፍቁር፡ ንትብሉ፡ ሰላምታ፤ ክቡር፡ ንትብሉ፡ ኣኸብር ተቐርብ።

ለልትነት ከይነቸሰ፣ ጊዜ፣ ብምሉኡ፣ ናብ ነፍስ ወከፍ ሰብ ዚገርዘር፣ ተዘርዚሩ ዘይብተን፣ ተዳዲሉ ዘይምቀል፣ ተዋሂቡ ዘይገድል፣ ናይ ኩልና፣ እሞ ናይ በይንና፣ ዓመታት ዘየላሕልሑ፣ ብዝኒ-ሰብ ዘይምሕምሑ፣ ዚጥቀመሉ ዘይውድእ፣ ዘይሰርሓሉ ዘየቐምጡ፣ ምስ ታሕንዕ፣ ምስ ሓዘን፣ ምስ ፍቕሪ፣ ምስ ጽልኢ፣ ምስ ግርማ፣ ምስ ውርደት፣ ምስ ጥዕና፣ ምስ ሕግም፣ ኣብ ቤት-ሃብታም፣ ኣብ ንብረት-ድኻ፣ ኣብ ናይ ሕጻን ጸወታ፣ ኣብ ናይ ኣረጊት ሰኽፍታ፣ ኣብ ናይ ጉብዝ ጃህራ፣ ኣብ ናይ ሽማግሌ ርግኣት፣ ኣብ ኩሉ ሓደ ክይኑ፣ ንኹሉ ኣኼሉ ይርከብ። - ኣጊዜ፣ ሃብቲ-ኩልና፣ ሃብቲ ምዃንካ፣ ዓቢይ ሃብቲ ምዃንካ ዚፈልጡሞ ክንደይ ይኸኑ፤

ዕዮ ። - ኣብዙ ንባብዙይ ዘየሉ ቃላት ናይ ኩሉ ክፍልታት-ስምን ቅጽልን ሓሓምሽተ ኣብነታት ኣምጽእ።

ናይ ምፍላይ ኣብነት ።

ኣብነት ። ኣብዛ ክፍሊ እዚኣ ዘሉ ኣሳእል፣ ገሊኡ (እቱ ዝበዝኖ) ንፋዓት ተመሃርቲ ዝሰኣሉዎ ኢዩ፣ ገለ ቁሩብ ከዓ፣ ናይ ካልኣት ይመስል፤ ናይዙ ክፍልዙይ ተመሃርቲ ዝገብሩዎ ክንደይ ስእሊ ኢዩ፤

ምፍላይ ።

ኣብዛ፤	ዘሉ፤ - ኣንቀጽ።
ሀ) ኣብ፤ - መስካቢ መሳርዕ፣ ን ክፍሊ፣ ብ ዘሉ፣ የስሕብ።	ኣሳእል፤ - ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።
ለ) እዛ፤ - ናይ ምምልካት ፈላዩ ቀጽል፣ ናብ ክፍሊ፣ ዝተቐጸለ (እፑ፣ እ፣ ተዋሒጡ ነቢኑ)።	ገሊኡ፤ - ክዳን ፈላዩ ቀጽል፣ ስመ (ኣሳእል) ተኣቢኡ ኣሉ።
ክፍሊ፤ - ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።	እቱ፤ - ናይ ምምልካት ፈላዩ ቀጽል፣ ስመ (ኣሳእል) ተኣቢኡ ኣሉ።
እዚኣ፤ - ፈላዩ ክንድስም።	ዝበዝኖ፤ - ኣንቀጽ።
	ንፋዓት፤ - ናይ ጠባይ ዓይነታዊ

ቀጽል፡ ፍብ ተመሃርቲ፡ ዝተቐጸበ።
 ተመሃርቲ፡ — ርይ ሰብ፡ ርይ ህሉው
 ስም-ሓባር።
 ዝሰላሎዎ። — ኣንቀጽ።
 ኢዩ፡ — ኣንቀጽ።
 ገለ፡ — ክዳን ፈላዩ ቀጽል፡ ፍብ ጳሳ
 ጸላ ዝተጸገ።
 ቁፋብ፡ — ርይ ናቕን ሰካዲ ቀጽል።
 ከዓ፡ — ጠራፊ መሳርዕ።
 ርይ፡ — መስካቢ መሳርዕ፡ ን ካል
 ጳሳ ብ ደመስል የሰሙ።
 ከልኢት፡ — ፈላዩ ክንድስም።
 ይመስል፡ — ኣንቀጽ።
 ፍይዙ፡ —
 ሀ) ርይ፡ — መስካቢ መሳርዕ ነን

ክፍሉ ብ ተመሃርቲ የሰሙ።
 ለ) ኢዙ፡ — ርይ ምምልካት ፈ
 ላዩ ቀጽል።
 ክፍልዙይ፡ —
 ሀ) ክፍሊ፡ — ርይ ገዛ፡ ርይ
 ህሉው ስም-ሓባር።
 ለ) ኢዙይ፡ — ፈላዩ ክንድስም።
 ተመሃርቲ፡ — ርይ ሰብ፡ ርይ ህሉው
 ስም-ሓባር።
 ዝገበሩዎ፡ — ኣንቀጽ።
 ክንደይ፡ — ርይ ሕተ ፈላዩ ቀጽል።
 ስእሊ፡ — ርይ ገዛ፡ ርይ ህሉው
 ስም-ሓባር።
 ኢዩ፡ — ኣንቀጽ።

፩ ይ ምዕራፍ ።

ናይ ክንድስም ክፍል ታት ።

ክንድስም ናብ ፩ ይኸፈል፤

1ይ አውራ ክንድስም፣ - 2ይ ፈላዩ ክንድስም፣ - 3ይ ቀጻሊ ክንድስም 4ይ ደቂቕ ክንድስም፣ - ፩ይ ወሰኽ ክንድስም ።

፩) አውራ ክንድስም ዚብሃል እቲ ብሕልፊ ንሓደ ነገር ኣብ ክንድስሙ መስመዩ ዚኸኖ ኢዩ። -- ንሱ፣ እዙ ዚስዕብ ዓሠርተ ኢዩሞ ናብ ፫ ወገን ኣካላት ይምቀል።

- ሀ) ተሰማዩ፣ - ንሱ፣ ንሳ፣ ንሳቶም፣ ንሳተን።
- ለ) ሰማዒ፣ - ንስኻ፣ ንስኺ፣ ንስኻትኩም፣ ንስኻትክን።
- ሐ) ነጋሪ፣ - ኣነ፣ ንሕና።
ንእተኸብሮ ሰብ ዚውሃብ ከዓ፣ ንስኹም፣ ንስኸን፣ ንሶም፣ ንሶን፣ ዚብል ክንድስም ኣሉ።

፪) ፈላዩ ክንድስም ዚብሃል ንሓደ ነገር ፈላዩ ወይ ወሲኑ ዜመልከት ኢዩ። እዙ ዚስዕብ ኢዩ።

- ሀ) ናይ ምምልካት፣ እዙይ፣ እዚኣ፣ እዚኣም፣ እዚኣን፣ እዚኣቶም፣ እዚኣተን። እቱይ፣ እቲኣ፣ እቲኣም፣ እቲኣን፣ እቲኣቶም፣ እቲኣተን።
- ለ) ናይ ሕቶ፣ መን፣ እንመን፣ መነመን፣ መኒኣ፣ መኒኣም፣ መኒኣን፣ መኒኣኻ - ኺ - ኹም - ኸን - መኒኖ፣ ኣየኖይ፣ ኣየነይቲ፣ ኣየኖት፣ እንታይ፣ ምንታይ፣ እንታዋይ፣ እንታወይቲ፣ እንታዎት።
- ሐ) ክዱን፣ እከለ፣ ክስቶ፣ ክስታይ፣ እን፣ ኣታ፣ ኣቲ፣ ኣቱም፣ ኣትን፣ ገለ፣ ገሊኡ፣ ገሊኣ፣ ገሊኣም፣ ገሊኣን፣ ገሊኣቶም፣ ገሊኣተን፣ ገሊኣኻ፣ ገሊኺ፣ ገሊኹም፣ ገሊኸን፣ ገሊኻትኩም፣

ገሊጃትክን፣ ገሊና፣ ካልእ፣ ካልአት፣
ሓደ፣ ሓዲአም፣ ሓዲና፣ ወ. ዘ.።

፫) ቀጻሊ ክንድስም

ዘ.ብሃል፣ አብ ሓደ ሓሳብ ተሰምዮ
ንዘሎ ነገር፣ አብ ካልእ ሓሳብ ክንድስሙ
ዘኸኖ ኢዩ። ንሱ ከዓ ግ። ኢዩ። ንኢ፣
ዝኸደ፣ ሰብ ተመሊሱ (ሰብ ተመሊሱ
ዝኸደ)፣ ምኻድን ምምላስን ዘብል
ክልተ ሓሳብ ኢዩ። አብ ናይ ምም-
ላስ፣ ሰብ ተሰምዮ ኢሎ፣ አብ ናይ
ምኻድ፣ ክንዲ ሰብ ግ። ይኸውን።
ሰብ ከደ ሰብ ተመሊሱ ክንዲ ምባል
ኢዩ።

ሀ) ብድሕሪኡ ዚመጽእ ፊደል ናይ
አንቀጽ መንቀሊ ተ፣ ት፣ ነ፣ ን
እንተኾነ፣ እቲ ግ። ናብ ጸ። ይልወጥ።
— ንኢ፣ ዝቐጽሕሮ፣ ዝተጸሕፉዎ፣
ዝንርእዮ፣ ዝነርእዮ ዝምኾነ፣ እትጸ-
ሕፉዎ፣ እተጸሕፉዎ፣ እንርእዮ፣ እነር-
እዮ፣ ይኸውን።

ለ) ብድሕሪኡ ዚመጽእ ፊደል ናይ
ዘይስምምዕ ወይ አገብሮ፣ አስተጋብሮ
(አ ራብዕ) እንተኾነ፣ ነቲ አ ውሒጡ፣
ዘ ይኸውን። — ንኢ፣ ዝአይናቲ፣ ዝኢ-
ምጽእ፣ ዝአቃተሶ ኪብል ዝምተገብኡ፣
ዘይናቲ፣ ዘምጽእ፣ ዘቃተሶ ይኸውን።

ሐ) ብድሕሪኡ ዘሎ ጸ። እንተኾይኑ
ንኢኡ ውሒጡ ጸ።፣ ጸ። እንተኾነ፣
ንኢኡ ውሒጡ ዘ። ይኸውን። ንኢ፣
ዝይሰብር፣ ዝዩስብር ዝምኾነ፣ ዘሰብር፣
ዘስብር ይኸውን።

፬) ደቂቕ ክንድስም

ዘ.ብሃል፣ ብድሕሪት ናብ ቃላት ለጊዑ

ዚርከብ፡ ነቶም ዓሰርተ አውራ ክንድሱ-
 ማት ዚርከኢ ኢዩ። - ንኢ፡ ደረብ-ም
 ዝኢ፡ ጽሒፈልኩም (እቱ... ም...
 ኢ... ልኩም፡ ደቂቕ ክንድስም ኢዩ)።
 ደቂቕ ክንድስም ብሠለስተ መንገ-
 ዲ፡ ብድሕሪት፡ ናብ ቃላት ለጊቡ
 ይርከብ።

ሀ) ፊደል ብምውሳኽ፡ - ንኢ፡ ቀቲሉ፡ ዝነበረ፡ ቀቲሉም፡
 ዝነ፡ ዝነበረ፡ ዝኢ፡ ጊዜ፡ ዝነበረ
 ጊዜኻ፡ (እብ ርእሲ፡ ቀቲሉ፡ ዝነ
 ጊዜ፡ ... ም... ኢ... ኻ፡ ይውሰ-
 ኻ)። -

ለ) ፊደል ብምልዋጥ፡ - ንኢ፡ በትሪ፡ ዝነበረ፡ በትሩ፡
 ቀተለ፡ ዝነበረ፡ ቀተሎ (... ሪ፡ ናብ ሩ፡
 ለ፡ ናብ ሎ፡ ይልወጥ)።

ሐ) ፊደል ብምልዋጥን፡ ፊደል ወይ ፊደላት ብምውሳኽን።
 - ንኢ፡ አምጽእ፡ ዝነበረ፡ አምጽአዮ፡
 ክልቢ፡ ዝነበረ፡ ክልብኹም፡ (እ፡ ናብ
 አ፡ ለዊጡ፡ ዮ፡ ይውስኽ፤ ... ቢ፡ ናብ
 ብ፡ ለዊጡ፡ ኹም ይውስኽ)።

፩ይ ወሰኽ ክንድስም

ዚብሃል ብኸልተ ወይ ሠለስተ ቃላ-
 ት ዝቐመ፡ ብምስጢሩ ንአውራ ክ-
 ንድስም ዚድርቅኹ ኢዩ። እዞ ዚሰ-
 ዕብ ኢዩ።

ባዕሉ፡ ባዕላ፡ ባዕሎም፡ ባዕለን፡
 ባዕልኻ፡ ባዕልኺ፡ ባዕልኹም -
 ባልዕኽን፡ ባዕለይ፡ ባዕልና፡ ብርእሱ፡
 ብርእሳ፡ ብርእሶም፡ ብርእሰን፡ ብርእሱ-
 ኻ፡ ኺ...፡ ኹም...፡ ኽን፡ ብርእሰይ፡
 ብርእስና፡ በይኑ፡ በይና፡ በይንኻ፡ ...
 ኺ...፡ ኹም...፡ ኽን፡ በይነይ፡ በ-
 ይንና፡ ብሕቱ፡ ብሕታ... ቶም...
 ተን... ተይ... ትና።

ዚኸንሉ ጊዜ አሎ ሻቡ ምስቱ ቅድሚኡ ዘሎ መሳርዕ ኢዩ ዚቀሩ-
ጸር = -- ንኡ ፡ እንተዚመጽኦ ጽቡቕ ምኽን፤ እንክብ ዚበላሾስ
ንሰኻ ውሰዶ =

ደቂቕ ክንድስም ምስ መሳርዕ ክይተጋግዮ = ንኡኡ ፡ ንኡኡ ፡
ንኡታቶም ፡ ንኡታተን ፡ ወ. ዘ. ፡ ወይ ከዓ ፡ ናቱ ፡ ናታ ፡ ናቶም ፡ ወ.
ዘ. ዚብል ሓሳብ ኪህሉዎ የድሊ = እዙይ ማለት ከዓ ፡ ንንሱ ፡ ንንሳ ፡
ንንሳቶም ፡ ንንሳተን ፡ ንንስኻ ፡ ንንስኺ ፡ ንንስኻትኩም ፡ ንንስኻትክን ፡
ንኡነ ፡ ንንሕና ፡ ኡብ ንሱ ፡ ኡብ ንሳ ፡ ወ. ዘ. ፡ ብንሱ ፡ ብንሳ ፡ ምስ ፡
ንሱ ፡ ወ. ዘ. ፡ ማለት ኢዩ፤ ምእንትዙይ ፡ ከምዙይ አቢልካ ምስቶም
ዓሰርተ አውራ ክንድስማት ክተሰማምዎ እንተፈተንክ ፡ ክንድስም
ምኺኑ ይፍለጥ =

ፈላዩ ክንድስምውን ፡ ናይ አኸብሮ አሎዎ፤ እዚአም ፡ እዚአን ፡
እቲአም ፡ እቲአን ፡ ናይ አኸብሮ ኢዩ፤ እዚአቶም ፡ እዚአተን ፡
እቲአቶም ፡ እቲአተን ፡ ናይ ብዙኃት ኢዩ =

መ ላ መ ዲ ::

ሀ

አብዙ ዚሰዕብ መላመድታት ዘሎ ቃላት ፈሊኻ ክኣል፤ ንስም ፡
ቅጽል ፡ ክንድስም ክፍልታቱውን አመልክተሉ፤ ንኻልእ ወገናት ፡
እንታይነቱ ጥራሕ =

- 1 አብርሃም ንኃይሉ ኪዛረቦ እንተደለዩ ዚኸልኦ የብሉን = -- 2
- አንን ንስኻን ጥራሕ ኢና አብዙይ እንተርፍ እምበር ፡ ኩሉም ብጸትና
- ኪዛወሩ ኪኸዱ ኢዮም = -- 3 አታ ፡ ብሓቅዶ ነዙ ኩሉ ስርዓታት
- እንከክሮ ይመስለክ፤ -- 4 ወይ መዓት! እዙ ትምህርትስ እምበር
- መመሊሱ በርቲውኒ = -- 5 ወድኖኻ ፡ ብዚብል ሓሳብ! ፡ ሓው ፡ ዚብ-
- ሉዶ ፡ ፡ ሓዊ ፡ ዚብሉ ይጋገዩ ፡ -- 6 ንሳቶም እም ባዕላቶም ኢዮም
- ናብዙ ድንገትዙይ ዝበጽሑ፤ ምስማዕ ድኡ አብዮምንምበር ፡ አንስ
- ዚመጽኦም ድንገት ገሊጸሎም ነቢረ = -- 7 ሓደ ፍላስፋ ዝበሉዶ
- ትፈልጥ ፡ ፡ አብ ማእከል ሰብ እናኸርከብ ፡ ጎደሎ ሰብ ኮይነ ተመለሱ-
- ኩ ፡ ፡ በለ = -- 8 ብዙኃት ሰባት እንኪግስጹም ፡ አን ተጋግዮ ፡ ዘይብል ፡
- ብሓቂ ክይተጋገዩ አይተርፍን = -- 9 ሎሚ ምሳኻ ኮይኑ ንኻልኣት

ዘ.ሓሚ፣ ጽባሕ ምስ ገሊ.አም እቶም ዝሓመሩም ክይኑ፣ ንኣኻ ዘ.ሓሚ ኢዩ። — 10 ኪዋረድ ዘይሊ፣ ባዕሉ ይነ/አድ፣ ኪኸብር ዘይሊ፣ ኬኸብሩም ይጸበ።

ለ

ነዙ ዚስዕብ ቃላት በታቲንካን ፈሊኻን ክኣል።

1 ንጉረቤትካዶ ወይስ ብዝምድናኣም ንዚቐርቡኻ ትፈቱ። — 2 ንኸብርኻ ባዕልኻ ከተጋንኖ እንተተረኸብካ፣ ኬቃልሉዎን ኪቃወሙዎን ቢሉም ዚከራኸሩሉ ከምትረክብ ንምፍላጥ ዘይትተግሀስካን፣ እቱ ኣእምሮኻ ብኸመይ ዝበለ ድንቁርና ዝተሸፈነ ክይኑ ኢዩ!

ሐ

ኣብዙ ዚስዕብ ቃላት ኪለግብ ዚኸእል ደቂቕ ክንድስማት ኣላጊብካ ክኣል። (ንኣ.፣ ካብ ገዛ፣ ዝነበረ፣ ካብ ገዛኻ፣ ወ. ዘ. ቀቲሉ ዚብል ዝነበረ፣ ቀቲልዎ፣ ቀቲሉዎ፣ ቀቲሉካ፣ ወ. ዘ.)።

1 ካብ ዓዲ ናብ ዓዲ ክልተ ሰዓት የኸይድ። — 2 ብደምብ ኣቢሉ፣ ናብ ገዛ ኣትዮ። — 3 ንስኻ ብሃብቲ ትሕበን፣ ብድኸነት ዚሕበኑ ከዓ ይህልዉ ይኸኑ። — 4 ብርዒ ኣጥፊእካ፣ ዘይብርዒ ወሲድካ። — 5 ቀመት ምስ ቀመት ነነጻጽርዎ መኒና ከምዚነውሕ፣ ንርኢ። — 6 ኣየናይ ቁልዓ ኢዩ ዝጸረፈ። — 7 ሓጊዝካ ዘይሓገዝ ሰብ፣ ዝረኸብካ ኣይመስለንን።

ኣበታትና - ቃላት ።

ገሊ.ኡ ቃላት፣ ብብዙኅ ወገናት ዝቐመ ክነሱ፣ ከም ሓደ ቃል ክይኑ፣ ብሓደ ይጽሓፍ፣ ብሓደውን ይድመጽ። ከምዙይ ዝበለ ቃላት፣ ብናይ ቃል ኣፈላልፍ እንክትፈልዩ፣ ናብ ነፍቱ ክትዘርገሑ የድሊ። ንኣ፣ ብትርኻ ዚብል ቃል፣ ብኸልተ ወገናት ዝቐመ ኢዩ፤ በትሪ (ናይ ሀሉው፣ ናይ ግዛዕ ስም-ሓባር)፣ ኻ፣ (ናይ ንስኻ ደቂቕ ክንድስም)፣ ከምኡውን፣ ብመጽሓፍናዶ፣ ብ (መስሓቢ መሳርዕ)፣ መጽሓፍ (ናይ ሀሉው፣ ናይ ግዛዕ ስም ሓባር)፣ ና (ናይ ንሕና ደቂቕ ክንድስም)፣ ዶ ናይ ሕቶ፣ ወሳኒ መሳርዕ)። ከምዙይ ኣቢልካ ንቃላት ዘርጊሕካ እንተዘይከኣልካ፣ ናይ

ቃል ሰዋሰው ብሔቁ ፈላጊ ከትብል አይትኸክልን።

ናይ ሰዋሰው ወገናት ብሔደ ተላጊቡ፣ ከም ሓደ ቃል ኮይኑ እንኪርከብ፣ ብዙኅ ጊዜ፣ ፈደላቱ ተላዋዊጡ ወይ ተዋሒጡ ይርከብ። ከትፈላልዮ እንክሎኻ፣ ነቱ ዝተለወጠ ወይ ዝተዋሕጠ ፈደላት፣ ከም ስርዓቱ ገቢርካ ክተዓርዮ የድሊ። ንኣ፣ በእጋርምበር፣ ዝነበረ፣ ብ - ፣ ኣእጋር፣ - እምበር እናበልካ ወወገኑን ከክፍሉን እናገለጽካ ትበታትኖ።

ዕዮ። - ብብዙኅ ወገናት ዝቐመ ዓሠርተ ቃላት ረኺብካ ዘተንካ ክኣሎ።

አውራጃዊ ትግርኛ ።

ከብ አውራጃ ናብ አውራጃ ወ.ፈ.ላለ አዘራርባን ቃላትን ኣሎ። ኣየናይ ይበልጽ ቢልካ እንክተነገጽጽጽ፣ ተቐዳዲምካ ንናይ አውራጃኻ ብሉጽ ገቢርካ ምርኣይ፣ ዘይናይ አውራጃኻ ምንቃፍን ምንዓቕን ዕሽነት ኢዩ። ዝበለጸ ንምፍላጥ ከስ፣ ብናተይ - ናትካ ዘይኮነስ፣ በዙ ዚስዕብ ሕግታት ምምርጫ የድሊ። እዙይ ይበልጽ ቅድሚ ምባል፣ ነዙ ዚስዕብ ነገራት ኣስተውዕል።

ሀ) ትግርኛ ከብ ግዕዝ ዚውለድ ቋንቋ ኢዩ፣ በዙ ምኽንያት ዙይ፣ ከብ ግዕዝ ዚመጽእ ቃላት ድልዱል መሰረት ከምዘሉም ዘይምርሳዕ።

ለ) ቋንቋ - ትግርኛን ቋንቋ - ግዕዝን ክልተ ፍሉይ ቋንቋታት ከምዝኸነውን ዘይምርሳዕ። ምእንትዙይ፣ ከብ ግዕዝ ዚመጽእ ጥራሕ ዝበለጸ ገቢርካ ምርኣይ፣ ጌጋ ኢዩ።

ዝበለጸ ዚብሃል ከስ ከመይ ዝበለ ኢዩ፤

ሀ) ዚበዝኑ ዚዛረቡሉ፤

ለ) ከብ ግዕዝ መሰረት ዘሉዎ፤

ሐ) ምስዚበዝኑን ዝቐለለን ናይ ሰዋሰው መንገዲ ዚሰማማዕ።

ነዙ ሠለስተ መፍተኒ ሒዝካ ንሓደ ቃል ወይ ኣዘራርባ እንክትምርምር፣ ዚዛረቡሉ ማዕረ ወይ ዳርጋ ማዕረ እንተኸነ፣ ግዕዝ ምጥማት፣ ክልቲኡ ብግዕዝ ዚርከብ ወይ ክልቲኡ ከብ ግዕዝ ዘይመጽእ እንተኸነ፣ ብናይ ሰዋሰው መንገዲ ጸገም ዘየም-

ጽኑ ምምራጽ።

እዙ ንሰዋስው ዘርእ ማልሳይ መፍተኒ ሽሕህ ኣብ መው ዳእታ እንተተኸጸረ ብዙኅ ቁምነገር ዘሎዎ ኢዩ። ትግርኛ ብ መጻሕፍትን ብናይ ሰዋስው መንገድን፣ ኣብ መጀመርታኡ ኢዩ ዘሎዎ፣ ብዙኅ ጊዜ፣ ብግዕዝ ወይ ብናይ ገሊጹም ኣዘራርባ (ዝ- ወሓዳኳ እንተኾነ) ጸግዒ ዘሎዎ እንኳኸውን፣ ነቲ ዚበገዝ ል- ማድ ዕምጽ ኣበሊጻካ፣ ነቲ ስሩሶ መንገዲ ሰዋስው ዘሎዎ ምምራጽ ዝበለጸ ኢዩ። ንኣብነት ዚኸውን፣ በዙ ሓሳብዮይ ዝተመርጸ፣ ኃያሉ ኣብነታት፣ ሓሓሊፉ ኣብዙ ሰዋስው-ዙይውን ይርከብ (ከም፣ መጽኢ፣ ገቢሩ፣ ነበሩ፣ ሰቢሩ)።

ከምኡውን ብዙኅ ምስጢር ዝሓዘ ቃላት ገዲፍካ፣ ሓደ ፍሉይ ምስጢር ዘሎዎ ኣውራጃዊ ቃል እንኳርከብ ዝበለጸ ኢዩ። ንኡ እንኳ- ሎ፣ ገዲፍካ = ከነሱ፣ «በዓል» ወይ «መዓል» መን፣ ገዲፍካ = እንመን።

ዕዮ። — ገሊኡ ኣውራጃዊ ቃላት ረኺብካ፣ በብኣውራጃኡ ከመይ ከምዚብሃል ፈሊጥካ፣ በቲ ዝበልጅዮ ኣተሓሳስባ መርማርካ፣ ዝበለጸ ኣኖናይ ከምዝኾነ ክትረገጥ ፍተን።

ን ባ ብ ።

ሓ ዊ ግ ይ ኑ ን ቀ ሳ ይ ል ቡ ን ።

ብዙኃት ኣጉባዝ፣ ደቂ ዕስራ ዓመት ኣቢሉም ዚኾኑ፣ ኣብ ሓደ ቤት ዕዮ ይሰርሑ ነበሩ። ብርሃነ ዚብሃል ጉባዝ፣ ምስኣቶም ይሰርሑ ነበረ፤ ኣብቲ ስራሕቲይ ዳርጋ ድሕሪ ዙሉም ዝኣተወ ኢዩ ዝነበረ። በሓዲሱ እንኳሎ፣ ምስ ዙሉም መሳርሕቲ ኪላለን ኪፋዎርን ብዚብል ሓሳብ ብሰነ ሥርዓት፣ ብብሩህ ገጽ፣ ብርግኡ ዝበለ ኣወሳውሳ፣ እናኺራ- ኸበም፣ ሰላምታኡ የቕርበሉም ነበረ። ከምዙይ እንኪገብር፣ ንሳቶ- ምውን፣ ከም ብልማድ፣ ተደራኽም፣ ፍርቂ ፍርቂ ዝኾነ፣ ልቢ ዘይሕወሶ ናይ ምልጋጽ ዚመስል ሰላምታ ገበሮም፣ ይምልሹሉ ነበሩ፣ ብሕልፊ፣ ብሳንኡ ሓዊ ግይኑ ዚብልዎ ዝነበሩ፣ ሓደ ካብኣቶም ብርሃነ እንኪ- ገጥሞምን ሰላምታኡ እንኬቕርበሉምን (እንድዒ እንታይ ከም-

ዝረኸበ) በዓል ዛርቲ ይመስል ነበረ። አዕይንቱ፣ ንላዕሊ፣ ንታሕቲ፣
 ንዮግን፣ ንጸጋም እናበለ፣ አፋን ከናፋፋን ቀልፈጽፈጽ እናበለ፣
 ሓንሳዕ ንድሕሪት፣ ሓንሳዕ ናብ ገሊጸም ብጸቱ አቢሉ፣ ቁላሕላሕ
 እናበለ፣ ናይ እንስሳ ወይ ናይ ሰብ ምዃን ዘይፍለጥ ድምጺ የድምጽ
 ነበረ። ስሕት ኢሉ፣ ብርሃን ገለ ቁሩብ ዘረባ እንተተዛረበ፣ ሓዊ፣ ዓይኑ
 ፡ እ ፡ እ ፡ እ ፡... እናበለ፣ ድምጺ አራዊት ዝሰምዐት ጤል እንኪመስል፣
 ንብጸቱ ሓፈፍ፣ እናበለ፣ ብማእከሎም፣ ንቕድም ውጥም ኢሉ፣ አፋ-
 ጋህ አቢሉ፣ አዕይንቱ አንገልሕጥ አቢሉ፣ ኪሰምዕ ጽን ይብል ነበረ፤
 ግና ዝነቓነቓ ንፋስ ክሳብ ዝግ ዚብል፣ ብርሃን፣ በዓል ቁሩብ ዘረባ
 ነበረም፣ ድሮ ወዲኡ፣ ውርዘው ሰላምታኡ አቕሪቡ፣ ይኸይድ ነበረ፤
 ሽቡ፣ ሓዊ፣ ዓይኑ ፡ እ ፡ እ ፡ እ ፡... እንታይ... እንታይ... እንታይ...
 እንታይ... እንታይ ኢዩ፣ እንታይ ኢዩ ዝበለ፣ ፡ እ ፡ እ ፡... እ ፡ እ ፡ እ ፡...
 እናበለ፣ የማይ-ጸጋም ናብ ብጸቱ እናተወርወረ፣ ብአፍንጫኡ እናሓርነኸ፣
 ብአፋ ጥፍጣፍ እናንጠረ፣ ብርሃን ዝበሉ ክብ ብጸቱ ኪሰምዕ ይጽዕር
 ነበረ፤ ዝበሉ እንተበሉዎ ከዓ፣ ፡ እ ፡ እ ፡ እ ፡... እሞ... እሞ፣ እንታይ፣
 እንታይ ማለት ኢዩ፣ ከይበለ አየሕልፎን ነበረ። ከብአቶም፣ እቶም
 በእምሮአምን ብልቦምን ብስል ዝበሉ፣ ናይ ብርሃን ዘረባ እናስተንተኑን
 እናተደነቑን፣ «አታ እቲ ዘረባኡስ ገለ ኢዩ፣ እቲ ልቡ ቀላይ ኢዩ፣
 ውሽጡ አይርከብን ኢዩ» ይብሉ ነበሩ፤ ጸኒሖምውን (አብ ቅድሚኡ
 ድኣ አይደፍሩን ነበሩምበር) ነንሓድሓዶም እንኪዛረቡ «ቀላይ-ልቡ»
 ዚብል ሳን አውጽኡሉ። (አብ ዚስዕብ ንባብ ኪቕጽል ኢዩ)።

ዕዮ ። ዕስራ ቃላት ጽሓፍሞ፣ ብቕድሚት ቀጻሊ ከንድስም
 ብድገሪት ከዓ ደቂቕ ከንድስም እናእቶኻ ከምብሓዲስ ጽሓፎ።

ናይ ምፍላይ አብነት

አብነት ። — አነን ንስኻን ባዕልና ዝገበርናዮ እዙይ ጥራሕ
 ኢዩ፣ እቲይ እንመን ዝገበሩዎ ኢዩ።

ም ፍ ላ ይ ።

አነንገገ - ሀ) አነገገ - ፍይ ነጋፊ አውራ ክንድስም። ለ) ንገገ - ጠራፊ መሳርዕ። ንስኻንገገ - ሀ) ንስኻገገ - ፍይ በማፋ አውራ ክንድስም። ለ) ንገገ - ጠራፊ መሳርዕ። ባዕልናገገ - ፍይ ነጋፊ ወስኽ ክንድስም ዝገበርናገገ - ሀ) ዝገገ - ቀጻሊ ክንድስም። ለ) ገበርናገገ - አገቀጽ። ሓ) ገገ - ፍይ ተሰማዩ ደቂቕ ክንድስም።	እዙይገገ - ፍይ ምምልካት ፈላዩ ክንድስም። ጥራሕገገ - ወሳይ መሳርዕ። ኢዩገገ - አገቀጽ። እቱይከገገ - ሀ) እቱይገገ - ፍይ ምምልካት ፈላዩ ክንድስም። ለ) ከገገ - ጠራፊ መሳርዕ። እንመንገገ - ፍይ ሕተ ፈላዩ ክንድስም። ዝገበሩዎገገ - ሀ) ዝገገ - ቀጻሊ ክንድስም። ለ) ገበሩገገ - አገቀጽ። ሓ) ዎገገ - ፍይ ተሰማዩ ደቂቕ ክንድስም (ንገገገገገ ዘርእ)። መ) ኢዩገገ - አገቀጽ።

ጅ ይ ምዕራፍ ።

ና ይ አንቀጽ ከፍልታት ።

አንቀጽ ናብ ቫ ይኸፈል። -- እዙ ዚሰብ አ.ዩ።

1ይ ገበሬ አንቀጽ፣ - 2ይ ተቐባሊ አንቀጽ፣ - 3ይ አንገራ አንቀጽ።

፩ ገበሬ አንቀጽ ዚብሃል ሓደ ነገር (በዓልቤት) ንኸልእ ገለ ከምዚገበር ዚገልጽ አ.ዩ። -- ንኡ፣ ኪዳነ እንጌራ በ.ሊ.ዑ፣ ሚካኤል ተመን ቀቲሉ፣ አብርሃ ማይ ይሰቲ፣ ውሒዝ ከብቲ ወሲዱ።

፪ ተቐባሊ አንቀጽ ዚብሃል ሓደ ነገር (በዓልቤት) ብኸልኦት ገለ ከምዚገበር ዚገልጽ አ.ዩ። -- ንኡ፣ እንጌራ፣ (ብኺዳነ) ተበሊዑ፣ ተመን (ብሚካኤል) ተቐቲሉ፣ ማይ (ብአብርሃ) ይስተ፣ ከብቲ (ብውሒዝ) ተወሲደን (ብመግሀርካ) ከትነአድ ኢኻ፣ (ብቐለም) ዝተጻሕፈ አ.ዩ።

፫ አንገራ አንቀጽ ዚብሃል ሓደ ነገር (በዓልቤት) ዚገበር ወይ ዚኸኖሞ፣ አብ በዕሉ ዚፍጸም ስራሕ ወይ ከነት ዚገልጽ አ.ዩ። -- ንኡ፣ ዝብኢ ሃዲሙ፣ ኃይለ ይጠግስ አሉ፣ ንፋስ መጸኡ፣ ሥዩም ደቂሱ፣ ወልዳይ ሓሚሙ፣ ዓለም ገፊሕ አ.ዩ፣ ንስኻ ሕያዋይ ኢኻ፣ እዙ ቁልዓ ንፋዕ ነበሩ፣ ዘረባኻ ከንቱ ከይኑ።

ት ግ ር ኛ ን ዘ ይ ት ግ ር ኛ ን ።

ገሊአቶም ሰባት፣ ብትግርኛ ኪዛረቡ እንከሎ፣ ናይ ክልእ ቋንቋ ቃላት ሕውስ እንተበሉ ዜጥሶሙም ይመስሉም። ጌጋ ኢዩ። ብሓዶ ቋንቋ እንክትዛረብ፣ ብኣኡ ጥራሕ ኣጽሬኻ ምዝራብ ኣይ ስርዓት። ምሕዋስ ከስ ሕማኛ ኢዩ።

ብትግርኛ ዘዩሉ ቃላት እንተኾነኹ፣... ርገጽ፣ በዙ ጊዜዙይ፣ ቀደም ኣብ ንብረትናን ልማድናን ዘይኣቱ ዝነበረ ነገራት ብወ ጸኢ እንኪመጽእ፣ ናይ ወጻኢ ስሙ ሓዙ ኪመጽእ ግድን ይ-ኹውን፤ ንኹሉ፣ ዘዘምጽኦ ስም ለዊጥካ፣ ክልእ ስም ክትምህዙሉ ከዓ፣ ኣብ ግብሪ ዚውዕል ቀሊል ነገር ኣይኮነን። እንታይ ከስ ምግባር፣... ብዝኾነ መንገዲ፣ ብጽፋይ ትግርኛ ወይ ብሓገዝ ግዕዝ፣ ስም እንተወጽኦ፣ ንኣኡ ምሓዝ፣ ብዝተረፈ (ብሕልፊ ናይ ግዙፍ ኣቕሓ ወይ ምህዞ እንኪኹውን) ብትግርኛ ብጭራሽ ዘይ-ብሉ እንተኾነ፣ ብናይ ትግርኛ ኣረባብሓ ኣዓርይ ኣቢልካ፣ ነቱ ናይ ወጻኢ ቃል ምእታው፣ ናይ በይንና ኣይምኾነን፤ ኣብ ናይ ኩሉ ዓለም ቋንቋታት ዚርከብ ግድነት ኢዩ፤ ግና ዝኾነ ቃል ተቐዳ-ዲምካ ከምዘሉ ምድርጓሱ፣ ፍጥሰት ኢዩ። ኣውራ ኪግደፍ ዚ-ግብኦ ከዓ፣ ነቱ ብትግርኛ ፍሉጥ ስም ዘሉዎ ነገራት ብናይ ክልእ ቋንቋ ምስማይ። - ንኣብነት፣ ሰድያ፣ ወይ ኩርሲ (= መንበር)፣ ማኒኮ (= ሓኸሊ)፣ ስኮባ (= መኽብተር)፣ ፎርኖ (= እቶን)፣ እንደገና (= ከምበሓዲስ)፣ ቁጻሮ (= ቁጻራ)።

ዕዮ ። - ብዚክኣለካ ኣብዚገካ፣ ኣብ ልማድ ዘሉ፣ ትግርኛ ዘ-ይኮነ ቃላት፣ ረኺብካ ብትግርኛ እንታይ ኪብሃል ከምዚግብኦ ኣ-መልክት።

መ ረ ድ ኢ ።

ገባሪ፣ ተቐባሊ፣ ኣገጉል፣ ካብ ሓድሓድ ፈላሊኻ ክትክእሉ፣ ነዙ ኣብነትዙይ ኣስተውዕል! ግርማይ፣ ጸይቕ፣ ተቐጺዑ ከይዱ።
• ጸይቕ፣ እንክትብል፣ ግርማይ ሓደ ነገር ከምዝገበረ ይግለጽ።

እም፣ እቱ ገገበሮ ከዓ፣ አብ ርእሱ ዚተርፍ አይኮነን፣ አብ ካልእ ነገር ዚፍጸም ኢዩ፤ ጸይቕ እንክብ ተበሀለ፣ «እንታይ ጸይቕ»፣ ዚብል ሕቶ ኪመጽእ ግድን ኢዩ፣ እዙይ ማለት ከዓ፣ እቱ ግርማይ (በዓል ቤት) ዚገብሮ ስራሕ፣ አብቱ ገበሪኡ ግርማይ ዘይኮነ፣ አብ ካልእ ነገር ኪፍጸም ማለት ኢዩ። ምእንትዙይ፣ «እንታይ ጸይቕ»፣ ቢልካ፣ «ወረቓት ጸይቕ፣ መጽሓፍ፣ መንደቕ፣ ክዳን፣ ወ. ዘ. ዚብል ምላሽ ኪሰቦ ግድን ይኸውን። በዙይ፣ ገባሪ አንቀጽ ምዃኑ ይርዳእ።

እቱ፣ ገለ ዚገብሮ (ንኣ፣ ግርማይ) አብ ናይ ሓሳብ ሰዋስው፣ በዓልቤት፣ ቢልና ክንሰምዮ ኢና፣ እቱ ስራሕ ዚፍጸመሉ ነገር ከዓ፣ (ከም፣ ወረቓት፣ መጽሓፍ፣ መንደቕ፣ ክዳን) ቅኑሶ ተሰሓቢ፣ ቢልና ክንሰምዮ ኢና።

«ተቐጺሁ» እንክትብል፣ ብዛዕባ ግርማይ ኢዩ ዚገረብ ዘሎ፣ ግና፣ ብአንቀጽ ዚግለጽ ዘሎ ናይ ምቕጻዕ ስራሕ፣ ንሱ ዚገብሮ አይኮነን፣ ይቕበሉ ኢዩ ዘሎ፤ በዙይ፣ አንቀጺ፣ «ተቐባሊ» ይብሃል። — «ብኻልኣት ገለ ከምዚግበር»፣ እንኪብሃል፣ አብዙ ገበልናዮ አብነት፣ እቱ ምቕጻዕ፣ ግርማይ ይቕበሉምበር ይገብሮ አይኮነን ዘሎ፣ ዚቐጽውዎ፣ ካልኣት ኢዮም፣ ግና፣ እቱ አንቀጽ፣ ንግርማይ ዚርኢ ኢዩምበር፣ ነቶም ቀጻዕቱ ዚርኢ አይኮነን፤ ዚስመዮሉ፣ ግርማይ (በዓልቤት) ኢዩ። እምበኣርከስ፣ ተቐባሊ አንቀጽ ኪብሃል እቱ ዝተሰምዮ ዚቕበሉ ዜመልክት ኪኸውን ይደሊ።

«ክይዱ» እንክትብል፣ ዚስመ ዘሎ ዙሉሳዕ ግርማይ ኢዩ፤ ገለ ዚገብሮ ዘሎውን ንሱ ባዕሉ ኢዩ፤ ግና፣ ንኻልኣት ዚገብሮ ነገር የብሉን፤ ካብ ካልኣት ዚቕበሉውን አይኮነን፣ ባዕሉ ዚገብሮም፣ አብቱ ምግባሩ ጥራሕ ዚፍጸም፣ ናብ ካልእ ዘይሓልፍ፣ ካብ ካልእ ዘይመጽእ ስራሕ ዚገልጽ አንቀጽ ኢዩ፤ እዙ አንቀጽዙይ፣ አገጉል ይብሃል።

መ ላ መ ዲ ።

ሀ

አብዙይ ዘሎ ቃላት እናፈለኻ፣ ስም ወይ ቀጽል ወይ ክኵስም ወይ ላንቀጽ እንተኾነ፣ እንታይነቱን ክፍልታቱን፣ መሰርዕ እንተኾነ፣ እንታይነቱ ኣመልክት።

1 ብሃርንን አየርን ዚአትዎ ገዛ፣ ጥዕና አሉዎ። — 2 ቀስሉ ዚሓብእ፣ ፈውሱ ይሓብእ። — 3 ልዓትን ሓኸልን ብምንታይ ይፈላለ፤ — 4 ካብ ምሽት ናብ ንግሆ ዘሉ ሰዓታት ኣብ ምንታይ ተሕልፎ፤ — 5 ንገገጠሞ ነገራት ኪጥምት ኣብ መንገዲ ቃህመም ዚብል ሰብ፣ ይነግኛ። — 6 ፍልጠት፣ ካብ ብዙኅ ምርአይን ምስግዕን አይኮነን፣ ካብ ኣዕሚቕካ ምስትውዓልን ምስትንታንን አይ። — 7 ልቢ አይ ዚርእ እምበር ዓይኒ አይኮነን፣ ዚብል ምስላ አይትረኩዕ — 8 ግዝፈት፣ ካብ ሥጋ፣ ፍልጠት፣ ካብ ኣእምሮ፣ ዕብዩት፣ ካብ ልቢ። — 9 ብዙኅ ጊዜ፣ ክትቅልጥፍ ክትብል፣ ብታህዋኽ ተሸቢርካ ዝገበርካዮ ነገር፣ ካብቲ ብህድኣት ዝተገብረ ዚወስዶ ጊዜ ዚበዝኅ ይወስደልካ፣ መኒፈልጥውን፣ ክትደግሞ ይግድደካ። — 10 ክትጉዩ እንከሉኻ ዝኣሰርካዮ፣ ጉድኻ ከይወዳእካ ይፍታሓክ። — 11 ብባህርይ ዝሓመቐ፣ ብጸዕፍ ኪነፍዕ ይኸኣል፤ ኪጽዕር ዘይደለ፣ ጽቡቕ ባህርይ የበላሹ። — 12 ንርእስኻ፣ ኣምዑ ሕጃፍ፣ ንኸልኣት መዓር ኣልሕስ።

ለ

ኣብዙ ዚሰዕብ መላመዲ ንዘሉ ኣናቕጽ፣ ካብ ገባፊ፣ ናብ ተቐባለ፣ ካብ ተቀባለ ከን፣ ናብ ገባፊ ሰውጦ።

1 ዝቐጽዎን ዝተቐጽዎን፣ ጠቓምን ተጠቓምን ዕለዝኸኑ፣ ተመስጋንን አመስጋንን ከይኖም፣ ብስምምዕ ኪነብሩ ይግባእ። — 2 ገብረማርያም ተበዲሉ፣ ኃይሉ ዳዲሉ፣ ድሓር ግን፣ ኃይሉ ተሃረመ፣ ገብረማርያም ሃረመ፣ ሕጅኸ፣ ኃይሉ ኪኸሕስ፣ ገብረማርያም ኪከሓስ፣ ግቡእ ድዩ፣ — 3 ሰበረ። — 4 ይበልዕ አሉ። — 5 ድሕሪ ተሓጺብካ ቀይር። — 6 ኣርአይካ እንተኸይን፣ አይኪጽል/አካን አይ። — 7 ከይንጽላእ፣ አይንንቀፍ። — 8 ከምኡ ምስ ተባህለ፣ ገንዘባይ ዓዲለ። — 9 ብቐልጡፍ ተኸዊሉኒ፣ ክርኢ ኣይከኣልኩን። — 10 ዝኸነ ይኸን፣ አይትረ/አ፣ አይትሰ/ማዕ።

ሐ

ኣብዙ መላመድዙይ ዘሉ፣ በሰራርዓኡ ዜጋጋ ኣናቕጽ፣ ምስጢሩ ርኢኻ፣ ገባፊ፣ ተቐባለ፣ ወይ ኣገጉል፣ ምኳኑ ፈለኻ ክኣል።

1 ቀርኑ ተቐልቂሉ። — 2 ብዘይ መጠን ኣንቁልቀሉ። — 3

ሎሚ ተላገሱ ። 4 ሎሚ ተፈሊጡኒ ። — 5 ድላን ዲኻ፣ ተጸሊኡካ ትመስል ። — 6 ክትታኸስ እንክሎኻ፣ ትሳቾ ከምዝነበርካ ተፈሊጡኒ ። — 7 ተጨኒቅካ ምስተዛረብኪ፣ ተግንዚዝን ተጃጢዐን ። — 8 ከይ ቐጣዕ ይጸመም፣ ይተገን ።

ሀሀ

ዙዙ ዚስዕብ እናቕጽ፡ ለጊዑዎ ዘሉ ካልእ ወገናት ፍለየሉ፡ እኖ እቶ ዝሰገዐ ወገናት እንታይ ከምዝኾነ ፈሊኻ ክኣል ።

1 አመሓይሽዮ ዝበልካንስ፣ ከምኡ ድዩ፣ — 2 ከይጸገርካ ዝረኸብካዮ፣ ቍምነገር ዘይብሉ ቢመስለካስ፣ ምኽንያቱ እንታይ ከምዝኸነዶ ምፈለጥካ፣ — 3 አይትግናቕፋዎም ድኣምበር፣ እዞም እትርእዩዎም ቁልዑ፣ ዳሕራይ መግልጺ ክትድነቕሉም ከምዘሎኩም ከረገገኻኩም እኸኣል ። — 4 ንዝጸልኣካ አይትጽላኣዮ፣ ብጠባዩ ዝሓመመ፣ ብነፍሱ ዝረሰሐ ኃውካ ኢዩም፣ ክትድንግጽሉን ከም ሕሙም ክትከናኸነሉን ኢዩ ዚግብኣካ ። — 5 ከምዘይፈለጥካዮ አይጠፍኣንንግም፣ ከዩሕፍረካ ብዚብል ሓሳብ፣ ከምዘይሰማዕኩኻ ኮይነ አሕሊፈልካ ይመስለኒ ። — 6 ንአይ ዚርድኣንግም፣ እቶ ዝበልኩኻ ኢዩ፣ ንስኻ እትብሎ እንተሉካ ከግ፣ እኒሆኹ ከይተሃወኸኩ ክሰምዓካ ። — 7 ከምዘይተኸራኸሩዎም ስንካ፣ ከይተዛረቡኹም ዝፈለጥኩምዎ ኢዩ ። — 8 ከከም ዝመሰለኩም እንተመለሸኩምውን፣ ኪኸልክሉኹም ድላዮም ከምዘይኮነ፣ እፈልጠልኩምዶ አይበልኩኹምን፣ — 9 ብመስኮት ከምዝተቐለቀሉምዎ፣ ይትረፍዶ ንስኻትኩምስ፣ ኣነኳ ከዩማዕደኹም፣ ብገርሀይ እንክሓልፍ፣ ርእዮ ። — 10 ንሳተን ከምዘይረድኣኸስኮ፣ ዘዩስተውግልክላ ድኣ ከይንክምበር፣ አመልኪታትልኪ ነቢራ ። — 11 አብ ዳሕረቀይ ኬግርዩሉ ድኣ እንተተስፈጠዎምበር፣ ብናይ ሕጂ ኪሕጉሰሉም ዚኸኣልስ አይመስለንን ። — 12 አይኪጥቀመሉ፣ አይኪጠቕመሉ፣ ንምንታይ ዘጥረዮ ገንዘብኩን ኢዩ፣ — 13 ወዮ ዝሃብካንስምበር፣ ኪጠቕመኒ ጀሚሩ ።

ራብዓይ አደጋግማ ፊደልውን አሉ።

ሰብርብር፣ ዕጽፍጽፍ፣ ሰልክፍክፍ፣ ገልጠምጠም፣ ዕንትርትር ሕንቅንቅ፣ ዓነውነው፣ ጽድፍድፍ። — እዙይ፣ ናይ አመልካቲ መሳርዕ መንገዲ ኢዩ። ናይ ደጋጊሙን ወሳሲኹን ዚኸውን ነገር ምልክት ኢዩ፤ እቲ መወጃኦታ ክልተ ፊደላት ኢዩ ዚድገም።

ን ባ ብ ።

ሓዊ ዓይኑን ቀላይ ልቡን። (ናይ ገጽ ፱ መቐጸልታ)

ከምዙይ ቢሉ ኃያሎ አዋርሕ እንኪሓልፍ፣ ብርሃነን ብጸቱን፣ ሸሕኢ፣ ከም ብጃል ዓለም፣ ሰላም እንተተበሃሃሉ፣ ቀሩብ ዘረባውን ወስ እንተተበሃሃሉ፣ ልባቶም ከይተራኸበ፣ መንፈሶም ከይተሓወሰ፣ ይነብሩ ነበሩ። ብሕልፊ፣ ብርሃነን ሓዊ-ዓይኑን፣ ተዘራሪቦም ዘይፈልጡ እንከሎ፣ አብ ውሽጢ ልባቶም ተጻይ ሓድሓድ ከይኖም ይርከቡ ነበሩ። ብርሃነ ብስራሑን ብትግሃቱን ብሱል ስለዝነበረ ብዙን ጊዜ አጎሉቕ ይንእዱም ነበሩ። እዙ ነገርዙይ ንሓዊ-ዓይኑ ብዙን ዮቕንኦ ከንድዝነበረ፣ ንብርሃነ ከካፍኦ ቢሉ፣ ዘይዝሩብ እናተዛረበን እናላገጸሉን፣ ሃተፍ ይብል ነበረ። ብርሃነ፣ ሕልፍ እንኪብል ብዝሰምዖ ቀሩብ ዘረባን፣ ብዚርእዩ ዝነበረ ምልክታትን፣ እዙ ነገራትዙይ ተረዲኡም ነበረ።

እዙ ናይ ልቢ ምስሕሓቦም እንከሎ፣ ሓደ መዓልቲ፣ ስራሕ ንዚጀመረሉ ሰዓት፣ ዓሰርተ ደቂቕ አቢሉ ምስተረፎ፣ ብርትዕ ዝበለ ዝኖም ኪወቅዕ ጀመረ፣ ዝኖም እንኪጀምር፣ ሓዊ-ዓይኑን ብጸቱን እናዕለሉን እናተሓፈሩሉን እናደረፉን፣ አብ ጥቓ ቤት ዕዮ በጺሑም ነበሩ፤ ጥብጥብ ኪብል ምስ ጀመረ፣ ገሊአቶም፣ «አታ ንጉዮ፣ ዝኖም ኬርከበና ኢዩ፣ እናበሉ ንቕድሚት ፍልይ ኪብሉ ጀመሩ፤ ሻቡ፣ ሓዊ-ዓይኑ፣ ጉይዩ ቅድሚኡም ሓሊፉ፣ እናገገጠን እናሰሓቕን፣ በእዳዉ እናተወሳወሰን፣ «ዝበን-መንግሥቲ፣... ዝበን መንግሥቲ» እናበለ ምሕላፍ ከልኦም፣ ንሳቶም፣ «አታ ከይተቐትለና... አታ ከይተቐትለና... አታ ከይተስጉጉና፣» እናበሉ ዮማነ-ጸጋም እንኪብሉ፣ ዝኖም ብርትዕ በለሞ፣ ኩላቶም ተጠጃሊሎም፣ ናብ ሓደ ዝዛ፣ ኬዕቅሉ አተዉ = አብኡ እንኪጸወቱን እንኪደራረኹን፣ ሰዓት በጽሖ፣ ዝኖም ግን ይቕጽል ነበረ። ጸጸኒሖም «ሓዊ-ዓይኑ፣ ሎሚ

፮ ይ ምዕራፍ ።

ናይ ወሳኒ መሳርዕ ከፍልታት ።

ወሳኒ መሳርዕ ናብ ጳ ይኸፈል ። እዞ ዚሰዕብ ኢዩ ።

ጳ ና ይ ጊ ዜ ። — ሎሚ፣ ትግሊ፣ ጽባሕ፣ ብእምሆ፣ ግራሚ፣ ሥልሲ፣ ሑዚ፣ ድሓር፣ ቅድም፣ ድሮ፣ ሸቡ፣ (ሸው)፣ ወትሮ፣ ገና፣ ተሎ ።

ብዘይከዙይ ከን፣ ብኸልተ ወገናት ዝቐመ፣ ናይ ጊዜ ወሳኒ መሳርዕ ኣሎ። ከም፣ ብኡንብኡ፣ ነሉሳዕ፣ ሓንሳዕ፣ ንግመታ፣ ሎምዘመን፣ ንኣቀሩ ።

፱ ና ይ ቦ ታ ። — ላዕሊ፣ ታሕቲ፣ ንዩው፣ ንጀው፣ ርሑቕ፣ ቀረባ፣ ድሕሪት፣ ቅድሚት፣ የግን፣ ጸጋም፣ የግነ-ጸጋም፣ ውሽጢ፣ ግዳም፣ ግእከል፣ መንጎ፣ ውሰን፣ ወጻኢ፣ ፊት - ንፊት ።

፲ ና ይ ሕ ቶ ። — መእዝ፣ ከመይ፣ አበይ፣ ዶ፣ ከን፣ ዶኸን፣ (አይ)፣ ያ፣ ኢ፣ ሂ፣ ንምንታይ፣ እምበርዶ ።

፱ ና ይ ስምምዕ ። — እው፣ ሕራይ፣ እሺ፣ ጽቡቕ፣ ድሓን፣ ርግጽ፣ እንቋዕ ።

፳ ና ይ ዘይስምምዕ ። — እይከንን፣ እይፋል፣ አይፋልን፣ የለን፣ እምቢ፣ እኳ፣ (ወላ)፣ ያያ፣ አይ... ን (ንኣ፣ አይከደን)፣ እንድሂ፣ መኒፈልጥ ።

፮ ናይ ዓቅን። — ብዙ፣ ቀሩብ፣ ልካዕ፣ ሒደት፣ ማዕረ፣ ሓደ፣ ብሓደ፣ ብሓንሳዕ፣ ብርኪ፣ አውራ፣ ኃያል፣ እምብዛ፣ ጥራሕ፣ ከንደይ።

፯ ናይ ምግላጽ። — እምበኣር፣ እምበኣርከስ፣ ድኣ፣ ከስ፣ እስኪ፣ እኮ፣ ኮታ፣ እንከ፣ ስ፣ ሲ፣ እሲ፣ ግዲ፣ አንዶ፣ አባ፣ ማለት፣ ያኢ።

፰ ናይ አገባብራን አኸዋውናን። — ጽቡቕ፣ ሕማቕ፣ ፍጹም፣ ግድን፣ ድኃን። — ዚበዝኅ ናይዙ ወገንዙይ ወሳኒ መሳርዕ፣ ብመስሓቢ መሳርዕን ብኻልእ ቃላትን ዝቐመ ኢዩ። — ንኢ፣ ብቐልጡ፣ ብሓቂ፣ ከምቅጽበት፣ ብግዲ። እዙይ ግና፣ ሽሕኳ ብሓደ ገቢርካ ብምስጢሩ፣ ከም ሓደ ናይ አገባብራ ወይ አኸዋውና ወሳኒ መሳርዕ ኪቐጻጸር እንተተኻለሉ፣ ነቱ መስሓቢ በይኑ፣ ነቱ ካልእ ቃላት ከፍ፣ በይኑ፣ በብናቱ ምፍላዩ ይበልጽ።

መ ረ ድ ኢ ።

ገሊኡ ወሳኒ መሳርዕ፣ ናብ አመልካሮ መሳርዕ ዜብል ይመስል፣ ግና፣ ናይ ምድናቕ፣ ምስንባድ፣ ወይ ናይ አኸዋውናን አገባብራን ምልክት ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ፍሉይ፣ ዚውስኖ ምስጢር እተሉዎ ምርአይ አሉብ።

ገሊኡ ወሳኒ መሳርዕ፣ ከከም ምስጢሩ፣ ናይ ብዙ፣ ወገናት ኮይኑ ይርከብ። — ንኢ፣ ያ፣ ሉ፣ ማይ ኪሃርም ኢዩ፣ ያ፣ ... አይመስለንን

(= ናይ ዘይስምምዕ)፤ ቀልጠፈ ከመጽእ ኢየ፤ ያ፤ ቅድሚ ፍርቂ ማልቲ ትመጽእ፤ (= ናይ ሕቶ)። ከምኡውን ካልእ፤ ከከም ምጠፋ ርእሻ፤ ወወገኑ ፈሊሻ ክኣል።

ኣብ ገሊኡ ኣዘራርባ ወሳኒ መሳርዕ ዚኸውን፤ ኣብ ገሊኡ ከዓ ልእ መሳርዕ ከይኑ ዚርከብ ኣሎ፤ ንሱውን፤ ብምስጢፋ ንምፍላዩ፤ ይ መሳርዓት ብብዓይነቱ ምስጢር ኣጸቢቕካ ፈሊሻ እንተኸኣልካ፤ ይኪኸግርን ኢዩ።

መዓልቲ፤ ቀትሪ፤ ንግሆ፤ ለይቲ፤ ምሸት፤ ወጋሕታ፤ ዕራርቦ፤ ረፍዲ፤ ብብሕ፤ ከምዙይ ዝበለ፤ ጊዜ ዚመልከት ቃላት፤ ናይ ጊዜ ወሳኒ መሳርዕ ከይመስለካ፤ ኣስማት ኢዩ። ንኪርድኣካ፤ ቅጽል ደርቦሎ፤ ጽል ዚሰማምዖ፤ ስም ኢዩ፤ ዘይሰማምዖ፤ መሳርዕ ኢዩ። — ንኣ፤ ቡቕ መዓልቲ፤ ሕማቕ ለይቲ፤ ሓደ ምሸት፤ (ጽቡቕ ሎሚ፤ ሕማቕ ሓር፤ ሓደ ቀደም፤ ክትብሎ ኣይትኸኣልን)። ኣብ ገሊኡ ሕሉፍ ዘራርባ፤ ነዙ ናይ ጊዜ መሳርዕ፤ ቅጽል ተደራሮም እንተተረኺቡ፤ ቱ መሳርዕ፤ ከም ስም ከይኑ ይርከብ ማለት ኢዩ።

ምስ ቅጽል፤ ወይ ምስ ካልእ ወገናት ዜጋጊ፤ ወሳኒ (ማለት፤ ብ ክልቲኡ ኪኸውን ዚኸኣል) ኣብ መላመዲ ብዘሎ ኣብነታት ትፈልዩ ትኸኣል።

ሻቡ፤ ሽቡ፤ ዚብል ወሳኒ መሳርዕ፤ ካብ (ሳዕ፤ ሰዓት፤ ዝወጽኣ፤ ጊዜ) ማለት) ደቂቕ ክንድስም ለጊቡም ይርከብ፤ በዙ ምኽንያትዙይ፤ ዕ ወይ ሰዓት = ስም፤ ዑ፤ ቡ፤ ዚብሎ ዘሎ ከዓ፤ ደቂቕ ክንድስም ይዩ፤ እቱ «ሻቡ» ከዓ፤ «ሻቡ ወይ ሳቡ፤ ሰዓቱ»፤ ዝነበረ ኢዩ፤ ናበልካ ኪራቐቕ ምተኸኣል፤ ግና፤ ከምዙይ ዝበለ ሕዉስ ቃላት፤ ቱ ፍሉይ ወገናቱ ብዙኅ ተለዋዊጡስ፤ ከም ሓደ ቃል ከይኑ ንኪርከብ፤ ከም ሓደ ገቢርካ ምርኣዩ ይበልጽ። እምብኣርከስ፤ ሽሕኳ፤ ቡ፤ ሻባ፤ ሽቡ፤ ሽዓ፤ እናበለ፤ ተባዕታይን ኣንስታይን ዚፈሊ እንተመሰለ፤ ናይ ጊዜ ወሳኒ መሳርዕ፤ ጥራሕ ምባሉ ይኣክል። — ከምኡውን፤ ዓመታ፤ ዙሉሳዕ፤ ሓንሳዕ፤ ንሓዋሩ ወ. ዘ.። — ግና፤ «እምቢ፤ እንድ»፤ ዝነበረ፤ «እምብለይ፤ እንድዕልካ፤ እንድዕልኩም» ወ. ዘ. ከይኑ ንኪርከብ፤ እቱ «እምቢ፤ እንድዒ» ቃሉን ምስጢርን ከየጥፍኣ፤ ምልኡ ኢዩ ዘሎም፤ ንኣኡ፤ ናይ ዘይስምምዕ ወሳኒ መሳርዕ፤ ባሉ፤ — ለይ፤ — ልካ፤ ወ. ዘ. ዚብል ከዓ፤ ደቂቕ ክንድስም፤ ምባሉ።

መ ላ ለ ማ ጻ ።

ሀ

አብዙ መላመድዙይ ዘሎ ቃላት እናፈለካ፣ እንታይነቱን ክፍሉን አመልክት (ከብቶም ፤ መወዳእታ መሳርዕ እንተኾነ፣ እንታይነቱ ጥራት)።

1 ሎሚ ንዝረኽብኩሉ ጊዜ፣ ንጽባሕ ኣይተጸብዮ፣ ሕጂ ተጠቐሎ መ።
— 2 ፈጽሚ ዘሕለፈን ቁጸራ ዝጠለመን፣ ብሕግኳ እንተዘይተታሕዙ፣ ብሕሊናኦምኩ ከመይ ዘይውቀሱ። — 3 ብሕግን ብስርዓታትን ዚጠናቐቕ፣ ንርእሱ ይሕሉ፣ ብሰብ ይነኣድ፣ ብፍቕርን ቤርሕራሒን ዚካየድ፣ ንሰብ የናብር፣ ብኹሉ ይፍቶ። — 4 ግርማጽዮን፣ ድሕሪት ተሪፉ፣ በላይ ብቕድሚት ኪጸገም ውሒሉ፣ ገሊኦም ከፍ፣ የማነ ጸጋም ኪብሉ፣ ኣብ ማእከል ጊዜ ኣሕሊፎም። — 5 «እሺ፣ ሕራይ» እናበለ ዚጠልፍም፣ ብተስፋ ኣገልገሎ የደቀሰካ፣ «የልበን» ኣሉ ዚቕብጽ፣ ሓባኻ ተንኪፉ የንቅሓካ፤ ዚደቅስዶ ዚንቅሕ ይበልጽ፣ ድቃስ፣ ናብ ሞት ይቐርብ፣ ንቕሓት ናብ ሕይወት የብል። — 6 ብቕድሚት ዘሎኹም፣ ናብ ድሕሪት ተመለሱ፤ ብድሕሪት ዘሎኹም፣ ናብ ላዕሊ ደይብኩም፣ ኣብቱ ወሰን ደው ኢልኩም ተርብሉ። — 7 ወዮ ፈውሲ ረኺብኩሉ፣ እው ግን፣ ኣይጠቐመንን። — 8 ቀደም፣ ዝተመሃርኩዎ፣ ድር ረሲዐዮ፣ ሕጂ፣ ናይ ሥልሲ ከይተረፈ፣ ንመዓልቲ ሠለስተ ሰዓት እናጽናዕኩ፣ ከደግሞን ከጽንዖን ወሲነ። — 9 ያ፣ ከን ክትፍጽሞ ኢኻ፣ ርግጽ፣ ክፍጽሞ ኢየ፣ ወሲነኩ ኢየ።

ለ

ነዙ ዚስዕብ ወሳኒ መሳርዕ ዚሰማምዖ ኣንቀጽ ርኽቦሉሞ፣ ካብ ኣየናይ ወገን-ወሳኒ መሳርዕ ከምዝኾነ ፍለጥ።

እምበኣር፣ እስኪ፣ ሻቡ፣ ብእምሆ፣ ድሓን፣ ውሽጢ፣ ልክዕ፣ ከመይ፣ ማዕረ፣ ሕራይ፣ እምቢ፣ ኣይፋልን፣ ሓንሳዕ፣ ዓሚ፣ ሓደ፣ ብሓደ፣ ኣይ... ን፣ መኣዝ፣ እኳ፣ ማእከል፣ ሽሕኳ፣ እንካ፣ ትማሊ፣ ሎሚ፣ ዓሚ፣ ወሰን፣ እምብዛ፣ ጽቡቕ፣ ሕልፈ፣ ዶ፣ ሕራይ።

ሐ

አብዙ ዚስዕብ ዝገደለ ወሳኒ መሳርዕ ርኽብ።
1... ቀልጢፍካ ተመለስ። — 2 ኃውካ መጺኡ ነበሩ....

ሩአኒ ኢሉካ = 3 ን... አንቃዕሪርካ ጠምት = 4... ከሬራዬ
 ትኹን = 5 ን... ውረድ = 6... ተቆመጥ = 7... ክቕመ
 ፣ - 8 ንዙዩ... ገቢርካ ናብ ክልተ ወገን ምቐሎ = 9 ሕራይ...
 ሉካ፣ - 10 ለ-ምዶ ጽባሕ ክመጽአካ፣... ምጽአኒ = 11
 ጊዕካዩ... እምበኣር፣ ከምዝበልኩኻ ግበር፣... = 12
 ጅዶ ደሓር ይሕሸካ፣... = 13 በባይንኹም፣ ምኻድስ አይጽቡኹን
 ዩሞ፣ ብ... ኪዱ = 14 ከምኡ ግበርዶ አይበልካንን፣... እንታይ ከይንክ
 ኣ ዘይመጸእካ፣... እንታይ ከምዝኸንኩኻ አይፈልጥን = 15...
 ኣ ንሰኻ እትብሎ እምበር፣ ከም ሓሳበይስ፣ ንሱ ኢዩ።

ናይ መልእኽቲ አብነታት።

፡ መልእኽቲ አሰራርዓ ከመይ ከምዝኸነ ኣብ ገጽ ህጅ ተዛሪብናሉ
 ፡ርና፣ ሕጂ፣ ንኣኡ፣ ብሓጺር፣ ብምልክት ድግም አቢልና፣ በብዓይነቱ
 ፡ መልእኽቲ አብነታት ከነእቱ፣ አስተውሂልካ ተኸተሉ።

አብ ውሽጢ።

ናዲ፣ መጻሕፍት፣ ወርኒ፣ ገመት።

ብዛዕባ... (ናይ ልመና ወይ ጉዳይ እንተኸነ)

- ክቡር...፣ (ኸመት፣ መጻርግ፣ መዝነት፣ ብዘይ ስም) ንተኸብር፣
በጻል መጻርግ።
- ክቡር ኣይተ እክሰ፣ (ስሙ፣ ብዘይ ስም ኣቦኡ) ንተኸብር ዘይ
በጻል መጻርግ።
- ፍቓር ኣቦይ፣ ኣይይ፣ ወ. ዘ.፣ (መቕርብነቱ) ስም - መቕርብነት
ንዚውሃቦ፣ ብዘይ ስሙ።
- ፍቓር እክሰ፣ (ስሙ፣ ብዘይ ስም ኣቦኡ) ንኃውካ፣ ኃውካ
መሰል፣ ጻርኻ።

ዘረባኻ

አኸባሪኹም
 እክሰ (ስምካን ስም ኣቦኻን)
 ኣፍቓሪኻ
 እክሰ (ስምካ ጥራሕ)

□ □ □	
ናብ ከቡር... መገርግ (እንተሎም) ፣	
እከሰ	እከሰ
ጉደና.....	ቀጽፊ.....
(ገገር)	
(አውራጃ)	
ጎደ።	

በአኪሉ፣ እከሰ እከሰ ጉደና ቀጽፊ (ገገር) (አውራጃ) ጎደ።
--

ናብ አደኻ

አስመራ ፲፱ ነሐሴ ፲፱፻፶፱

ፍቅር፣ አደይ፤

እቱ፣ ብድላይክን ብምርጃኻን ዝተጀመረ ሓዲስ ንብረተይ፣ ብሓቂ አሓጉሱንን ፤ ጠቐሙንን ከምዘሉ፣ ንስኽውን ክትሕጉሱ፣ ከፍልጠኪ ቢላ እጽሕፈልኪ አሉኹ።

ናብዙ ጎደ ምስ መጻእኩ፣ ንመጀመርያ፣ ብዙኅ ሰብ ዘይፈልጥ ስለዝነበርኩ፣ አውራ ከፍ፣ ንመናበርየይ ዜድልየኒ ነገራት ንምርክብ፣ ስፍራታት ኪፈላሊ ዘይክእል ስለዝነበርኩ፣ ቁሩብ ጽግም ኢሉኒ ነቢሩ፣ ሕጂ ግን፣ ኩሉ ዜድልየኒ ቦታታትን ሰብን ፈሊጠ። አያይ ሃብቱ ከምዚ ብለንብኳ፣ ብዛዕባዙ ከተማ፣ ካብቱ ሕጂ ዝፈልጦ ዚበዝኅ ነገራት ምፍላጥሲ፣ ንጉድአተይምበር ንጠቕመይ አይኮነን፤ ሓቁ ከይኮነውን አይተርፍን።

አያይ፣ ከምቱ እትፈልጥዮ፣ ከነቅል እንከሉኹውን ዘመልከትከለይ ብሓቂ ለባም አይ፣ ንአይ ከፍ፣ ከም ውሉዱ ገቢሩ አይ ዚርእየኒ እንተበልኩኺ፣ አይአክልን፤ ብአኡ፣ ብዘይ መጠን ሕጉስ አይ፣ አብዙ ናይ ከተማ መጀመርታ ሕይወተይ ንአኡ ዘንጎፈለይ፣ ንእግ. ዚአብሒር ብዙኅ አመስግኖ።

ብጥዕናይ፣ ብዙኅ ጽቡቕ አሉኹ፣ ንስኽኽ፣ ኩሉም አሕዋተይክ ከመይ ይኸኑ አሉዉ፣ ንኹሉም፣ ብብሓደ፣ ሰላም በልላይ፣ ብሕልፊ ንመብራህቱ ሰዓምለይ፣ (ኪዛረብዶ፣ ጀሚሩ።)።

ንኹሉም ሰላምታይ እንክቕርብ፣ ብሕልፊ ንስኺ፣ ጥዕምቲ አደይ፣ ናይቱ ብዙኅ እተፍቅርዮ ወድኺ፣ ዝጎበየን ዝበለጸን ሰላምታ፣ ተቐብሊ።

ብዙኅ ዘፍቅረኪ፣ ባህታ ወድኺ።

ናብ ሓደ ዓርክኻ ።

አዲስ አበባ ፡ ጥቅምት ፳፻፲፱

ፍቁር ከሕሳይ ፡

ብጩ ሰነድ ገጸሓፍካለይ ጥዕምቲ ወረቆትካ ተቆቢል፤ ብዙኅ ገራት አዘኻኸርክኒ ፡ ብሓደ እንከሉና ገነበረና ፍቅሪ ከዓ ፡ አብ ልብኻ መመሊሱ ከምገበርተዎምበር ከምዘይዘሓል ገሊጽካለይ ። ከሕሳይ ኃወይ ፡ ወረቆትን ብርዕን ኪገልጸ ዚኸክል እንተኾይኑ ፡ አብ ልብይውን ፍቅርኻ ብዘይ መጠን ብርቱዕ ከምዝኾነ ከፍልጠካ እደሊ ።

ትምህርትኻ ብጽቡቕ ከምዝተኻየደ ምፍላጥ ፡ ብዙኅ አሓጥሱኒ፤ ምኃን ፡ በዙይ ጥርጥር አይነበረንን፤ መንፈሳትካ ፡ ቀደም ዝፈልጠ ኢዩ። አነውን ፡ ከምቱ እትምነየለይ ፡ ብጽቡቕ ሓሊፈ። ብጸትናኸ ፡ ከሉም ደቂ ከፍልና ከመይ ይኸኑ ፡ ሰላም በለለይ ።

እነ ፡ ዚበዝን ዕረፍተይ አብዙይ ከሕልፎ ኢዩ፤ ቅድሚ ትምህርቲ ምጅማር ግን ፡ ዓድና ከበጽሕ ፡ እሞ አብኡ ክረኽበካ ፡ ተስፋ አሉኒ ። ብድሓን ክትጸንሓኒ እናተተምናኹ ፡ ናይ ኃው ሰላምታይ ፡ አቕርበልካ።

ዘይርበዓካ ኃውካ ፡

ብርሃኑ።

ዕዮ ። — ነዙ አብነታት ተኸቲልካ ፡ ሓደ መልእኽቲ ጽሓፍ ፡ ሓደ ወረቆት ከም ጉልበብ መልእኽቲ አምሲልካ ዓጺፍካ አብኡ ዚጽሓፍ ጽሓፈሉ ።

ሓጺር ሓሳብን አስፍሖ ሓሳብን ።

ሓጺር ሓሳብ ዚብሃል ፡ ብሓደ ዘረባ ወይ ብቀሩብ ዘረባታት ገቢርካ ዚግለጽ ሓሳብ ኢዩ። — ንኣ፤ ባህታ ሓሊፉ ፤ ሳሶሬ ይበቀሉል አሉ፤ ደበሳይ ካብ ትምህርቲ ተመሊሱ፤ ናይ ሎም ዘመን ዝኖም ፡ ብዘይ መጠን ውሑድ ኢዩ፤ ሕጂ ፡ ጊዜ ዕረፍቲ ስለዝኾነ ፡ ምጥን አቢልካ ክትጸወት ግቡእ ኢዩ ። ዘይሰማዕካኒ ድኣ ክይንካ ኢኻምበር ከምዙይ ቢላ ምስተዛረብኩኻ ፡ ስቕ ክትብል አይምተኻእለካን ።

አስፍሐ - ሓሳብ ዜብሃል ፣ ብዛዕባ ሓደ ነገር ፣ አስፈላጊነትን

አግሬሕን ዜግለጽ ሓሳብ ኢዩ። - ንኡ፤ ብዛዕባ ትምህርቲ እንክ-
ትዛረብ ፣ እንታይ ከምዝኾነ ፣ ንምንታይ ከምዚጠቅም ፣ ከመይ ገቢርካ
ከምዚፍጸም ፣ ኣብ ዓለም ከመይ ቢሉ ተለሚዱ ከምዘሉ ፣ ኣብ
ሃገርካን ኣብ ካልእ ሃገራትን ከመይ ከምዝኾነ ፣ ንስኻ ብትምህርቲ ፣
ናብ ምንታይ ከምዝበጸሕካ ፣ ከምኡ ዝበለ ብዙኅ ፣ ንትምህርቲ ዚርኢ
ነገራት እናገለጽካ ፣ እሞ ፣ ዘረባታት ነንሓድ ሓዱ ብስርዓት እናሓሰርካ
ንዘንብቦን ንዚሰምዖን ደስ ዜብል ፣ ጣዕሚ ዘሉዎ ኣዘራርባ ገቢርካ
ምግለጽ ፣ አስፍሐ ሓሳብ ይብሃል።

ኣገባብራኡ ክትክእል ፣ ነዙ ዚሰዕብ ነገራት ኣስተውዕል።

ሀ) ነቱ እትዛረቡሉ ነገር ኣጸቢቕካ ሕሰቦ ፣ ብዓይኒ ኣእምሮኻ
ብኸሉ ወገናቱ ጠምቶ።

ለ) ናብ ብዙኅ ወገናት መቐቐልካ ፣ በብወገኑ እንታይ ክትብል
ከምትኽእል ኣስተንቲንካ ሕሰብ (ምእንቲ ከይትርስዖ ፣ ነቱ ወገናቱ
ኣሕጽር ኣቢልካ ኣብ ወረቐት ክተመልከቶ ትኽእል)።

ሐ) ነቱ ፈላጊኻ ዝጠመትኩዮ ፣ ብባሕርያዊ ተርታኡ እናከ-
ታተልካ ፣ ኣሰማሚዕካ ትዝርግሐ ፣ ማለት ቅድሚ ምጽሓፍ ፣ ብዚክእል
ኣጣሚምካ ብሓሳብካ ትዛረብ። ከምኡ እንክትገብር ፣ ኣብ ሓሳብካ
ጽብቕ ዝበለ ኣዘራርባ እንኪመጽኣካ ፣ ከይትርስዖ ፣ ኣብ ሓደ ወረቐት
ተመልከቶ። ከምዙይ ኣቢልካ (ነሉኳ እንተዘይኮነ) ዳርጋ ነሉ
ብሓሳብካ ምስ ተዛረብኩዮ ፣ ክትጽሕፎ ትጅምር። ቅድም ፣ ኣብ
መንም ወረቐት ትጽሕፎ፤ ድሓር ፣ ዝተጋገዩ እናኣረምካን ፣ ንኸሉ
ብዝበለጸ ኣሰራርዓ እናዓረኻን ፣ ብጽቡቕ ኣጽሓቕ ፣ ብብሩህ ፊደላት
ብጽርዮት ፣ ኣብ ጽቡቕን ጽሑፍን ወረቐት ትጽሕፎ።

ኣብ ኣዘራርባኻን ኣጽሓቕኻን ክትጥንቀቅሉ ዚድለ ነገራት ኣሉ።

ሀ) ንሓደ ነገር ክተውሪ እንክሉኻ ፣ « ድሓር... ድሓር... »
ዚብል ቃላት ኣይትምላእዮ።

ለ) ንሓደ ቃል ወይ ንሓደ ኣዘራርባ ብዙኅ ጊዜ ዘይምድጋም።

ሐ) ሓሳባት እንክትኣስር ፣ ኣርባዕተ ነጥቢ ገቢርካ ፣ ቀቀልጠፍካ
ዘይምምላስ፤ ከይተመለስካ ከዓ ንኸሉ ዘይምጭኻኻ።

እዙይን ካልእ ከምኡ ዝበለ ነገራትን እናስተውዓልካ ፣ ሓሳብካ

ብሩሀ፣ አዘራርባኝ ጥዑም ኪኸነልካ፣ ብብዙኝ ጥንቃቄ ጽፍ።
አብ ሕማቅ ምስ ጸሓፍካዮ፣ ከም ካልእ ሰብ ተመሲልካ፣ ተገረገህካ፣
ወይ ከዓ፣ ካልእ ሰብ ዚሰምዑኻ ከምዘሎዉ ገቢርካ እናሓሰብካ
አንብቦ፤ ዘይሰማዕ፣ ዘይምተፈተዎም ዝመሰለካ፣ አርገሞ። አብ ጽቡቕ
ምስ ጸሓፍካዮውን፣ ብጥንቃቄ አንብቦ። — ከይሓሰብካ ምጽሓፍ
አይትፍቶ፣ ደጋጊምካ ምእራምን ምጽሓፍን አይትጽላእ።

ዕዮ። — ሓምሽተ ሓጻርቲ ሓሳባትን ሓደ ገጽ ዚመልእ
አስፍሖ ሓሳብን ጽሓፍ።

ን ባ ብ

ሓዊ-ዓይኑን ቀላይ-ልቡን (ናይ ገጽ ፻፮ መቐጸልታ)።

ከምዘይ እንኪገብሩ፣ ብርሃኑ ማይ እናተሃርመ፣ ናብ ቤት-ዕዮ
ኪአቱ ረአዩ። «ቀላይ-ልቡ፣ ቀላይ-ልቡ፣ ሓሊፍ፣ አትዩ፣...»
ተበሃሃሉ፤ ሓዊ-ዓይኑ፣ አይረአዩን ነበረሞ «ቀላይ-ልቡ» ዚብሉ ምስ
ሰምዐ፣ ፍርሃትን ስምባደን ዝተሓዋወሶ፣ አብ ሰብነቱ ዝሕው በሉ፣
«ሓሊፍ» ምስ ሰምዐ ግልጽ በለ፤ «አትዩ» ምስ ሰምዐ፣ ቀሩብ
ዝግ ቢሉ፣ «እወ ክትፍቶ፤ ርኢኹምዶ፣ መን ኢዩ ዜቕትለኩም፤
መን ኢዩ ዜቕትለና፤ ኣነ ሓዊ-ዓይኑ፣ አድሕንምበር አየቕትልን፤ ክ-
ትፍቶ፣ ክትፍቶ ደልዩኩ ኢዩ፤ ኪድ ስቕ በል፣ ድሁል» ቢሉ ሓደ
ኮለፎ፣ «እሞ ግቡኡ እንተገበረ፣ እንታይ ደሊኻ፤ «ጊስ፣ በትኪ፣
ንስኻኸ ክትማጉተሉ ዲኻ፣ ኣነ ሓዊ-ዓይኑ፣ ስራሓ እንተዘዩርአየዩ፣
ክትርእዩ ኢኹም»፣ «ክላ-ኸላ፣ ሕጅስ ከዓ አብዚሕካዮ፣ ዘይንፈል-
ጠካዶ ከይንና ኢና፣ ቀሊሕ እንተበለካ፣ ምኽኽ፣ እትብልስ» ቢሉ፣
ሓደ አላገጸሉ፤ «መን ኢዩ ዚመክኽ፣ ኣነ ሓዊ-ዓይኑ»፣ «ኪድ፣
ዓይንኻ ይጥፋእ፣ ንዑናይ ግዳ፣ ዝናም ሓዲጉ ይመስል»፣ «ንኪድ፣
ንኪድ» ተበሃሃሉም፣ ብድድ ቢሉም ኪኸዱ ጀመሩ፤ ዝናም እናሓደገ
ካደ፣ ንሓቶም፣ ከምቱ ዘመልከትናዮ ጸርፍታት እናተጸዓዓኑ፣ ናብ ቤት-ዕ-
ዮ-አም አተዉ። እዙ ዝሰማዕኩምም ጸርፍታትን መርገማትን ንአታቶም
ዜኸራ ከይመስለኩም፣ መውጽኢ ኣፎም ንሱ ኢዩ ዝነበረ፤ ከመይ፣
ከምቱ አእዱግ፣ ብምንኻስ ዝተሓኸኹ፣ ንበዓለገታት፣ ናይ ፍቕሮም
ምልክት፣ ምጽርራፍ፣ ምውጃዕ፣ ምርጋም፣ ምጭራሕ፣ ከምዚብአሱ
ታዕታዕ ምባል ኢዩ።

ናብ ቤት-ዕድ እንኪአትዉ፣ ሓለጃ-ዕድ፣ ደው ቢሉ ኪጽበ ጸንሖም፤ ሰጋእ-መጋእ እናበሉ፣ ሓደ ናብ ሓደ እናተጸጋግዑ፣ አራ-እሶም አድኒኖም ቀረቡ። (ካብ ሰዓቶም፣ ፍርቂ-ሰዓት አሕሊፎም ነበሩ)። ኪሰምዑ-ም ከምዚ ክኣሉ ኮይኖም፣ ኣብ ጥጃኡ እክብ ምስበሉ፣ «በሉስኪ»... እናበለ፣ ዓቕሩም ዝነበረ ቍጥዓኡ ኪተፍእ ጀመረ፤ ምስ ካልእ ተግሳጺ፣ ጸጸኒሑ ንብርሃነ እናመልከተ፣ «እኒሆ፣ ሓደ ሰብ ጥራሕ ጥዑይ ተረኺቡኩም፣ ሓደ ጥራሕ ፈታው-በራሑን ፈጸም-መዝነቱን ተረኺቡ»፣ እናበለ ይደጋግም ነበረ።

ዘረባኡ ምስ ወድኣ፣ ገዲፋዎም ከደ። ንሳቶም፣ ገፈፍ እናበሉ ነናብ በራሑም ከዱ። (ኣብ ገጽ ፱፻ ኪቕጽል ኢዩ)።

ዕድ። — ኣብዙ ዝሓለፈ ንብብ ዘሎ ወሳኒ መሳርዕ፣ በብወገኑ ኣክብካ፣ ብኣኣ ዘውሰን፣ ናይ ባዕልኻ ካልእ ቃላት ርኽበሉ።

ናይ ምፍላይ ኣብነት።

ኣብነት። — እዙ ነገርዙይ ኣበይን መኣዝን ከምዝኸነዶ ትፈልጥ፤ ልክዕ ንዓመታ ሓምሽተ ዓመቱ ኢዩ።

ም ፍ ላ ዩ ።

እዙ፤ — ናይ ምምልካት ፈላዩ ቀጽል።
 ነገርዙይ፤ —
 ሀ) ነገር፤ — ናይ ገዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።
 ለ) እዙይ፤ — ናይ ምምልካት ፈላዩ ክኒይስም።
 ኣበይን፤ —
 ሀ) ኣበይ፤ — ናይ ሕት ወሳኒ መሳርዕ።
 ለ) ን፤ — ጠራፊ መሳርዕ።
 መኣዝን፤ —
 ሀ) መኣዝን፤ — ናይ ሕት ወሳኒ መሳርዕ።
 ለ) ን፤ — ጠራፊ መሳርዕ።
 ከምዝኸነዶ፤ —

ሀ) ከምዝ፤ — ጠራፊ መሳርዕ።
 ለ) ከነ፤ — ኣገጉል ኣንቀጽ።
 ሐ) ዶ፤ — ናይ ሕት ወሳኒ መሳርዕ።
 ትፈልጥ፤ — ገባፊ ኣንቀጽ።
 ልክዕ፤ — ናይ ዓቕን ወሳኒ መሳርዕ።
 ንዓመታ፤ — ናይ ጊዜ ወሳኒ መሳርዕ።
 ሓምሽተ፤ — ናይ ቍጽፊ ሰኣዒ ቀጽል።
 ዓመቱ፤ —
 ሀ) ዓመት፤ — ናይ ገዛዕ፣ ናይ ህሉው ስም-ኣባር።
 ለ) ቱ፤ — ናይ ንሱ ደቂቕ ክንደስም።
 ኢዩ፤ — ኣገጉል ኣንቀጽ።

ጌ ይ ም ዕ ሬ ፍ ።

ናይ መስሓቢ መሳርዕ ክፍልታት ።

መስሓቢ መሳርዕ ከከም አኣታትዋኡ ምስጢሩ ዚለዋውጥ ስለዝኾነ ቁሩብ ክነሱ ናብ ብዙኅ ወገናት ምተኸፍለ ። ክፍልታቱ ከይበገገና ብጥቕላል ምጽናዑ ይእክል ።

አብ ናብ ካብ ን ብ (ብ... አቢሉ) ፣ ምስ ከም ልዕሊ ትሕቲ ፣ ቅድሚ ፣ ጥቓ ፣ ፊት ፣ ድሕሪ ፣ ከሳብ ውሽጢ ፣ ማዕረ ፣ ከንዩው ፣ ከነጀው ፣ ማዕዶ ፣ የማን ፣ ጸጋም ፣ ስግር ፣ ማእከል ፣ መንጎ ፣ ዳርጋ ፣ አጋ ፣ ከንዲ ፣ ምእንቲ ፣ ብዘይ ፣ ብዘይካ ፣ ብዘዕባ ፣ ተጻይ ፣ አንጻር ።

መ ረ ድ ኢ ።

ገሊኡ ንወሳኒ መሳርዕ ዚመስል መስሓቢ አሉ፤ ግና ቁሩብ እንተስተውዓልካ አጸቢቐ ዚፍለ ኢዩ ። እኒሆልካ ።

ወሳኒ፤ ደሓር ፣ ድሕሪት ፣ ቅድም ፣ ቅድሚት ፣ ላዕሊ ፣ ታሕቲ፤ ንዮው፤ ነጀው ።

መስሓቢ፣ ድሕሪት ፣ ቅድሚት ፣ ልዕሊ ፣ ትሕቲ ፣ ከንዩው ፣ ከነጀው ።

እዙይ ብቓላቱ ፍሉይ ስለዝኾነ ኬጋጊ አይኸእልን ። ገሊኡ መሳርዕ ግን ቃላቱ ሓደ ስለዝኾነ ኬጋጊ ዚኸእል ኢዩ፤ ግና ምስ አብነቱ እንኪርከብ ስራሑ ርኢኻ ይፍለ፤ ናብ ስም (ወይ ከም ስም ዝኾነ ቃላት) ተጸጊዑ ነቱ ዝተጸግዖ ናብ አንቀጽ እንኬብሉ መስሓቢ ኢዩ፤ ብሓቂ ምስጢር ፈልዩ ዚውስን እንተኾነ ወሳኒ ኢዩ ። በዙ ዚሰዕብ አብነታት አስተውዕሉ ።

ወሳኒ፤ ንየማን አብል ፣ ብጸጋም ሕለፍ ፣ አብ ውሽጢ አሉ ፣ አብ ማእከል ተቐመጥ ፣ ወሰን ኢዩ ።

መስሓቢ፤ ንየማን ሩባ አብል ፣ ብጸጋም ገዛ ሕለፍ ፣ አብ ውሽጢ ጉድጓድ አሉ ፣ አብ ማእከል ብጸትካ ተቐመጥ ፣ ወሰን ዓዲ ኢዩ ።

ከምዙ እትርእዮ፣ መስላቢ መሳርዕ፣ ውሑድ ኢዮ፣ ቃል፣ ንቓ-
ሉ አጽኒዕካ፣ ብአብነታት አነጻጻርካ ምናላጡ ቀሊል፣ ኢዮ።

መ ላ መ ዲ ።

ሀ

ኣብዙ መላመድዙደ ዘሎ ቃላት ፈላሊኻ ክኣል፡ (ጠራፊ ወይ አመልካቲ
መላርዕ እንተኾነ፡ ብእንታይነቱ ጥራሕ።

1 ኣብ ገዛኡ ዘይኹርዕን፣ ቀላዕነት ልቢ ዘይገልጽን ዮኸን
ይህሉ፣ - 2 በራኺ፣ ብኸተማ ኣቢሉ ኪሓልፍ እንከሉ፣ ካብ ሓደ
ገዛ ብሃንደበት ዝወጽኦ ከልቢ ኣሰንቢዱዎስ፣ እናበኸየ ንገዛኡ ተ-
መሊሱ፣ - 3 ኣብ ልዕሊ ቤት ትምህርትና ዘሎ ገዛውቲ፣ ብአሃናን-
ጻኡ ደስ ዜብል፣ ብሕብሩ ዜዕርፍ ኢዮ። - 4 ኣብ ክልተ ዓመት
ብብኸልተ፣ ኣርባዕተ ክፍሊ ዝተማህሩ ቁልው ያኢ ኣሉዉ። - 5
ንጥዕና ድኣ ይገበረልካምበር፣ እዙ ዙሉ ሰዓታት ክትድቅስዕ ዚገርም
ኢዮ። - 6 ናበቦኻ ዝጸሓፍካዮ መልእኽትስ በጺሑዎም ይመስለካ፣
- 7 እንድሂ ግዳ፣ ተጋግዮ ከይከውን እምበር፣ ግርማይ ብዝበለንስ፣
ንሓሙስ ትምህርትና ክንውድኦ ኢና።

ለ

ኣብዙ ዚስዕብ ኣብነታት ዘሎ መላርዓት፡ በብናፍ ፈላልዮ።

1 ኣብ ትሕቲ ነገርባ፣ ሚዳ ኣሉ፣ ካብኡ ንታሕቲ፣ ቀሩብ ለጠቕ
ቢልካኸ፣ እንታይ ኣሉ፣ - 2 ካብ ገዛኦም ናብ ቤት ትምህርቲ፣ ካ-
ብኡ ከዓ ናብ ገዛኦም ብስነ-ሰርዓት፣ ብትምህርቶም ነንሓድሓዶም
እናተሓጋገዙ፣ ንየው ነጀው ክይበሉ፣ ትኸ ኢሎም ኪኸዱ እትርእዮም
ቁልው፣ ካብቶም፣ ጫው ጫው እናበሉ፣ ንሰብ እናሕሰሩ ዚኸዱ
ከምዚበልጹ ኣይጠፍኣካን ግዲ። - 3 ኣብ ቅድሚ ሓድሓድ ደው
ቢሎም፣ ፊት-ንፊት ከይኖም ዚርከቡ ሰባት፣ ኣንጻር ሓድሓድ ድ-
ዮም፣ ወይ፣ ተጻይ ሓድሓድ ኢዮም፣ ተጻይ ሓድሓድ ዚብሃሉ ተቓ-
ወምቲ ኢዮም፣ ኣንጻር ሓድሓድ ዚብሃሉ ግን ፊትንፊት ከይኖም
ዚርከቡ ጥራሕ ኢዮም። - 4 ኣጋ ምሸት ምስ ኮነ፣ ኃይለን በርሀን፣
ኣብ ጸጸጋሞም መጻሕፍቲ ተኸልኩሎም ኪመጽኡ ርእየዮም፣ - 5
ኣብታ ስግር መንገዲ ዘላ ገዛ፣ ኣብ ጥቓ መንገቕ ከይኑ ናብ ው-
ኸጢ ገዛ ኣቢሉ ዚጥምት ዘሎ ሰብ፣ እምበርዶ በዓል ድሓን ኢዮ።

አ ና ብ ባ ።

ብትግርኛ አናብባኝ ብሓቂ ጣዕሚ ዘሉዎ ኪኸውን ፣ ነዙይ አስተውዕል ።

አናብባ ፣ ከከም ቋንቋኡ ኢይ ። አብ ገሊኡ ቋንቋታት ከከም ቃሉ ፣ አናብባኡውን ይፈላለ፤ ትግርኛ ፣ ከምኡ አይክነን፤ ጽሕፈቱን ንባቡን ፣ ሓደ ኢይ፤ ኃይሊ ድምጺ ከዓ ፣ ኩሉሳዕ ፣ አብ መወዳእታ ኢይ ። ማለት፤ አብ ቋንቋ ግዕዝ (ንኡብነት) ፣ ጽሕፈ ፣ እንክትብል ፣ ነቱ ፣ ሐ ፣ ዘንጢልካ ፣ ጽሒፎ ፣ እንክትብል ፣ ነቱ ፣ ፎ ፣ ጽቐጥካ ይንበብ፤ ብትግርኛ ግን ፣ ጽሕፈ ፣ ጽሒፍ ፣ እንክትብል ፣ ነቱ መወዳእታ ፣ ፈ ፣ ፍ ፣ ጽቐጥ አቢልካ ይንበብ ።

ግና ፣ መወዳእታ ፣ ሳድስ እንተኾነ ፣ (መወዳእታ ሳድስ ኩሉሳዕ ዓባስ ብምጃኡ) ንኡኡ ከንዲ ትጽቐጥ ፣ ነቱ ቅድሚኡ ዘሉ ትጽቐጥ ። ንኡ፤ መጽሓፍ ፣ ይጽሕፍ ፣ ጽሑፍ፤ ነቱ ፣ ሓ ፣ ሕ ፣ ሑ ፣ ጽቐጥ አቢልካ ተንብቦ ።

እዙይ ፣ ብመንም አዘራርባ ክትዛረብ እንክሉኻ ኢይ፤ ግና አብ ስሕት ዝበለ አዘራርባ (ከምኡውን ፣ አናብባ) ፣ አጋኒንካ ፣ ወይ አበርቲዕካ ፣ ወይ ፈሊኻ እንክትዛረብ ፣ ኃይሊ ድምጺ ፣ አብ መጀመርታ ፈደል ይወድቕ። ንኡ፤ እቲአ ሃበኒ፤.. እው... ንሳ እንክትብል ፣ ነቱ ፣ አ... እ - ን ፣ አበርቲዕካን ስሕብ አቢልካን ተስምዖ ። ከምኡውን ፣ ሃዲእካ እንክትዛረብ ፣ ግደፍ ፣ ንዓ ፣ ተጠንቀቕ ፣ ንዚብል ቃላት ከም ስርዓቱ ፣ ፎ... ዓ... ቀ... ፣ ትጽቐጥ፤ አትሪርካ እንክትዛረብ ግን ፣ ነቱ ፣ ግ... ን... ጠ ፣ ዘንጢልካ ተድምጽ ። ከምኡ ፣ አብ ቍጽሪ ፣ ብመንም አዘራርባ፤ ሓደ ፣ ክልተ ፣ ሠለስተ ፣ ወ. ዘ. እንክትብል ፣ መወዳእታ ፣ ፈደል ፣ ይጽቐጥ፤ ሓደ ጥራሕ ፣ ክልተ ወይ ሠለስተ ጥራሕ ፣ እንክትብል ፣ ወይ ትእዛዝ እንክትህብ ፣ ወይ ፣ ከምኡ ዝበለ ፣ ሕሱፍ አዘራርባ እንኪኸውን ግን ፣ መጀመርያ ፈደል ይዝንጠል ።

ብመንም አዘራርባ ፣ አብ መወዳእታ ጽቐጥካ እንኪድመጽ ከስ ፣ ብብዓይነቱ ዝኾነ ናይ ትእዛዝ ፣ ናይ ቅብጥርት ፣ ናይ ምልጋጽ ፣ ወ. ዘ. ምስጢር እንኪህሉዎ ግን ፣ ብትግርኛውን ፣ ኃይሊ ድምጺ ስፍራኡ ይልውጥ ኢይ ።

ንባብካ፣ ብሓቂ መቐረት ዘሎም ኪኸውን፣ ነዙ ዝበልጥሩ ናይ ኃይሊ-ድምጺ ነገራት ክተስተውዕል የድሊ። ኣብ መመዋድቕኡ ዘይወድቕ ድምጺ፣ ንሰማኒኡ ደስ ኣየብልን።

ከምኡ ከዓ፣ ኣናብባኻ ጥዑም ኪኸውን፣ ናይ ንባብን ጽሕፈትን ምልክታት ሓሉ፤ ንባብ፣ ከከም ነጥብታቱ ኪከየድ የድሊ። ኣብ ዘይመዕረፈኡ ኣይተዕርፍ፣ መዕረፈኡ ኣይትጥሓስ፤ ኣውራ ከዓ፣ ዚናበብ ቃላት ኣይትፈላሊ፣ ብሀድኣት፣ ግና፣ ብሓደ፣ ኣንብቦ፣ ዘይናበብ ከዓ፣ ኣይተናበብ።

ዕዮ። — ኣብ ገጽ ፳፮ ንዘሎ «ንባብ» ነዙ ዝበልጥሩ ስርንታት እናተኸተልካ፣ ኣጥሲምካ ምንባቡ ክኣል።

ኣ ሰ ራ ር ዓ - ቃ ላ ት ።

ኣብ ናይዙ ሰዋስውዙይ ካልኣይ መጽሓፍ፣ ኣብ ናይ ሓሳብ ሰዋስው፣ ብዛዕባ ኣሰራርዓ-ቃላት ክንዛረብ ኢና። ናብኡ ክሳብ እትበጽሕ ኣዘራርባኻን ኣጸሓፊኛኻን ክይጽዮቕ፣ ብሓጺሩ ካብ ሕጂ ተላመዶ።

ክትዛረብ እንከሎኻ፣ ብቓልካ ኮነ ብጽሕፈትካ ኮነ፣ ብእሩምን ጥዑምን መንገዲ ሓሳብካ ምእንቲ ክትገልጽ፣ ክትገድፎ ዘሎካ ኣዘራርባ ኣሎ።

«እው»... ማለት... እኒሆልካ... «ዚብል» ኣብ ናይ ዘይተማሀረ ሰብ ኣዘራርባ ብዘይ ዓቕን ተነስኒሱ ዚርከብ ቃላት፣ ክትገድፎ የድሊ። ገላ ክብኡ እንተሓወስካ ከዓ፣ ምስጢር ዘሎም እምበር፣ መንውሒ ዘረባን መጥፍኢ-ጊዜን ክይኸውን ተጠንቀቐሉ።

እዙይን ከምኡ ዝበለ ባዕሉ ዚጽዮፍ ኣዘራርባን ገዲፍካ፣ ነዙ ዚስዕብ ኣስተውዕል።

ሀ) ቅጽልን ከም ቅጽል ክይኑ ናብ ስም ዚጽጋዕ ቃላትን፣ ነሉሳዕ፣ ቅድሚ ስሙ ኪኸውን የድሊ። ነዙ ኣብነታትዙይ ኣነ-ጸጽር፣ (ተሓጺሩ ዘሎ ጌጋ ኢዩ)። ጽቡቕ ብርሒ ኣሎኒ (ብርሒ ጽቡቕ ኣሎኒ)፤ ኣይትሓዘ ዝበልኩኻ ወረቐት ንምንታይ ትሕዘ፤ (ወረቐት ኣይትሓዘ ዝበልኩኻ ንምንታይ ትሕዘ)።

ለ) መስላቢ መሳርዕ ዚአትዎ ቃላት፣ ነሉሳዕ ቅድሚ ኣንቀጹ ኪኸውን የድሊ። - ንኢ፤ ከብ ትምህርቲ ወጺኣካ ሰሚዐ (ወጺኣካ ከብ ትምህርቲ ሰሚዐ)፤ ከብ ሓቂ ዝሓለፈ ጣዕሚ ኣሎ-ዎ (ጣዕሚ ከብ ሓቂ ዝሓለፈ ኣሎ-ዎ)።

ለከ) ሓደ ኣሳሪ ኣንቀጽ፣ ነሉሳዕ ኣብ መወጻእታ ዘረባ ኮይኑ ንሓሳብ ኪኣስር የድሊ። - ንኢ፤ ገለ ከይገበረ መጺኡ (መጺኡ ገለ ከይገበረ)፤ ብትምህርቲ ብዙኅ ነፊዕካ ኣሎኻ ሰሚዐ (ሰሚዐ ብትምህርቲ ብዙኅ ነፊዕካ ኣሎኻ)፤ ኣብርሃ ቀልጢፍካ ምጽኣኒ ቢሉካ (ቢሉካ ኣብርሃ ቀልጢፍካ ምጽኣኒ)።

እዙ ዘመልከትናዮ ቀቀንዲ ነገራት ብሓቂ ንጽቡቕ ኣዘራርባ ፈጸሙ ዚኣክል ኣይኮነን፣ ግና፣ ንሕጂ መከየዲ ኪኸነክ ተጠንቂቑኻ ሓሎ-ዎ። እዙ ኣሰራርዓዙይ፣ ሓድሓደ ጊዜ፣ ንሓደ ነገር ኣጸቢቐካ ምእንቲ ክተመልከት፣ ስፍራታቱ ተለዊጡውን ይርከብ፤ ብጊዜኡ ክትርእዮ ኢኻ።

ዕዮ። - ከምዙ ዝበልናዮ ኣሰራርዓ ገቢርካ ዓሰርተ ሓጻርቲ ሓሳባት ጽሓፍ።

ን ባ ብ =

ሓዊ ዓይኑን ቀላይ-ልቡን (ናይ ገጽ ፳፯ መቐጸልታ)።

ሰስራሖም ድኅሪ ጀሚሮም፣ ንቐሩብ ጊዜ ሰቕ ቢሉም ድኅሪ ጸኒሖም፣ ገቢኣም፣ መለዓዓሊ-ዘረባ፣ «ዕሕሕ...» ኪብሉ ጀመሩ። «ዕሕሕ... ሓዊ-ዓይኑ፣ ሕጅኸ፣...» ሓዊ-ዓይኑ፣ ኣዕይንቱ ኣንገልሒጡ፣ ከናፍሩ ኣሰጉዲሙ፣ ዘይትሓዝ ቃላት እናድመጸ፣ ናብ ጸቱ ተገልቢጡ፣ «ኣይኣነን ኢየ» ቢሉ፣ ድሓር፣ ኢዱ ዕሙኽ ኣቢሉ፣ ናብ ብርሃን ኣቢሉ ወስ-ወስ እንኬብል፣ ብርሃን፣ ደኒኑ ክሰርሕ ምስ ጸንሖ ሰኸፍ ቢሉዎ፣ ግልጽ ኪብልን ንኣኡ ከምዝኸነ ርእዮ፣ ከምሓዊ በግ ኪብልን፣ ከምኡ ከዓ፣ ኢድ ሓዊ-ዓይኑ፣ ኣንበሳ ከምዝጠመቶ ፍዝዝ ኪብልን፣ ሰራሕተኛታት፣ ሰስራሖም ደው ኣቢሉም፣ ነሉም ብሓንሳዕ፣ ናብ ብርሃንን ሓዊ-ዓይኑን ኪጥምቱ ተረኸቡ፣ ፍርቂ ደቂቕ ዚኸውን ነሉ ድምጺ ዝግ ቢሉ፣ ነሉ ኣዕይንቲ ቀው

ቢሉ ተረኽቦ ። ሓዊ-ዓይኑ ጥራሕ፣ አዕይንቱ ሰም-ሰም እናበለ፣ ድንን-ድንን ቢሉ ገለ ኪተሓሕዝ ይጅምር ነበረ፣ ግን አእዳውን አእጋሩን ቀሩብ እንኪወሳወስ፣ እንታይ ዚገብር ከምዝነበረ አይፍለጠን ነበረ፣ ማይ ዝመልእ ታኒካ ከምዚልዕል ኮይኑ ድንን እንተበለ፣ ኢዱ፣ ንመንጠልጥሉ ከንዲ ዚሕዝ፣ ኣብ ውሽጢ ታኒካ፣ ኣብ ማይ ኣትዩ ተረኽቦ፣ ብጨርቂ ገቢሩ ዚውልውሎ ኣቕሓ ነበርሞ፣ ከምኡ ዚገብር ዘሎ መሰሉዎ፣ ብሓደ እምነ ገቢሩ ሓርከፍ ከፍ ኬበሎ ጀመረ። እምነ ሒዙ ምስ ረአዮ፣ ብርሃኑ፣ ካልእ መሰሎ፣ ደሙ ፈልሖ፣ ብቕጽበት ብድድ በለ፣ ደው ምስ በለ፣ ንላዕሊ ከምዝተመጥጠ ኮይኑ፣ ቁመት ከምዝወሰኸ ኮይኑ ተራእዮ፣ አዕይንቱ፣ ብሓንሳዕ፣ ከም በርቂ መስ ቢሉ፣ ከም ንሀሪ ግሃጽ በለ፣ ናይ ሙታልሖ ሰራውር ተገተረ፣ አፍ-ልቡ ተነፍሖ፣ አጸብዕቱ፣ ከም ዚዝርጋሕ ተመን፣ ዝርገሕ ቢሉ ጭብጥ በለ፣ አእዳው ተግሚኹ፣ ጸጋማይ ከም ንድሕሪት፣ የማናይ፣ ከም ንቕድሚት አቢሉ፣ ዘግ አቢሉ፣ ንቕድሚት ምንቕ ኪብልን ኣብ ቅድሚኡ ዝነበረ አቕሖ፣ ንየማነ-ጸጋም ግልህ ቢሉ፣ ከንብልብል ቢሉ፣ ናብ ምውዳቕ ከይበጽሖ እንከሎ፣ እንተ ብስጉሚ፣ እንተ ብዝላ፣ ኣብ ቅድሚ ሓዊ-ዓይኑ በርደግ ቢሉ፣ አጽልል ከብሎን ሠለስተ ገብዝ ዕስል ቢሉም ጥምር ኬብሉዎን፣ ብሓደ ቅጽበት-ዓይኒ ተራእዮ።

ብኸልተ ጉድኑ ዝነበሩ ኣጉባዝ፣ በእዳው ግልህ ቢሉም፣ ነናብ ወገኖም ግትት ቢሉም ተደርበዩ፣ ብድሕሪት ተሓዚሉ ዝነበረ ሓልሳዮም፣ ኣብ ዝባኑ ጠልጠል ቢሉ ተረፈ፣ አርባዕተ ካልእት ሙጺኦም፣ ድብድብ አበሉዎ፣ እዙይ እንኪሸውን፣ ሓዊ-ዓይኑ፣ የማናይ ኢዱ ኣብታ ጨርቂ ዚብላ እምነ ከም ዝተሰመረ ኮይኑ፣ ጸጋማይ ኢዱ ኣብ መንደቕ ከምዝተጸገዐ መኸስተር፣ ኣብ ጉድኑ ደሪቕ፣ መንነቱ፣ ካብ ስፍራኡ ከም ዝወጽኦ፣ ከሳብ እዝኑ ተወርቂሩ፣ ነሉ ሰብነቱ፣ ሕይወት ከምዘይብሉ ነቕጹ፣ አዕይንቱ ሰም ከየበለ ፈዚዙ፣ ሓደ ዝነቐጸ ኦም እምበር፣ ሕይወት ዘሉዎ ሰብ ይመስል ኣይነበረን።

ብርሃኑ፣ ከምኡጅ ሲሉ ብሓሙሽተ ሰብ ተግቢጦ፣ ብግሰርተ ሙሓውር ተጠሚሩ፣ ንኹሉ እናነቓነቐ ኪናወጽ እንከሎ፣ ናይ ቤት-ዕዮ ማዕጸ ጋህ ቢሉ ተኸፍተ፣ ሓለጃ-ዕዮ ኣተወ፣ ርእይ ምሰበሉዎ፣ እቶም ንብርሃኑ ተጸዲኖም ዝነበሩ ኣጉባዝ፣ ብብዝነበሩዎ ዘልሓጥ ቢሉም

ከብሉ ርግፍ፡ ቢሎም፣ ደው-ደው በሉ፣ ብርሃን፣ ብናሀሪ ናብ ሓዊ-
 ዓይኑ ውርውር ቢሉ ግምግም በሎ፣ ከሳብ ሽዑ፣ ከምዝንቆጸ፣ ሕይ-
 ወት ከምዘይብሉ ከይኑ ዝነበረ ሓዊ-ዓይኑ ፡ እእእ... እናበለ ዓይኑ
 እንገልጹ፣ እቢሉ፣ እፉ ሃሀ እቢሉ፣ ረድ-ረድ ቢሉ፣ አብራኹ ሰጽፍ
 እንኪብል፣ ብርሃን አብ ጥጾ መንኰቡ ዕትዕት አቢሉ፣ ናብኡ ስሕብ
 አበሎ፣ አብ ኢጹ፣ ከም ሓደ ጨርቂ ዝሓዘ ከይኑ ተሰምዖ፣ ፣ ት-
 ፍፍ፣ ቢሉ፣ ንቕድሚት ድርብይ አበሎ፣ ብሓቅውን፣ ሓዊ-ዓይኑ
 (ወዮ ሓዊ-ዓይኑ!) ከም ሓደ ጨርቂ ከይኑ፣ አብ ምድርቤት ተደ-
 ርብዮ ተረፈ። (አብ ገጽ ፳፭ ኪቆጽል እዮ)።

ዕዮ። — አብዙ ዝሓለፈ ንባብ ዘሎ መሳርዓት በብናቱ
 ፈላጊኹ፣ ተር አቢልካ ጽሓፎም አብ ናይ ባዕልካ ካልእ አብነታት አእቱዎ።

ናይ ምፍላይ አብነት።

አብነት። — አጋ ምሽት፣ አብ ውሽጢ ዝሃና፣ አብ መንጎ
 ዝልተ ዓንዲ ዘርአ፣ ብመስኮት ዘአቱ ጨራ-ፀሓይ ከንደይ ይጽብቕ!

ምፍላይ።

አጋ፣ — መስካቢ መሳርዕ።
 ምሽት፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው
 ስምሓባር።
 አብ፣ — መስካቢ መሳርዕ (ን ግዛና
 ብ ዘርአ፣ የስሕብ)።
 ውሽጢ፣ — መስካቢ መሳርዕ (ንግ-
 ዛ ብ ዘርአ፣ የስሕብ)
 ዝሃና፣ —
 ሀ) ዝ፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህ-
 ሉው ስምሓባር።
 ለ) ና፣ — ናይ ንሕና ደቂቕ ክ-
 ንድስም።
 አብ፣ — (ከም ቀጻማይ)።
 መንጎ፣ — መስካቢ መሳርዕ።
 ከልተ፣ — ናይ ቀጽሪ ሰካዲ ቀጽል።
 ዓንዲ፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው ስ-
 ምሓባር።
 ዘርአ፣ —

ሀ) ዝ፣ — ቀጻሊ ክንድስም (ፊ-
 ስለዝውሓጦ ዘኣ ክይኑ)።
 ለ) ይርአ፣ — ተቐባሊ እንቀጽ
 (እቲ ፊ ብ ዝተጠራጠረ ንቢኑ)።
 ብመስኮት፣ —
 ሀ) ብ፣ — መስካቢ መሳርዕ።
 ለ) መስኮት፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ
 ህሉው ስምሓባር።
 ዘአቱ፣ —
 ሀ) ዝ፣ — ቀጻሊ ክንድስም (ፊ-
 ውሒጦ)።
 ለ) ይአቱ፣ — እግጉል እንቀጽ
 (ፊ ብ ዝተጠራጠረ)።
 ጨራ፣ — ናይ ግዛዕ፣ ናይ ህሉው
 ስምሓባር።
 ፀሓይ፣ — (ናይ ቦታ) ስም ተጸውዖ።
 ከንደይ፣ — ናይ ዓቕን ወሳኒ መሳርዕ።
 ይጽብቕ፣ — እግጉል እንቀጽ።

፳ ይ ምዕራፍ ።

ናይ ጠራፊ መሳርዕ ክፍልታት ።

ጠራፊ መሳርዕ ናብ ፳ ይኸረል ።

1 ይ ናይ ሞትኸኸል፣ — 2 ይ ናይ ምምራጽ፣ — 3 ይ ናይ ምቅዋም፣ — 4 ይ ናይ ምትእስሳር፣ — 5 ይ ናይ ሕቶ ።

፩ ናይ ሞትኸኸል ዚብሃል፣ ንቃላት ወይ ንሓሳባት ኣተኻህሉ ሉ ዚላገብ ኢዩ። ንሱ ከዓ፤

ን... ን፣ ከዓ፣ እውን፣ እሞ ኢዩ።

ንኢ፣ ጲፕሮስን ገብራይን መጸኢም፣ ዮሐንስ ከዓ ይመጽእ ኣሎ፣ ተኸለ እውን።

፪ ናይ ምምራጽ ዚብሃል፣ ንኸልተ ወይ ብዙኅ ጳገራት እናሰመየ፣ ንሓዲኡ ምምራጽ ዚመልከት፣ ኢዩ።

« ወይ... ወይ » ዚብል ቃላት ኢዩ።

ንኢ፣ ወይ በርሀ ወይ ረዘነ ስደደለይ፣ ወይ ኣጽንዕ፣ ወይ ከዓ ትምህርቲ ግደፍ፣ እቲ መጽሓፍ ኣምጽኡልይ፣ ወይ ከዓ ድሓን ኣብኡ ይጽናሕ።

፫ ናይ ምቅዋም ዚብሃል፣ ቅድም ንዝሰመኻዮ፣ ተላዩ ዚኸውን ወይ ካብኡ ዚፍለ ነገር እንክተኸትለሉ ኢዩ።

ግና፣ እንተኸነ፣ ግን፣ እምበር፣ ድኣ፣ ድኣምበር፣ ይትረፍዶ፣ ግዳ፣ ግዳስ፣ ምዃን፣ ስ፣ ኣረ ዚብል ቃላት ኢዩ።

ንኢ፣ ኣጽንዕ፣ ግና ኣይትጨነቓ፣ ዘይደለኻ ከይንክምበር፣ ኣይምሓመቕክን።

፬ ናይ ምትእስሳር ዚብሃል፣ ኣብ ሓደ ዘረባ ዘሎ ሓሳብ፣

አብ ክልእ ዘረባ ካብ ዘሎ ሓሳብ ዚመጽእ
ከምዝኾነ፣ ወይ ናብኡ ከምዚጽጋዕ ዚ-
ገልጽ ኢዩ። እዙ ዚሰዕብ ከኛ ኢዩ።

ምስ፣ እንተ፣ እንከ፣ ከ፣ እና፣ እንካብ፣
ድሕሪ፣ ዳርጋ፣ ከም፣ ከንዲ፣ ስለ፣ መጠን፣ ም።

ንኣ፣ ምስ ከደ (እንተኾይ፣ እንኪ-
ኾይድ፣ ኪኾይድ እንከሎ፣ እናኾይ፣ ድ-
ሕሪ ከይዱ፣ እንካብ ከደ)፣ ኪጠዓስ ኢዩ።

፭ ና ይ ሕ ቶ ከ፣ ድኣኹ። ንኣ ቅድም ከይዱ፣ ድሓርከ፣

መ ረ ድ ኢ ።

እስተውዲልካሉ ከምትኾውን፣ ብዙኅ ጊዜ መሳርዓት፣ ብጆል ሓደ
ከነሶም፣ ከከም አብነቱ ይፈላለዩ፤ ምእንትዙይ፣ አብ ሓደ አብነት እ-
ትረኽቦ መሳርዕ፣ እንታይ መሳርዕ ከምዝኾነ፣ ካብ አየናይ ክፍልውን
ከምዝኾነ ንምፍላጥ፣ ንምስጢሩ አጸቢቕካ መርግርካ፣ ናብ ነናቱ ከ-
ተብሎ የድሊ። «ንኣብነት፣ ፣ ከንዲ፣ ፣ ዚብል መሳርዕ እስተውዕል።
ከንዲ ጴጥሮላ ይኾውን፣ (= መስሓቢ)፤ ከንዲ ጴጥሮስ ተግጉቱኒ፣
(= መስሓቢ)፤ ከንዲ እተጽንዕ ንምንታይ ትጸጠት፣ (= ጠራፊ)፤
ከንዲ ዘጽናዕካ፣ ከሓጉሰካ ኢዩ፣ (= ጠራፊ)።

ብአንቀጽ ዝቐመ፣ ናይ ጠራፊ መሳርዕ ዝምስጢሩ ቃላት ኣሎ።
ንኣ፣ ዝኾነ ኹይኑ፣ ይትረፍዶ፣ ኮነ... ኮነ፣ (በርሀ ኮነ፣ ኪዳነ ኮነ)።

ገሊኡ መሳርዕ፣ ምስ አስማት እንኪኾውን፣ መስሓቢ መሳርዕ
ኢዩ፣ ምስ አንቀጽ እንኪኾውን ከዓ፣ ነቱ አንቀጽ፣ ዝ፣ እ፣ የቐድሙ-
ሎ፣ እሞ ምስጢሩ፣ ከምቱ ናይ ስም ከነሱ ንአንቀጽ ዜተሓሰር
ስለዝኾነ፣ ናይ ምትእስሳር ጠራፊ መሳርዕ ይኾውን፤ ከንድዝ...
ከምዝ... እናበለ ይካየድ። ንኣ፣ ከምድላይካ፣ እንክትብል፣ እቱ ከም፣
መስሓቢ ኢዩ፣ (ምስ ስም ከንድዝኾነ)፤ ከምዝደለኻ፣ እንክትብል ግን፣
ጠራፊ ኢዩ (ምስ አንቀጽ ከንድዝኾነ)፣ — አብ ከምዙይ ገበለ
አዘራርባ እቱ ዝ፣ እ ቀጸሊ ከንድስም አይኮነን፤ ምስ እቱ ቅድሚኡ
ዘሎ ብሓደ ኮይኑ ጠራፊ መሳርዕ ይኾውን፣ (ንኣ፣ እንተዝመጽእ =
እንተዝ፣ ጠራፊ መሳርዕ፣ ትብሎ)።

መ ላ መ ዲ ።

ሀ

አብዙ ዜሰብ መላመደ ዘሉ ቃላት፡ ከከም እንታይየቺ ክፍሉን ፍለዮ (አመልካቲ መሳርዕ፡ እንታይየቺ ጥራሕ)።

1 ብሓቅን ብቕንዕናን ዚግብእ ኪገብር ቢሉ ዚጽዕር ሰብ፡ ሽሕኳ ነሉ ነገራት ከምድላዩ እንተዘይኮነ፡ ኪሕጉስ ይግባእ፡ ከመይ፡ እቲ ዚከአለካ ምግባር፡ ንርእሱ ዓቢይ ነገር ኢዩ። - 2 አብ ገዛኻ እሩም እንተኾንካ፡ አብ ወጻእውን ከምኡ ከይኮንካ አይተተርፍን፡ ግና እዙ ናይ ገዛኻ እሩም አኸያይዳ፡ ብናይ ወለድኻ ወይ ካልአት ቤተ-ሰብካ ፍርሓት ጥራሕ ዚፍጸም እንተኾይኑ፡ አብ ወጻኢ ገገድድካ ከምትኸውን ርግጽ ኢዩ። - 3 ወዮ ገበልካኒ ስራሕድኻኸ መአዝ ከንገብሮ ኢና፡ - 4 ንእግዚአብሔር ፈሪሕካ ንሰብ እንተተአዘዝካ፡ ብእግዚአብሔርን ብሰብን ትፍቶን ትንኣድን፡ ንሰብ ፈሪሕካ እንተተአዘዝካ ግን፡ አብ ቅድሚ ሰብ ባርነት ትለብስ፡ አብ ቅድሚ እግዚአብሔር ከዓ፡ ከንቱ ትኸውን። - 5 ይተረፍዶ ሕማቕ ዝኸማይ፡ ንፋዕ ዝኸማኻኳ ዚኸኣሉ ስራሕ ኣይኮነን።

ለ

አብዙ መላመድዙይ፡ ከከም አብየቺ ርእኻ፡ ጠራሬ ካብ ወሳኝን መስካብን መሳርዓት ፈለኻ ክኣል።

1 ከም ተመሃራይ ከይንካ፡ ናብ መምህር ከምዝመጸእካ አይትረስዕ። - 2 ሥዩም ንበርሀ ኪልምን እንካብ ተረኸበ፡ ካብ በርሀ ዚደልዩ ነገር አሉዎ ማለት ኢዩ፤ እዙይ ከዓ፤ ሥዩም ደላዩ ስለዝኾነ፡ በርሀ ተደላዩ ኮይኑ ምስተረኸበ፡ በርሀን ሥዩምን፡ አብዙ አገጣምዙይ፡ ላዕልን ታሕትን ኮይኖም ይርከቡ አሉዉ ማለት ኢዩ። - 3 ብትምህርትስ ንፋዕ ምኾንካ፡ ጠባይ ግዳ ዮብልካን። - 4 ድሓን ኢኻ፡ ግዳስ ካብኡ ክትበልጽ ምኸኣልካ ይመስለኒ። - 5 ከምዙ ጀሚርካዮ ዘሉኻ ኣጸናንዓ እንተቐጸልካስ፡ እምበርዶ አብ መወዳእታ ግመት ትምህርቲ ክትሓልፍ እትኸኣል ይመስለካ፡ - 6 ከምኡ ከምዝኾንካ ስለዝፈለጥኩ እኮ ኢዩ፡ ካብ ቀደም ጀሚረ፡ ክትጥንቀቕን ክትጽዕርን ዝምዕደካ ዝነበርኩ፡ ከመይ ኮይኑ ኢዩ፡ ክሳብ ሎሚ

አእምሮኡ ከምዝገላህክሮ ረመጽ ኮይኑ፣ ኪብራብር ጀመረ ። ደሓር ግን፣ አብ ቅድሚ ገዛኡ ደው ቢሉ፣ ከምዝተዓንዘዘ ኮይኑ፣ ነቱ ገዛ እንኪጥምት፣ ዓይኑ እናረአየ፣ አእምሮኡ ይርኢ ኣይነበረን። በብቅሩብ ኣበይ ከምዘሎ ተፈለገ፤ ገዛኡ ረአየን ፈለጠን፣ ፍኸሱ በሎ፤ ሓሳብ፣ ናብ ርእሱ ተመልሰ፤ ሓዊ ዓይኑ፣ ብጾቱ፣ ቤት ዕዮ፣ እቱ ዘረባ፣ እቱ ቍጥዓ፣ ወዮ ናህሬ፣ ወዮ ዕብጥ፣ ወዮ ቃልሲ፣ ወዮ ጭካኔ፣ ወዮ ጽልኢ፣ ወዮ ደም፤ ቅትለት፣ ሞት፣ ድርትም ከብሎ፣ ሕምሽሽ ከብሎ... እዙ ሓሳባትዙይ፣ ብሓንሳዕ ቅልዕ ቢሉ ተራእዮ፣ ሻቡ፣ አብ ግብሪ ዜውዕሎ ከምዘሎ ኮይኑውን አንቀሳቆሶ፣ አእዳው፣ ይጥመርን ይዝርጋሕን ነበረ፣ አጻብዕቱ፣ ይጭበጥን ይነጥግን ነበረ፤ አዕይንቱ፣ ከምበሓዲስ ተዓንዚዙ፣ ከይረአየ ናብ ገዛ አቢሉ ቀው ቢሉ ይጥምት ነበረ። ከምኡ ቢሉ ሓንሳብ ዝግ ምስ በሎ፣ በብቅሩብ ከምበሓዲስ ኪፍለጦ ጀመረ፤ ገዛኡ አለለየ፣ ምስ ገዛኡ፣ ሓደ ዓቢይ ሓሳብ፣ ሓደ ሰብ፣ ሓደ፣ በቱ ጊዜቱይ ሎሉ ኮይኑ ዝተሰምዖ ነገር ተራእዮ፤... መን፤... አቦኡ፤... <አቦ፣ ኪብራን፣ ብሓንሳዕ ማዕጸ ድፍእ አቢሉ ኪአቱን ሓደ ኮነ።

አይተ ሚካኤል (አቦኡ)፣ በቱ ጊዜቱይ ወዲ ስሳ ዓመት አቢሉም ዚኸኑ ሽማግሌ ነበሩ። ንጊዜአም ቢአክል ትምህርቲ ተማረርም ነበሩም፣ አብ ክብ ገበለ ስራሕ መንግሥቲ ይሰርሑ ነበሩ፤ ንብርሃነ ወደም፣ ብዓቢይ ክንክን፣ ብሉጽ ጠባይ ኬሕድሩሉ ይጽዕሩ ነበሩ፤ ብዓይኑ እናረአየ፣ ብኢዱ እናሰርሑ፣ ብዙኅ ነገራት ምእንቲ ኪፈትንን፣ ሕይወት ሰብ ምእንቲ ኪፈልጥን ቢሉም፣ ናብቱ ዝረአየሮ ቤት ዕዮ አእትዮምዎ ነበሩ። ብርሃነ፣ ብዙኅ ይፈትዎምን አዕብዩ ይርእዮምን ነበረ። (አብ ናይ ምዕራፍ ፱ ንባብ ኪቐጽል ኢዩ)።

ዕዮ ። — ክንዲ ፍርቁ ነዙ፣ ዝሓለፈ ንባብ ዚኸውን አስፍሖ ሓሳብ ግበርሞ፣ አብኡ ዘሎ ናይ ቃላት ወገናት ፍለ።

ናይ ም ፍ ላ ይ አ ብ ነ ት ።

አብነት ። — ዝተመሃርኩሮ ክንድዙይ ቀልጢፍካ እትርበዎ እንክብከንክ ድኣ ንሓዋሩኽ እምበርዶ ክትወጽኦ ኢኻ፤

ም ፍ ላ ይ ።

ዝተመሃርከዮ፡ -

- ሀ) ዝ፡ - ቀዳሊ ክንድስም።
- ለ) ተመሃርካ፡ - ተቐባሊ ኣንቀጽ።
- ሐ) ዮ፡ - ናይ ንቡ ደቂቕ ክንድስም።

ክንድዙይ፡ -

- ሀ) ክንዲ፡ - መስካሊ መሳርዕ (ን ጸደቅ ናብ እትርስዕ ዮብሉ)።
- ለ) ኣዙይ፡ - ናይ ምምልካት ፈላዩ ክንድስም።

ቀልጢፍካ፡ - ኣገጉል ኣንቀጽ።

እትርስዮ፡

- ሀ) ኣ፡ - ቀዳሊ ክንድስም።
- ለ) ትርስዕ፡ - ገባሬ ኣንቀጽ።
- ሐ) ዮ፡ - ናይ ንቡ ደቂቕ ክንድስም።

እንክብክንካ፡ -

ሀ) እንክብ፡ - ናይ ምትእስሳር ጠሬሬ መሳርዕ።

ለ) ክንካ፡ - ኣገጉል ኣንቀጽ።

ድኣ፡ - ናይ ምቐዋም ጠሬሬ መሳርዕ።

ንኣዋሩኸ፡ -

ሀ) ንኣዋሩ፡ - ናይ ጊዜ ወሳይ መሳርዕ።

ለ) ኸ፡ - ናይ ሕቶ ጠሬሬ መሳርዕ።

ኣምበርዶ፡ - ናይ ሕቶ ወሳይ መሳርዕ።

ክትወጽኣ፡ -

ሀ) ክተውጽኣ፡ - ኣገጉል ኣንቀጽ።

ለ) ኣ፡ - ናይ ንቡ ደቂቕ ክንድስም።

ኢኸ፡ - ኣገጉል ኣንቀጽ።

፱ ይ ምዕራፍ ።
ናይ አመልካቲ መሳርዕ ከፍልታት ።

አመልካቲ መሳርዕ ናብዙ ዚሰዕብ ጀ ወገን ይኸፈል።
1ይ ናይ ስምዒት፣ - 2ይ ናይ አኸዋውናን አገባብራን።

፩ ናይ ስምዒት ዚብሃል፣ ታሕጓስ፣ ሓዘን፣ ምስንባድ፣ ወይ ከምኡ ዝበለ ኣብ ውሽጥኻ ዚስምዓካ ጦብ ላሕታ ዚገልጽ ኢዩ። - ዋእ፣ ዋይ፣ ወይለይ፣ ያእ፣ ኦህ፣ ኡይ፣ ኦ... ኣቤት መዓት። - ከምዙይ ዝበለ መሳርዓት፣ ብዙኅ ኢዩ፤ ዚጽብ ጽብ ኣይኮነን፣ ምጽብጻቡ ዚድሊ እውን ኣይኮነን፣ ባዕሉ ፍሉጥ ኢዩ።

፪ ናይ አኸዋውናን አገባብራን ዚብሃል፣ ናይ ሓደ ነገር አኸዋውና ወይ አገባብራ ዚገልጽ ኢዩ። - ብዚበዝኅ፣ እዙ መሳርዕዙይ ካብ አንቀጽ ዚወጽእ ኢዩ። - ብዘይ መጠን ከዓ ብዙኅ ኢዩ። እኒህ ቀሩብ ኣብነታት። እንታይ ኢኻ ትርፍ-ትርፍ ኣትብል፣ ወያ ብርዕይምበር፣ ቁጨም ኢላ ተሰቢራ። እዙ አመልካቲ መሳርዕዙይ፣ ኩሉሳዕ ምስ አንቀጽ፣ በለ፣ ኢዩ ዚኣቱ። ፋሕ በለ፣ ለጠቕ እንኪብል፣ ምጥጥ እናበለ፣ ስሕብ ምባል።

መ ረ ድ ኢ ።

አመልካቲ መሳርዕ፣ ናይ ስምዒት እንኪኸውን፣ ምልክት-ስምዒት ዝበልናዩ (1) ኪኣትዎ ይኸእል፣ ግና በቱ ቃሉ ኣጸቢቹ ስምዒቱ ዚገልጽዎ ምስ ካልእ ምስጢር ዘየጋገ እንተኸይኑ፣ እዙ ምልክትዙይ ኪኣትዎ ግድን ኣይኮነን።

ገሊኡ ቃላት፣ ስም፣ አንቀጽ፣ ወይ ካልእ ወገናት ሰዋሰው ክነሱ፣

ብዙኅ ጊዜ ከም አመልካቲ መሳርዕ ገቢርካ ይድመጽ። — ንኢ፣
ወዲ በርሀ!... ኃውለተ!... ተመስገን!... ከምዙይ ገበለ ቃላት፣
ብኸልቲኡ መንገዲ ምፍላዩ ይሓይኸ! ማለት! ከም አመልካቲ ም-
ኳኑን፣ ካልእ ወገናት - ሰዋስው ከም ምጳኑን።

መ ላ መ ዲ ።

አብዙ ዚሰብ መላመዲ ገዘሉ ቃላት፣ እንታይነቱን ክፍልታቱን ፍለጎሉ።

1 ወይ ጉድ! እንታይ ክትረክብ ኢኻም ከምዙይ እትገብር፣ —
2 አርባዕተ ዓመት ዚኣክል ተማሂርካ ገፈለጥካ፣ እንተዘይደጋገም-
ካዮ፣ ኪርሳዕ ዚኣክል ኢዩ። — 3 ፈታው መጻሕፍቲ ኸኸነ ሰብ፣
ፍልጠቱ እናወሰኸ ይኸይድ። — 4 ብዙኅ ምንባብ፣ ጽቡቕ ኢዩ፣
ግና፣ ክፉኣት ሰባት ከምዘሉዉ፣ ክፉእ መጻሕፍትውን አሉም፤ እተ-
ንብቦ መጻሕፍቲ፣ ጠቓሚኻምበር ጉዳኢኻ ምእንቲ ክይኸውን፣ መራ-
ጽካ ክአሉ። — 5 ስሕት ቢሉ ዘይጉድል የልቦን፣ ኰሉሳዕ ዚጉድ-
ል ግን፣ በብቐሩብ፣ ሸተት እናበለ፣ ዘልሓጥ እናበለ፣ ውዲሉ ሓዲሩ፣
ረምቕ ይብል።

ን ባ ብ ።

ሓዊ ግይኑን ቃላይ ልቡን (ናይ ገጽ ፸፱ መቐጻልታ)።

ብርሃነ፣ ከምቱ ገረአናዮ ኣድሚጹ እንኪኣቱ፣ አይተ ሚካኤል፣
ሸቡ ካብ ስራሖም ተመሊሶም ነበሩም፣ ድምጹ ምስ ሰምዑ፣ ስንብድ
ቢሉም፣ ናብ ኣፍ ቤት እንኩብሉ፣ ትጉንፍ አበሉ፣ ደውደው፣ ቢ-
ሉም፣ ትጥምምት አበሉ። አይተ ሚካኤል፣ ገጽ ወደም ጥምት ምሰበሉ፣
ሓደ ዓቢይ ነገር ከምገረኸቦ ተፈለገም። ንሶም ክይተዛረቡ፣ ንሱ
ክይተዛረቦ፣ ብኢዱ ሓዘምዎ፣ ናብ ክፍሊ ቤቶም አተዉ፣ ክልቲኦም
ኮፍ ምስበሉ፣ ገና ብኢዱ ሓዘም፣ በቱ በሊሕ አረአእያኦም ንገጹ
እናጠመቱ፣ ዝግ ቢሉም... ብርሃነ... ድሓንዶ... በሉዎ። ብርሃነ
ገረኸቦ ኰሉ ኣውረዮሉም፣ ንሶም፣ ንኰሉ ብስቕታ፣ ጽን ቢሉም
ድሕሪ ሰሚዖም፣ ዘረባኡ ምስ ወድኦ፣ ብርሃነ... ሕማቕ ክብለካ
ምደለኹ፣ እንስሳ ክብለካ ምተገብአኒ። ንሱ ድዩ ትምህርተይ፣ ንሱ

ድዩ አብነተይ... እናበሉ ጠመቱዎ፣ እናተጠመቱዎ ስቕ በሉ። ቀጥሎም፣ ሓደ ብዕራይ ንኪወግእ ዝቐረበ ብዕራይ ኪወግእ ሓደ ከልቢ ኪነኸሶ ንዚደሊ ከልቢ ኪነኸሶ፣ ባሕርያዊ ናይ እንስሳ ስራሕ ኢዩ፤ እምበኣርከሰ፣ ብርሃነ ወደይ ከምኡ ኪገብር እንካብ ተረኽቦ እንታይ ክብሉ ኢዩ።... በሉዎ፤ «አቦ፣ አጻዕዲኹም በሉኒ፣ እንስሳ ከይነ ከምዝተረኽብኩ ክስሕቶ አይክእልን» እናበለ፣ ብርሃነ ኩለርም = ንሱ ምስ ወድአ፣ «ኪወቕዑኻ፣ ኪጉድኡኻ ሓደጋ ወዲቕምኻ እንተዚኸኑ ክትከላኸል ዝገበርካዮ እንተዚኸውን፣ ግቡእ ምኽን፣ ብዝተረፈሰ፣ ሓደ ዓሻ ሰብ፣ ሓደ ሕግቕ፣ ሓደ ድኹም ሰብ፣ ዓይኑ አፍጢጡለይ፣ ምልክት ገቢሩለይ... እዙይ ድዩ።... ሰብ ናይ ከልተ ወገን ይኸፈል እናበልኩ ዝደጋገምኩልካኸ።... ሰብ ናብ ከልተ ወገን ይኸፈል፤ ወይ ለባም ወይ ዓሻ ኢዩ» ለባም እንኪቃወመካ አቐዲምካ ንርእስኻ መርምር፣ ተጋጊኻ ወይ በዲልካ እንተኸንካ፣ ተአመነሉ፣ ግቡኡ ሃቦ፤ ተጋግዶ እንተኸይኑ፣ ብሀድአት አረድአዮ፤ ለባም እንተኸይኑ፣ ከም ለባም ከይንካ እንተተዛረብካዮ፣ ኪሰምዓካ ኢዩ። ዓሻ እንኪቃወመካ፣ አብ ክዳንካ ከም ዝግለበ ጽንጽያ እንተደለኻ፣ ሰብ በሉ፣ እንተተጸልአካ፣ አብኡ ግደር፣ ብኢድካ ክትሕዞ ክትዕምጥቑ፣ ክትጭፍልቑ ምስትደሊ፣ አይትጽዮፍን፣ አይትፍንፈንንዶ፣ አይትረስሑን፣ አይትቀረድንዶ፣ ከምኡ ክትገብር ኢኻ ተረኽብካ = ንዓሻ፣ እንተነፊዕካ ደንግጸሉ፣ ሓግዞ፤ እንተሓመቐካ፣ ንዓቆ፣ ዝብለካ ዝነበርኩኸ።... ንዓመታት ዘምሃርኩኻን ሕጂ ዝደግመልካ ዘሉኹን እንተዘኖረድአካ፣ በልስኪ።... ብሕጽር ዝበለ መንገዲ ዝገበርካዮ ሕሰብ፤ ሰብ ኩሉሳዕ ኪጋገ ይኸእል ኢዩ፣ አነውን ክጋገ እኸእል፣ ዘይጋገ ሓደ እግዚአብሔር ጥራሕ ከምዝኸነ ትአምንን ትፈልጥን ኢኻ፤ ሕሊኖኻ አብ ቅድሚ እግዚአብሔር አቐላምካ እንተሓሰብካ፣ ሓሚቕካዶ ነፊዕካ፣ ጸሪኻዶ ረሲሕካ፣ አሸኒፍካዶ ተሸኒፍካ ተረኽብካ።... መልሸስኪ።... አቦ፣ ምላሽይ ትፈልጡዎ ኢኹም» በል ይአክል፤ ሕጂ፣ ብነፍስኻን ብጠባይኻን ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ብሰብነትካውን፣ ተበላሽኻን ደኺምኻን ኢኻ ዘሉኻ፣ ንዓናይ፣ ኢሉም፣ ሓዘምዎ ወጽኡ።

ዕዮ = — በብዓይነቱ መሳርዓት ዘሉዎ ዓሰርተ ሓጺር ሓሳብ ጽሑፍካ አምጽእ።

ናይ ምፍላይ አብነት =

አብነት :: — ዋለ! ጥብ ቢልካስብ ብድድ! ኦሪ ክንደይ ትነጥፍ!

ም ፍ ላ ይ ::

ዋለ! — ናይ ስምዒት አመልካቲ መ-
ሰርዕ ::

ጥብ! — ናይ አኸዋውናን አገባብራን
አመልካቲ መሰርዕ ::

ቢልካስ! —

ሀ) ቢልካስ! — አገጉል አንቀጽ ::

ለ) ስ! — ናይ ምቅጥም ጠራፊ

መሰርዕ ::

ብድድ! — ናይ አኸዋውናን አገባብራን
አመልካቲ መሰርዕ ::

ኦሪ! — ናይ ምቅጥም ጠራፊ መሰርዕ ::

ክንደይ! — ናይ ሕተ ወሳይ መሰርዕ ::

ትነጥፍ! — አገጉል አንቀጽ ::

፲ይ ምዕራፍ ።

ረባሕታ ።

ዝኾነ ናይ ሰዋሰው ወገን፣ በብዓይነቱ ነገራት ምእንቲ ኪገልጽ ኪዝርጋሕን ኪለዋወጥን እንከሎ፣ ማለት፣ ሓደን ብዙኅን፣ ተባዕታይን እንስተይትን፣ ፎሎቕን ቀረባን፣ ወይ ጊዜኡን አሽዋውናኡን እንኪገልጽ፣ ረባሕታ ይብሃል ።

ረባሕታ፣ በ፱ መንገዲ ይፍጸም፣ 1ይ ተፈጥሮ፣ 2ይ ቀጽሪ፣ 3ይ አካል፣ 4ይ ተግባር ።

ተፈጥሮ፣ ተባዕታይን እንስታይን ንምፍላይ ዚርኢ ኢዩ ።

ቀጽሪ፣ ሓደን ብዙኅን ንምፍላይ ።

አካል፣ ዚዛረብን ዚሰምዕን፣ ብዛዕባኡ ዚዝረበሉን ንምፍላይ ዚርኢ ።

ተግባር፣ በብዓይነቱ ናይ አንቀጽ ምስጢር ንምፍላይ ዚርኢ ኢዩ ።

ተፈጥሮን ቀጽርን፣ ብዘይካ አብ መሳርዕ፣ አብ ነገሩ ናይ ቃል ወገናት ዚርከብ ኢዩ ። አካል፣ አብ ክንድስምን አንቀጽን ይርከብ ። ተግባር፣ አብ አንቀጽ ጥራሕ ኢዩ ዚርከብሞ፣ ብሓምሽተ አዕግድ ዚብሃል፣ መሊሱ ይዝርጋሕ ።

መሳርዕ፣ ረባሕታ የብሉን፣ ናይ ካልእ ወገናት ግን፣ በብወገኑ እኒህ ረባሕታኡ ።

ናይ ስም ረባሕታ ።

ስም፣ ተፈጥሮን ቀጽርን ይፈሊ ።

ናይ ስም ተፈጥሮ ።

ናይ ስም ተፈጥሮ ፩ ኢዩ፣ 1ይ ተባዕታይ፣ 2ይ እንስታይ፣ 3ይ፣ ነገላዊ፣ 4ይ አገጉል ።

ተባዕታይ፣ - ብፍጥረቱ ተባዕታይ ንዝኾነ ሕያው ይውሃብ ። ንኢ፣ ሰብአይ፣ ወዲ፣ ብዕራይ፣ ያዕቆብ ። ብዚበዝን ንረቂቕ

መንፈስውን ይውሃብ፤ እግዚአብሔር፣ አምላክ፣ መንፈስ፣
መልአክ፣ ሰይጣን፣ ከም ተባዕታይ ገቢርካ ትዛረቡ።

አንስታይ። - ብፍጥረታ አንስተይቲ ንዝኸነት ሕያው ይውሃብ። ንኢ፣
ሰበይቲ፣ ጓል፣ ላም፣ አብርሀት። - ወርሒ፣ ነፍሲ፣ ም-
ድሪ፣ ዚብል ቃላትውን፣ ብዚበዝኅ ከም አንስታይ
ገቢርካ ኢይ ዚዝረቡ።

ከላ ላ ዊ። - ብፍጥረቱ ተባዕታይን አንስታይን ንዘይብሉ ግዛዕ
ዚውሃብ ኢይ። ንኢ፣ በትሪ፣ ብርሂ፣ ገዛ፣ ግራት።

አስተውዕል። - ሀ) ስም - ተጻውሖ ናይ ሰብ ወይ ከዓ ናይ እንስሳ እ-
ንተኸይኑ፣ ንተባዕትዮ ዚውሃብን ነንስትዮ ዚውሃብን ፍሉይ ኢይ። ንኢ፣
ተባዕታይ፣ አብርሃም፣ ፍሥሐዮ፣ ክሕሳይ፣ ከምኡ ከዓ ንተባዕትዮ
እንስሳ፣ ኅባይ፣ ስሉጭ፣ ራዛ። ነንስታይ፣ ለተኪዳን፣ ንግሥቲ፣ ብርኽቲ፣
ንእንስሳ፣ ባርሀት፣ ዓሽከሪ።

ለ) ከላዊ ስም ዘሉዎ ሕያው፣ ተባዕታይ ወይ አንስታይ ምዃኑ፣
ክትፈልዮ እንክትደሊ፣ «ተባዕታይ» ወይ «አንስተይቲ» ዚብል ቃል
ትውስኸሉ። ንኢ፣ ተባዕታይ ደርሆ አንስተይቲ በቐሊ።

ሐ) ብመወዳእታ፣ ፊደላት ለዋዊጥካ ወይ ወሲኸካ፣ ተባዕታይ ዝ-
ነበረ፣ አንስታይ ዚኸውን ቍሩብ አስማት እውን አሉ። ከም፣ ኃው፣
ኃውቲ፣ ሓሙ፣ ሓማት፣ ገሊኡ ግን ብስርዓቱ ቅጽል ዝነበረ ኢይሞ፣
ብናይ ቅጽል መንገዲ ይለዋወጥ፣ ብዝተረፈ ስም ወይ ከላዊ ኢይ
(ከም፣ ደርሆ፣ በቐሊ) ወይ ከዓ ናይ ተባዕታይን አንስታይን ፍሉይ
ኢይ። ከም፣ ወዲ፣ ጓል፣ ብዕራይ፣ ላም።

መ) ብከላዊ ወይ ብአንጉል ዚስመ ነገራት፣ ብስሙኳ ከላዊ
ወይ አንጉል እንተኸነ፣ ብአንቀጽ፣ ብቐጽል፣ ብኸንድስም፣ ንኢኡ እን-
ክተስምዕ፣ ከም ተባዕታይ ወይ ከም አንስታይ ገቢርካ ክትዛረቡ፣
ገድን ኢይሞ፣ ናይ ምድጃቕ፣ ናይ ምፍላይ፣ ናይ ቅብጥሮት ምስጢር
እንኪህሉዎ፣ ከም አንስተይቲ ገቢርካ ተዛረቡ፣ ብመንም አዘራርባ
ግን፣ ከም ተባዕታይ። ንኢ፣ አብዙይ ሓደ ገዛ አሉኒ ገዛይ እታ
እትርክዮና፣ እታ አብ መንጎ ክልተ ኣም ዘላ ኢያ፣ እዙ መጽሓፍዙይ
ግናይ ኢይ፣ እቲኡ ግን፣ ክትጽብቕ ጉድ ኢያ።

ናይ ስም አበዛዝኛ ይባላል።

አበዛዝኛ - ስም፣ ንኹሉ ዚኸውን ውሱን መንገዲ የብሉን፣ ዝኸነ - ኸይኑ፣ መወዳእታ ፊደሉ ርኢኻ ዚውሰን ንዚበዝን አስማት ዚኸውን እዙ ዚሰዕብ መንገዲ አሉ።

ሀ) መወዳእታ ፊደሉ ግዕዝ፣ ካዕብ፣ ራብዕ፣ ሓምስ፣ ሳብዕ፣ እንተኸነ፣ በመወዳእታ፣ ሓት፣ ወሲኸካ፣ ናይ ብዙን ይኸውን። - ንኢ፣ ጉራደ = ጉራደታት፣ ሓሙ = ሓሙታት፣ ዓለባ = ዓለባታት፣ ቅዳሴ = ቅዳሴታት፣ ኮበሮ = ኮበሮታት።

ለ) መወዳእታ ፊደሉ ሣልስ እንተኸነ፣ ነቱ ሣልስ፣ ናብ ሳድስ ለዊጥካ፣ ሓት፣ ትውስኸሉ። - ንኢ፣ ብርዲ = ብርዕታት፣ ሰልፊ = ሰልፍታት፣ ምኽሪ = ምኽርታት።

ሐ) መወዳእታ ፊደሉ ሳድስ እንተኸነ፣ ነቱ ሳድስ ናብ ራብዕ ለዊጥካ፣ ሓት፣ ጥራሕ ትውስኸሉ። - ንኢ፣ ሕማም = ሕማማት፣ ሰማይ = ሰማያት፣ ሓሶት = ሓሶታት።

ካብዙ አበዛዝኛታይ ወጺኡ ብኻልእ መንገዲ ዚካየድ አስማት፣ ብዙን ኢዩ፣ ብሕልፊ፣ ሳድስ ዝመወዳእታኡ፣ በብዓይነቱ አበዛዝኛ አሉዎ፣ ግና ንዘሉ ልማድ ዕምጽ አቢልካ፣ ንኹሉ አስማት በዘን ሠለስተ መንገዲ ጥራሕ እናብዛኻካ ምልማዱ ዝበለጸ ምኽነ። እዙ ዘመልከትናዮ፣ አውራ ናይ አበዛዝኛ መንገዲ ከምዝኸነ ንምርዳእ፣ ሓደ ብዙን ፍሉጥ ዘይኮነ ስም እንኪገጥመና፣ ከከም መወዳእታ ፊደሉ፣ በዘን ሠለስተ መንገዲ ጥራሕ ክነብዝና ከምንዝንብል፣ ዘይተማህሩን ቁልዑን ከዓ ከምኡ ከምዚገብሩ አስተውዕል።

ስሕት ቢሉ፣ ኪበዝን እንከሉ፣ ብጥራሕ ቃሉ ዚልውጥ ስምውን ይርከብ፣ ከም ሰበይቲ = አንስቲ።

መ ላ መ ዲ =

ሀ

ዘዙ ዚሰዕብ አስማት፣ ተፈጥሮኡን ቍጽፋን ርኽበሉ፣ ዚረብሕ እንተኸነ ከዓ፣ ብተፈጥሮን ብቍጽርን ኣርብሓዮ፣

መስፍን፣ ጉይታ፣ ዓለም፣ ልቢ፣ ንጉሥ፣ ንግሥቲ፣ ክርስትና፣ ቃል፣ ቤት፣ ዓሳ፣ ሓዋርያ፣ ዓንዲ፣ ዕንበባ፣ ጭሩ፣ አንበሳ፣ ሰብ፣ ዜማ፣ ግንቦት፣

ዓመት ፣ ክርዳይ ፣ ስርናይ ፣ ሕዝቢ ፣ ጉባኤ ፣ ማሕበር ፣ መንገድ ፣ ሰሙን ፣
ዕድ ፣ ዕርፊ ፣ ወርኒ ፣ ሰንበት ፣ ቦታ ፣ ትንሣኤ ፣ ዘርኢ ፣ እኸሊ ፣ ሳዕፊ ፣ ሚ
ካኤል ፣ መምህር ፣ ሃገር ፣ ሰማዕቲ ፣ እኖ ፣ ቁልዓ ፣ ሸግግል ፣ ጭፍራ ፣ ስ
ራሕ ፣ ሃብተማርያም ፣ አመሪካ ፣ ሰራዩ ፣ በሕሪ ፣ ቀላይ ፣ ሓመድ ።

ለ

ዘተ ዜስዕብ ተባዕታይ አስማት ፣ ናቸ አንስታይ ርኽበሉ ፣ ብተባዕታይን በንዕታይን
አብዝኃዮ ።

ሰብአይ ፣ ወዲ ፣ ብዕራይ ፣ ወጠጦ ፣ ዝራብዕ ፣ ጉብዝ ፣ ሓሙ ፣ አቦሓጎ ፣
ኃው ፣ አከ ፣ (= ኃትኖ) ፣ ኃውቦ ፣ አቦ ፣ ኃውና ፣ ተመሃራይ ።

ዕዮ ። — ሓምሽተ መስመር ዚኸውን ሓጺር ሓሳባት ጽሓፍሞ
አብኡ ንዚርከብ አስማት ምሉእ ምፍላይ ግበረሉ ።
(ናይ ምፍላይ አብነት አብ ናይ ቀጽል ረባሕታ ርእዮ)።

መ. ፲፩ ምዕራፍ።

ናይ ቅጽል ረባሕታ።

ቅጽል፣ ብርእሱ ንሓደ ነገር ዘየመከትል ስለዝኾነ፣ ብርእሱ፣ ተፈጥሮን ቍጽርን ከፈለገ፣ አይኸለልን። እንኪፈለገ፣ ንሱም ተኸተሉ እዩ ተባዕታይ ወይ አንስታይ፣ ናይ ሓደ ወይ ናይ ብዙኅ ዚኸውን።

ናይ ቅጽል ተፈጥሮን አበዛዝታን።

ገለኢ ቅጽል፣ ንተባዕታይን አንስታይን፣ ሓደ ኢዩ፣ ገለኢ ግን ነናቱ አሎዎ።

ብቍጽረ ገመጽአውን፣ ቅጽል፣ ከከም ስሙ፣ ናይ ሓደ ወይ ናይ ብዙኅት ይኸውን። — ናይ ብዙኅ ቅጽል ተፈጥሮ አይፈልን ኢዩ፣ ማለት፣ ንተባዕታይን አንስታይን፣ ሓደ ኢዩ። ከከም መወዳእታ ፊደላቱ ከስ እኒሆ መንገዱ።

ሀ) መወዳእታ ፊደሉ፣ ራብዕ እንተኾይኑ፣ ወይ ከዓ፣ መወዳእታ፣ ሳድስ ቅድሚኡ ዘሎ ከዓ ራብዕ እንተኾይኑ፣ ተፈጥሮ አይፈልን። ንአ፣ ጸዕዳ፣ ብጫ፣ ዕባራ፣ ድኻ፣ ዓመጸኛ፣ ሕማቕ፣ ለባም፣ ሓራቕ፣ ፈራሕ፣ ኃያል።

ናይ ብዙኅት እንኪኸውን፣ መወዳእታ ራብዕ እንተኾነ፣ ብዚበዝኅ፣ «ታት» ይውስኽ። ንአ፣ ድኻ = ድኻታት፣ ዓመጸኛ = ዓመጸኛታት፣ ከርዒዳ = ከርዒዳታት (ግና፣ ጸዕዳ = ጸዕዳ፣ ዓሻ = ዓሻ፣ ዚብልውን አሎ፣ ግዳስ አብ ናይ ስም ረባሕታ ከምዝበልናዮ፣ ጸዕዳታት፣ ዓሻታት፣ ኪብሃል ምሓሽ)። መወዳእታ ሳድስ፣ ቅድሚኡ ከዓ ራብዕ እንተኾነ፣ ነቱ ሳድስ፣ ናብ ራብዕ ለዊጥካ «ት» ትውስኽሉ። ንአ፣ ለባም = ለባማት።

ለ) ተባዕታይ፣ መወዳእታኡ ሳድስ፣ ቅድሚኡ ዘሎ ከዕብ እንተኾነ፣ ነቱ ከዕብ፣ ናብ ሳድስ ለዊጥካ፣ ብመወዳእታ «ቲ» ወሲኽካ፣ አንስታይ ይኸውን። ንአ፣ ጽቡቕ = ጽብቕቲ፣ ክፉእ = ክፍእቲ፣ ቀዳስ = ቀድስቲ።

ኪበዝኅ እንከሎ፣ ነቱ ሳድስ፣ ናብ ራብዕ ለዊጥካ «ት» ትውስኽሉ።

ኸሉ = ንአ፣ ጽቡቕ = ጽቡቅ፣ ከፋለ = ከፋላት፣ ቅዱስ = ቅዱሳት።

ሐ) ተባዕታይ፣ መወዳእታ ፊደሉ ሣልስ፣ ቅድሚኡ ራብዕ እንተኾነ፣ ኣብ ርእሲኡ <ት> ወሲኸካ፣ ኣንስታይ ይኸውን። - ንአ፣ ቀታሊ = ቀታሊት፣ በላሂ = በላሂት።

ኪበዝኅ እንክሉ፣ ኣቱ ራብዕ፣ ናብ ግዕዝ፣ እቱ መወዳእታ ሣልስ ናብ ሳድስ ይልወጥ፣ ብመወዳእታ ከዓ፣ <ቲ> ትውስኸሉ። - ንአ፣ ቀታሊ = ቀተልቲ፣ መወዳእታ፣ ሂ፣ ሒ፣ ኂ፣ ኢ፣ እንተኾነ ግን፣ እቱ ራብዕ ከሦስሉ ይተርፍ። - ንአ፣ በላሂ = በላዕቲ፣ መራሒ = መራሕቲ።

መ) ተባዕታይ፣ መወዳእታ ሳድስ፣ ቅድሚኡ ዘሉ ሣልስ እንተኾነ ነቱ ሣልስ፣ ናብ ራብዕ ለዊጥካ፣ ኣንስታይ ይኸውን። - ንአ፣ ቀጢን = ቀጣን፣ ነዊሕ = ነዋሕ፣ ጸቢብ = ጸባብ፣ በሊሕ = በላሕ።

ኪበዝኅ እንክሉ፣ ነቱ ሣልስ፣ ናብ ግዕዝ ለዊጥካ፣ ኣብ መወዳእታ <ቲ> ትውስኸሉ። ንአ፣ ጸቢብ = ጸበብቲ፣ ቀጢን = ቀጠንቲ። እቱ፣ መወዳእታ ሳድስ፣ ሀ፣ ሕ፣ ኀ፣ ሰ፣ እንተኾነ፣ እቱ ቅድሚኡ ዘሉ ሣልስ፣ ናብ ግዕዝ ዘይኮነስ፣ ናብ ራብዕ ኢዩ ዚልወጥ። ንአ፣ በሊሕ = በላሕቲ፣ ጸፊሕ = ጸፋሕቲ።

ሠ) ተባዕታይ፣ መወዳእታ <ይ> ቅድሚኡ ዘሉ ራብዕ እንተኾነ፣ ነቱ ራብዕ፣ ናብ ግዕዝ ለዊጥካ፣ ብመወዳእታ፣ <ቲ> ወሲኸካ፣ ኣንስታይ ይኸውን። - ንአ፣ ሕያዋይ = ሕያወይቲ፣ ኣምሓራይ = ኣምሓረይቲ፣ ትግራዋይ = ትግራወይቲ፣ ቀዳማይ = ቀዳመይቲ፣ ትግራታይ = ትግረተይቲ፣ (ግናይ፣ ቁራይ፣ ጐናይ ግን፣ ኣይልውጥን)።

ኪበዝኅ እንክሉ፣ ነቱ መወዳእታ <ይ> ኣጥፊእካ፣ ንቅድሚኡ ዘሉ ራብዕ፣ ናብ ሳብዕ ለዊጥካ <ት> ትውስኸሉ። - ንአ፣ ትግራዋይ = ትግራዎት፣ ቀዳማይ = ቀዳሞት፣ ሕያዋይ = ሕያዎት፣ (ግና፣ ኣምሓራ፣ ተጋራ፣ ግናያት፣ ቁራያት፣ ዚብልውን፣ ኣሉ)።

ረ) ተባዕታይ፣ መወዳእታኡ <ዊ> እንተኾነ፣ ኣብ ርእሲኡ <ት> ወሲኸካ፣ ኣንስታይ ይኸውን። - ንአ፣ ሰማያዊ = ሰማያዊት፣ ምድራዊ = ምድራዊት፣ ባሕርያዊ = ባሕርያዊት፣ ኢትዮጵያዊ = ኢትዮጵያዊት።

ኪበዝኅ እንክሉ፣ ነቱ <ዊ> ናብ <ው> ለዊጥካ፣ ብመወዳእታ

ያን ትውስከሉ። - ንኣ፡ ሰማያዊ = ሰማያውያን፣ ኢትዮጵያዊ = ኢትዮጵያውያን።

አስተውዕል። - ናይ ሃገር፣ ዓዲ፣ ዓሌት፣ አውራጃ ቅጽል፣ ብዙበዝ፣ ነቱ ናይ ሃገር፣ ናይ ዓዲ፣ ወ.ዘ. ስም መወዳእታ ፊደሉ ናብ ራብዕ ለዊጥካ (ብቐደሙ ራብዕ እንተዘይኮነ)፣ ብመወዳእታ ዊ. ወሲኸካ፣ ወይ ከዓ፣ ነቱ መወዳእታ፣ ናብ ግዕዝ ለዊጥካ (ግዕዝ እንተዘይኮነ)፣ ታይ. ወሲኸካ ይኸውን። ንኣ፡ ኢትዮጵያ = ኢትዮጵያዊ፣ ሀንዲ = ሀንዲዊ፣ ኤርትራ = ኤርትራዊ፣ ፍራንሳ = ፍራንሳዊ፣ ትግረ = ትግረታይ፣ ዓረብ = ዓረብታይ፣ ሽዋ = ሽዋታይ። ኪረብሕ እንከሉ ከዓ፣ መወዳእታ ፊደሉ ርኢኻ፣ በቱ ዝተባህለ መንገድታት ይረብሕ። ብዙኅ ጊዜ ግን፣ እቱ ስም-ሃገር፣ ከምዘሉ፣ ከም ቅጽል ከይኑ ይርከብ። ንኣ፡ ጀርመን፣ ከምኡ ኢዮም፣ እዙ ሰብአይ፣ እንግሊዝ ይመስል።

ናይ ቋንቋ እንኪኸውን፣ ብናይ አምሓርኛ ልማድ ንመወዳእታ ፊደሉ፣ ግዕዝ ወይ ሳድስ ገቢርካ ና፣ ትውስከሉ። ንኣ፡ ጋለኛ፣ ኢጣልኛ። ወይ ከዓ፣ እቱ ስም ብርአሱ ከም ቅጽል ይኸውን። ንኣ፡ እንግሊዝ ኣየጽንዐን፣ ዓረብ ይፈልጥ ኢዩ።

መ ላ መ ዲ ።

ነዙ ዚበብ ቀጽላት፣ ተፈጥሮኡን ቀጽኑን ፍለጻሉ፣ ድሓር ንተፈጥሮኡን ቀጽኑን፣ ነፍብ ተጻዩ ሰውጠሉ (ንኣ፣ ጽቡቕ፣ ዝነበረ = ጽብቕቲ፣ ጽቡቃት፣ ጸላም፣ ዝነበረ = ጸሊም፣ ጸሊምቲ፣ ብሩሃት፣ ዝነበረ = ብሩህ፣ ብርህቲ)።

ቀይሕ፣ ሕምምቲ፣ ዓቃል፣ ደፋር፣ ጽሩይ፣ ከቢድ፣ ደቂቕ፣ ረጉድ፣ ገዚፍ፣ ጽዩቕ፣ ሓጺር፣ ብልሃተኛታት፣ ሕያዎት፣ ሕጉሳት፣ ጭንቅቲ፣ ትጉሀ፣ ብዝኅቲ፣ ዕዉታት፣ ከደራይ፣ ሓማሴናይ፣ አከለጉዘተይቲ፣ ሓምለዎይ፣ ግናይ፣ ደፋር፣ ከበድቲ፣ መንፈሳውያን፣ ተቐበልቲ፣ ዕሩፍ፣ ጽሙእት፣ ጥሙያት፣ ንፍዕቲ፣ ቀዳድ፣ ሓፋራት።

ዕዮ። - ሓደ ገጽ ዚኸውን መልእክቲ ጽሓፍሞ፣ አብኡ ዚርከብ ቅጽላት፣ ብምሉእ ናይ ቃላት ምፍላይ፣ ፍለዮ።

ናይ ኣፈላልዩ ኣብነት *

ኣብነት ። — ኣብ መንገዲ ሕይወትካ ዚጸንሑ ብዙኃትን ሕያዎትን ሰባት ኣሎ። ብኣብነቶም ከይተጠቐምካ ኣይትሕለፍ።

ምናባይ

ኣብ! — መስካሊ መሰሪዕ፡ (ን መንገዲ ፡ ናብ ፡ ዚጸንሑ ፡ ዜብል ሊዩ)።
መንገዲ! — ናይ ህሉው፡ ናይ ግዛዕ ስም ፡ ኣባርር፡ ተፈጥሮኡ፡ ኣንጉል፡ ቍ ፡ ጽኑ፡ ኣይ።
ሕይወትካ! —

- ሀ) ሕይወትካ! — ናይ ዘነት፡ ናይ ግዛዕ ስም ፡ ኣባርር፡ ተፈጥሮኡ፡ ኣንጉል፡ ቍ ፡ ጽኑ፡ ኣይ።
- ለ) ካ! — ናይ ንስኻ ደቂቕ ክንድስም።

ዚጸንሑ!

- ሀ) ዝ! — ቀዳሊ ክንድስም! (ከ ፡ ዝነበረ ፡ ደ ፡ ስለዘወጣጠ ፡ ዚ) ክደኑ።
- ለ) ይጸንሑ! — ኣንጉል ኣንቀጽ (እቲ ፡ ደ ፡ ብ ፡ ዝ ፡ ተዋሒጡ ነቢኑ)።

ብዙኃትን! —

- ሀ) ብዙኃትካ! — ናይ ዓቕን ለካዲ ቀጽል፡ ናብ ፡ ሰባት ፡ ደቕጸል፡ ተፈጥሮኡ፡ ተባዕታይ፡ ቍ ፡ ጽኑ፡ ኣይ።
- ለ) ን! — ናይ ምትክኻል ጠራፊ መሰሪዕ፡ ን ብዙኃት ፡ ምስ ፡ ሕያዎት ፡ ጠራፊ የተኻኻል።

ሕያዎትን! —

- ሀ) ሕያዎትካ! — ናይ ጠባይ ዓይነታዊ ቀጽል፡ (ናብ ፡ ሰባት ፡ ደቕጸል)። ተፈጥሮኡ፡ ተባዕታይ፡ ቍ ፡ ጽኑ፡ ኣይ።
  - ለ) ን! — ናይ ምትክኻል ጠራፊ መሰሪዕ (ን ሕያዎት ፡ ምስ ፡ ብዙኃት ፡ የተኻኻል)።
- ሰባት! — ናይ ህሉው፡ ናይ ስብ ስም ፡ ኣባርር፡ ተፈጥሮኡ ፡ ተባዕታይ፡ ቍ ፡ ጽኑ፡ ኣይ።

ብኣብነቶም!

ሀ) ብ፡ - መባላቢ መሳርዐ፣ (ን፡ አብነት፡ ናብ፡ ከይተጠቐምካ፡ የብሎ)።

ለ) አብነት፡ - ናይ ህሉው፡ ናይ ግዛዕ ስም፡ ካብር፡ ተፈጥሮኡ፡ አገጉል፡ ቡጽ፡ ናይ ሓይ።

ሐ) ቶም፡ - ናይ ንሳተም፡ ደቂቕ ክንድስም፡

ብይተጠቐምካ፡

ሀ) ክ፡ - ናይ ምትእስሳር ወሳይ መሳርዐ፣ (ን፡ ተጠቐምካ፡ ምስ ሓይተሕለፍ፡ ይኣስር (አ፡ ስለ ዝወሐጠ ሓይ ኾይኦ)።

ለ) አይ፡ - ናይ ዘይስምምዕ ወሳይ መሳርዐ (ንናይ ተጠቐምካ፡ ምስጢር ይውሰን)።

ሐ) ተጠቐምካ፡ - ተቐባሊ አንቀጽ።

አይተሕለፍ፡ -

ሀ) አይ፡ - ናይ ስምምዕ ወሳይ መሳርዐ (ንናይ ሕለፍ፡ ምስጢር ይውሰን)።

ለ) ትሕለፍ፡ - አገጉል አንቀጽ። (እቲ ተ፡ መራኸቢ እዩ)።

መ. ፲ ፪ ምዕራፍ ።

ናይ ክንድስም ረባሕታ ።

ክንድስም፣ ብዚበዝኅ፣ ተፈጥሮን ቍጽርን ኣካልን ይፈሊ።

ክንድስም እንኪረብሕ ንኹሉ ዚኸውን ስርዓታት ጻርጋ የብሉን፤ ገዳስ፣ ብዙኅ ኣይከነንም፣ ቃል-ንቓሉ ምጽናዑ ይበልጽ። እኒሆ፣ በብወገኑ።

ኣውራ ክንድስም ።

ነጋሪ ኣውራ ክንድስም ተፈጥሮ ኣይፈልን ኣይ፣ ካልእ፣ ከምዙ ዚስዕብ ሰሌዳ ክይኑ ይፈሊ።

	ናይ ሓደ		ናይ ብዙኅ	
	ተበዕታይ	ኣንስታይ	ተበዕታይ	ኣንስታይ
ተሰማዩ	ንሱ	ንሳ	ንሳቶም	ንሳተን
ሰማዒ	ንስኻ	ንስኺ	ንስኻትኩም	ንስኻትክን
ነጋሪ	ኣነ	ኣነ	ንሕና	ንሕና

ፈላዩ ክንድስም ።

ፈላዩ ክንድስም፣ ረባሕታኡ ኣብ ገጽ ፵ ከምዘሉ፣ ቃል-ንቓሉ ኣጽንፃዩ። ኣብኡ ከምትርእዩ ከዓ፤

ሀ) ናይ ምምልካት፤ ሰማዕን ነጋርን የብሉን።

ለ) ናይ ሕቶን ክዳንን፤ ደቂቕ ክንድስም እናወሰኸ ዚፈሊ ኣሉ፤ ገሊኡ ገን ኣይፈልን (ኣብኡ ርኣዩ)።

ሐ) ቀጻሊ ክንድስም፤ ዚፈልዩ የብሉን።

መ) ወሰኸ ክንድስም፤ ብደቂቕ ገበሩ ኩሉ ይፈሊ።

ደ ቂ ቆ ከ ን ድ ስ ም =

ደቂቅ ከንድስም ፣ ብዘይካ ኣብ መስሓቢ ፣ ኣብ ካልእ መሳርዕ ኣይርከብን ኢዩ። ናብ መስሓቢ መሳርዕ እንኪለግብ ከዓ ፣ ብወገኑ ክንርእዮ ኢና። ናብ ኣንቀጽ እንኪለግብ እውን ኣብ ወገኑ ኪርእ ኢዩ። ናብ ስምን ቅጽልን እንኪለግብ ከምዙ ዚሰዕብ ኢዩ።

ደቂቅ ከንድስም ናብ ስምን ቅጽልን እንኪለግብ።

ደቂቅ ከንድስም ናብ ስም ወይ ቅጽል እንኪለግብ ፣ መንገዱ ፣ ከከም መወዳእታ ፊደሉ ፣ ቪ ኢዩ። 1ይ መወዳእታ ፊደል ሣልስ እንኪኸውን፣ 2ይ መወዳእታ ፊደል ሳድስ እንኪኸውን፣ 3ይ መወዳእታ ፊደል ከብቶም ዝተረፉ ካልኣት ፊደላት እንኪኸውን። ብብ ኣብነቱ ተመልከቶ።

መወዳእታ ፊደል ሣልስ እንኪኸውን (ኣብነት፣ ካልቢ)።

	ናይ ሓደ		ናይ ብዙሓ	
	ተባዕታይ	ኣንስታይ	ተባዕታይ	ኣንስታይ
ተሰማዩ	ከልቡ	ከልባ	ከልቦም	ከልቦን
ሰማዒ	ከልብኻ	ከልብኺ	ከልብኹም	ከልብኹን
ነጋሪ	ከልቦይ	ከልቦይ	ከልብና	ከልብና

መወዳእታ ፊደል ሳድስ እንኪኸውን (ኣብነት፣ ኢድ)።

ተሰማዩ	ኢዱ	ኢዳ	ኢዶም	ኢዶን
ሰማዒ	ኢድካ	ኢድኪ	ኢድኩም	ኢድኩን
ነጋሪ	ኢደይ	ኢደይ	ኢድና	ኢድና

መ. ፊደል ግዕዝ ካዕብ-ፊብዕ-ሓምሱ ሳብዕ እንኪኸውን (አብነት፣ ገዛ)።

ተሰማዩ	ገዛኡ	ገዛኦ	ገዛኦም	ገዛኦን
ሰማዒ	ገዛኻ	ገዛኽ	ገዛኹም	ገዛኹን
ነጋሪ	ገዛይ	ገዛይ	ገዛና	ገዛና

ነዙ ሰሌዳታትዙይ ተመልኪትካ፣ ገዛኽን ስም ወይ ቅጽል፣ ደቂቅ እንኪለግቦ፣ መወዳእታ ፊደሉ ርአኻ፣ ምስ ሓዲኡ ካብዙ ሠለስተ መንገዲ አሰማሚዕካ፣ ተርብሐ።

ካዕብ ገመወዳእታኡ አሰማት (ቁሩብ ድኣ ኢዩምበር) አብ ናይ ሓዲ ነጋሪ አካል «ይ» ቅድሚ ምውሳኽ እቲ ካዕብ ናብ ሳብዕ ይልወጥ፣ ወይ ከዓ ሓዲ «የ» ይውስኽ። ንኢ፡ ድሙ = ድሞይ፣ ሓሙ = ሓሞይ፣ ደራሁ = ደራሁየይ፣ ጸናጹ = ጸናጹየይ።

መ ሳ መ ዲ ።

ነዙ ዚሰዕብ አሰማትን ቅጽላትን፣ ናይ ሠለስቲኦ አካላት ደቂቅ ክንድስም እናልገብካሉ ኣርብሓዮ።

ብርዒ፣ ሰደጃ፣ ቁርበት፣ ገሬሕ፣ ጸሊም፣ ሰማይ፣ ተኸሊ፣ በርቂ፣ ዕርፊ፣ አርሀት፣ ሃይማኖት፣ ሓዲ፣ ዕንጉለ፣ ዒሉ፣ ጭሩ፣ ገረብ፣ ብርሃን፣ ፀሓይ፣ ሓረስታይ፣ ጉልበት፣ ሓርፋፍ፣ ግዛዕ፣ በርበረ፣ ደገ፣ ማንቲለ፣ ጎቦ፣ ጉድጓዶ፣ ጽሩይ፣ ምሉእ፣ ጉደሎ፣ ሓተላ፣ ውዳሴ፣ ጉዲም፣ ስልጣኔ፣ ቅዳሴ።

ደቂቅ ክንድስም ናብ መስሓቢ መሳርዕ፣ እንኪለግብ።

አብዙ ዚሰዕብ ሰሌዳ፣ ፩ መስሓቢ መሳርዕ ብደቂቅ ክንድስም ረቢሑ አሎ፤ ንኸምኡ ገበለ መስሓቢ መሳርዕ አብነት ዚኸውን ኢዩ፤ ምስኡ ዘይሰማማዕ እንኪርከብ፣ መወዳእታ ፊደሉ ርአኻ ብናይ ስምን ቅጽልን አኸያይዳ ይረብሕ ማለት ኢዩ።

	ንሱ	ንሳ	ንሳቶም	ንሳተን	ንሳኻ	ንሳኺ	ንሳኹም	ንሳኹን	አገ	ንሐና
ን	አኡ	አአ	አአም	አአን	አኻ	አኺ	አኹም	አኹን	አይ	አና
አብ	ኡ	አ	አም	አን	ሳኻ	ሳኺ	ሳኹም	ሳኹን	ሳይ	ሳና
ልዕሊ	ኡ	አ	አም	አን	ሴኻ	ሴኺ	ሴኹም	ሴኹን	ሴይ	ሴና
ናይ (ናት)	ቱ	ታ	ቱም	ተን	ትኻ	ትኺ	ትኹም	ትኹን	ተይ	ተና
ምእንቲ	ታኡ	ታአ	ታአም	ታአን	ታኻ	ታኺ	ታኹም	ታኹን	ታይ	ታና

አብዙ ሰሌዳዎቹ ፣ ደቂቅ ክንድስም ፊደል እንኪውስኻ ፣ እቱ ዚውሰኽ ፊደላት ጥራሕ ተመልኪቱ አሉ፣ ናይ መስጫ መሳርዕ መወዳእታ ፊደል እንኪልወጥ ግን፣ እቱ ዝተለወጠ ፊደልውን ተመልኪቱ አሉ። ንኣ.ገ. ልዕሊ፣ ዝነበረ ልዕሴኻ፣ እንኪኸውን ልሴኻ፣ ተመልኪቱ አሉ።

መ ሳ መ ዲ ።

ዘዙ ዚበዕብ መስጫ መሳርዕ ብምሉእ ረባሕታኡ ደቂቅ ክንድስም ኣልገበሉ።

ካብ ፡ ምስ ፡ ን ፡ ብ ፡ ትሕቲ ፡ ድሕሪ ፡ ቅድሚ ፡ ዳርጋ ፡ ጥቓ ፡ የግን ፡ ጸጋም ፡ ማዕረ ፡ ውሽጢ ።

ዕዮ ። — ኣይ ገጽን ፈረቓን ዚኸውን መልእኽቲ ጽሓፍሞ አብኡ ንዘእቶኻዮ ክንድስማት ኩሉ ናይ ረባሕታ ወገናቱ እናመልከትካ ፍለዮ።

ናይ ምፍላይ አብነት ።

አብነት ። — ንሰኻ እትብሉን ካልኣት ብኣኻ ዚዘረቡዎን በበይኑ ኢዮ።

ጥ ፍ ላ ይ ።

ንስኻ! — አውራ ክንድስም፣ ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ሐይቅ፣ አካሉ፣ ሰማዩ።

እትብሉን፤ —

ሀ) እ፤ — ቀጻሊ ክንድስም (ከዝበረ ት፣ ስለዝተወሰኸ እኩይኑ)።

ለ) ትብል፤ — ገባሬ ኣንቀጽ።

ሐ) ሎ፤ — ናይ ንስኻ ደቂቕ ክንድስም (ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ኣይ፣ ኣካሉ፣ ተሰማዩ)።

መ) ን፤ — ናይ ምትኸኻል ጠራፊ መሰርዕ ን እትብሉ፣ ምስ ዘዛረቡዎ ኣተኻኸሉ ይጥርፍ።

ከልኣት፤ — ክዳን ፈላዩ ክንድስም፣ ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ብዙዓ ኣካሉ፣ ተሰማዩ።

ብኣኻ፤ —

ሀ) ብ፤ — መስካቢ መሰርዕ (እቲ ኣኻ ዘብል ናይ ንስኻ ደቂቕ

ክንድስም ናብ ዘዛረቡዎ ናብሉ)።

ለ) ኣኻ፤ — ናይ ንስኻ ደቂቕ ክንድስም፣ ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ብዙዓ ኣካሉ፣ ተሰማዩ።

ዚዛረቡዎን፤ —

ሀ) ዝ፤ — ቀጻሊ ክንድስም (ይወሐሙ ዘኩይኑ)።

ለ) ይዛረቡ፤ — ገባሬ ኣንቀጽ (ይብል ብከ ተዋሒሙ ነቢኑ)።

ሐ) ም፤ — ናይ ንሱ ደቂቕ ክንድስም (ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ኣይ፣ ኣካሉ፣ ተሰማዩ)።

መ) ን፤ — ናይ ምትኸኻል ጠራፊ መሰርዕ (እትብሉን ዚዛረቡዎን ይጥርፍ)።

በበይኑ፤ — ወሰኽ ክንድስም፣ ተፈጥሮኤ፣ ተባዕታይ፣ ቀጽኑ፣ ኣይ፣ ኣካሉ፣ ተሰማዩ (እቲ ዝተደገመ ፊደል፣ ብኣይቀጽርን ኢዩ)።

ኢዩ፤ — ኣገጉል ኣንቀጽ።

መ. ፲ ፫ ም ዕ ሬ ፍ ።

ናይ አንቀጽ ረባሕታ ።

አውራ ሰፊሕ ረባሕታ ዘሉዎ፣ አንቀጽ ኢዩ፣ ተፈጥሮ፣ ቀጽጽ፣ አካል፣ ተግባር፣ ብምሉኡ አሉዎ። ብ፭ አፅማድ፣ (= ገቢር፣ ተገብሮ፣ ተጋብሮ፣ አግብሮ፣ አስተጋብሮ)፣ ብ፭ ተግባራት (= ቀዳማይ፣ ሕሉፍ፣ ዝውቱር፣ እሱር፣ ትእዛዝ) ናብ ፲ አውራ ክንድስማት እናተዘርዘረ ይረብሕ።

ብዘይክዘይ ከዓ፣ ከም ስም መሰል ዝኾነ፣ አርእስቲ፣ ዚብሃል፣ ከም ቅጽል ዚኸውን፣ ሣልስ ቅጽል፣ ሳድስ ቅጽል ዚብሃል፣ አሉ።

ብናይ ረባሕታ መንገዲ፣ አናቕጽ፣ ናብ ፫ ወገን ይኸፈሉ፣ - 1 ይ ስሩዓት፣ - 2 ይ አመላውያን፣ - 3 ይ ዘይስሩዓት።

አናቕጽ ብ፪ መንገዲ - ረባሕታ ይረብሑ (ቀዳማይ ረባሕታ፣ ካልኣይ ረባሕታ)፣ አመላውያን ብቐንዲ ነቱ ክልተ ረባሕታ እናተኸተሉ፣ ብወገኖም ከዓ ብ፮ መንገዲ፣ ይረብሑ፣ ዘይስሩዓት፣ ብብርእሶም፣ ካብ ስሩዕ ረባሕታ ይፍለዩ።

አመላውያን፣ አመል ዚብሃሉ ፯ ፊደላት (ሀ፣ ሐ፣ ኀ፣ አ፣ ዐ፣ ወ፣ ዩ፣) ዚአትዉዎም ኢዮም። ካብዘም፣ ፊደላት እዚአቶም ዚርከቡዎ አንቀጽ፣ ሽሕ፣ ብቐንዱ ንስሩዓት አናቕጽ እንተተኸተለ፣ ብብዙኅ ነገራት እንካብአቶም ዚፍለ ስለዝኾነ፣ ከከም አመሉ፣ ብናይ አመላውያን አረባብሓ ይረብሕ።

ብናይ ስሩዕ ቀዳማይ ረባሕታ አረባብሓ ዚረብሑ አናቕጽ፣ ፊደላቶም (አብ ቅዱም ተግባር) ፫ ኢዮም ሠለስቲኡ ፈኩስ ግዕዝ ኢዮ። - ንኢ፣ ቀረበ፣ ገበረ፣ ረዘነ።

ብናይ ስሩዓት ካልኣይ ረባሕታ ዚረብሑ አናቕጽ፣ ፊደላቶም (አብ ቅዱም ተግባር) ፫ እሞ ማእከላዮም ዚጠብቕ ኢዮም። - ንኢ፣ ቀደስ፣ በተነ፣ ገስጸ።

አብዙይ፣ ንቐዳማይ ረባሕታ መሬሕ ኪኸውን፣ ሰበረ ከነርብሕ ኢና። ንካልኣይ መሬሕ ዚኸውን ከዓ፣ ጸገመ።

በሠለስተ ፈክሩ ግዕዝ ዝቐመ ከሰ ከም ሰበረ ገበርካ ተርብሖ ብሠለስተ ግዕዝ እሞ ማእከላዊ ዚጠብቕ ከም ጸገመ ተርብሖ።

ካብ ቪ ዚበገዝ ፈደላት ዘለ-ምም ኣኖቕጽ ብቐሩብ ይፍለይምበር ከም ክልኣይ ረባሕታ ኣዲም ዚረብሖ፣ እቲ ዚፈላልዩም፣ ድሓር ክንርእዮ ኢና።

ጅተግባራት በብቐዳማይ ፈደላቶም ከምዙይ ኮይኖም ተመልኪቶም ኣሎዉ፣ ቅ = ቅዱም፣ ሕ = ሕሉፍ፣ ዝ = ዝውቐር፣ እ = እሱር፣ ት = ትእዛዝ።

ኣዕማድን ተግባራትን፣ እንታይ ከምዚመልክቲ፣ ድሕሪ ረባሕታ ክንርእዮ ኢና።

ቀዳማይ ረባሕታ። — ሰበረ።

	ገበር	ተገብር	ተጋብር	ኣግብር	ኣስተጋብር	
ግዕዝ	ሰበረ	ተሰብረ	ተሳበረ	ኣስበረ	ኣሳበረ	ቕ.
	ሰበሩ	ተሰበሩ	ተሳበሩ	ኣስበሩ	ኣሳበሩ	ሕ.
	ይሰብር	ይስበር	ይሳበር	የስበር	የሳበር	ዝ.
	ኪሰብር	ኪስበር	ኪሳበር	ኬስበር	ኬሳበር	እ.
	ይስበር	ይሰበር	ይሳበር	የስበር	የሳበር	ት.
ግዕዝ	ሰበረት	ተሰብረት	ተሳበረት	ኣስበረት	ኣሳበረት	ቕ.
	ሰበሩ	ተሰበሩ	ተሳበሩ	ኣስበሩ	ኣሳበሩ	ሕ.
	ትሰብር	ትስበር	ትሳበር	ተስበር	ተሳበር	ዝ.
	ክትሰብር	ክትስበር	ክትሳበር	ክተስበር	ክተሳበር	እ.
	ትስበር	ትሰበር	ትሳበር	ተስበር	ተሳበር	ት.

ቀዳማይ ረባሕታ ። — ሰበረ ።

	ገቢር	ተገብር	ተጋብር	አገብር	አስተጋብር	
ገሳዳዎ	ሰበሩ	ተሰበሩ	ተሳበሩ	አሰበሩ	አሳበሩ	ቆ.
	ሰቢርዎ	ተሰቢርዎ	ተሳቢርዎ	አሰቢርዎ	አሳቢርዎ	ሐ.
	ይሰበሩ	ይሰበሩ	ይሳበሩ	የሰበሩ	የሳበሩ	ዝ.
	ኪሰበሩ	ኪሰበሩ	ኪሳበሩ	ኬሰበሩ	ኬሳበሩ	እ.
	ይስበሩ	ይስበሩ	ይሳበሩ	የስበሩ	የሳበሩ	ት.
ገሳተን	ሰበራ	ተሰበራ	ተሳበራ	አሰበራ	አሳበራ	ቆ.
	ሰቢረን	ተሰቢረን	ተሳቢረን	አሰቢረን	አሳቢረን	ሐ.
	ይሰበራ	ይስበራ	ይሳበራ	የሰበራ	የሳበራ	ዝ.
	ኪሰበራ	ኪሰበራ	ኪሳበራ	ኬሰበራ	ኬሳበራ	እ.
	ይስበራ	ይስበራ	ይሳበራ	የስበራ	የሳበራ	ት.
ገሰኸ	ሰበርክ	ተሰበርክ	ተሳበርክ	አሰበርክ	አሳበርክ	ቆ.
	ሰቢርክ	ተሰቢርክ	ተሳቢርክ	አሰቢርክ	አሳቢርክ	ሐ.
	ትሰበር	ትሰበር	ትሳበር	ተሰበር	ተሳበር	ዝ.
	ክትሰበር	ክትሰበር	ክትሳበር	ክተሰበር	ክተሳበር	እ.
	ስበር	ተሰበር	ተሳበር	አስበር	አሳበር	ት.
ገሰኪ	ሰበርኪ	ተሰበርኪ	ተሳበርኪ	አሰበርኪ	አሳበርኪ	ቆ.
	ሰቢርኪ	ተሰቢርኪ	ተሳቢርኪ	አሰቢርኪ	አሳቢርኪ	ሐ.
	ትሰበሪ	ትስበሪ	ትሳበሪ	ተሰበሪ	ተሳበሪ	ዝ.
	ክትሰበሪ	ክትሰበሪ	ክትሳበሪ	ክተሰበሪ	ክተሳበሪ	እ.
	ስበሪ	ተሰበሪ	ተሳበሪ	አስበሪ	አሳበሪ	ት.

ቀዳማይ ረባሕታ :: — ሰበረ ::

ገቢር ተገብሮ ተጋብሮ አግብሮ አስተጋብሮ

ገሰኸተኩም	ሰበርኩም	ተሰበርኩም	ተሳበርኩም	አስበርኩም	አሳበርኩም	ቆ.
	ሰቢርኩም	ተሰቢርኩም	ተሳቢርኩም	አስቢርኩም	አሳቢርኩም	ሕ.
	ጥሰብሩ	ጥስበሩ	ጥሳበሩ	ተሰብሩ	ተሳብሩ	ዝ.
	ክጥሰብሩ	ክጥስበሩ	ክጥሳበሩ	ክተሰብሩ	ክተሳብሩ	እ.
	ስበሩ	ተሰበሩ	ተሳበሩ	አስበሩ	አሳበሩ	ት.

ገሰኸተክን	ሰበርክን	ተሰበርክን	ተሳበርክን	አስበርክን	አሳበርክን	ቆ.
	ሰቢርክን	ተሰቢርክን	ተሳቢርክን	አስቢርክን	አሳቢርክን	ሕ.
	ጥሰብራ	ጥስበራ	ጥሳበራ	ተሰብራ	ተሳብራ	ዝ.
	ክጥሰብራ	ክጥስበራ	ክጥሳበራ	ክተሰብራ	ክተሳብራ	እ.
	ስበራ	ተሰበራ	ተሳበራ	አስበራ	አሳበራ	ት.

አኅ	ሰበርኩ	ተሰበርኩ	ተሳበርኩ	አስበርኩ	አሳበርኩ	ቆ.
	ሰቢረ	ተሰቢረ	ተሳቢረ	አስቢረ	አሳቢረ	ሕ.
	አሰብር	አስበር	አሳበር	አስብር	አሳብር	ዝ.
	ክሰብር	ክስበር	ክሳበር	ክስብር	ክሳብር	እ.
	አስበር	አሰበር	አሳበር	አስብር	አሳብር	ት.

ገሰኸኅ	ሰበርኅ	ተሰበርኅ	ተሳበርኅ	አስበርኅ	አሳበርኅ	ቆ.
	ሰቢርኅ	ተሰቢርኅ	ተሳቢርኅ	አስቢርኅ	አሳቢርኅ	ሕ.
	ገሰብር	ገስበር	ገሳበር	ከሰብር	ከሳብር	ዝ.
	ክገሰብር	ክገስበር	ክገሳበር	ክከሰብር	ክከሳብር	እ.
	ገስበር	ገሰበር	ገሳበር	ከሰብር	ከሳብር	ት.

መ ላ መ ዲ . ገ

ሀ

ዘዙ ዚስዕብ እናቕጽ ብምሉእ ረባሕታኡ ከም ሰበረ ገቢርካ እርብሓኻ።
ጸቐጠ፣ ረሰነ፣ ሰረበ፣ ደፈረ፣ ፈረሰ፣ ረገጸ፣ ሰተረ፣ ጸረፈ፣ በረቐ፣
ቀተለ፣ ደረፈ፣ ረኸበ፣ ገረፈ፣ ገደደ፣ ደገመ፣ ፈሰሰ፣ ረገጦደ፣ ቈረበ፣ ረዘነ፣
ሰጠጠ፣ ቈረጸ ።

ለ

ዘዙ ዚስዕብ እናቕጽ ዙሉ ናይ ረባሕታ ወገናቶ ፍብላሎ (ማለት፣ ረባሕታኡ፣
ክፍሉ፣ ተፈጥሮኡ፣ ቀጽኑ፣ እካሉ፣ ተገባኑ፣ ግምዱ)፣ ዝኾነ እንቅጽ ቀድሚ ምፍባዩ፣
ክፍሉ (ገባፊ፣ ተቐባሊ፣ እገጥል) ምስመልከትካ ናይ ንሱ ቀዱም እንቅጹ ምርካብ
የድሊ። ድሓር፣ ረባሕታኡ እመልኪትካ ትቕጽለ። ንኣ፣ ትፍር፣ ዚብል እንተረኽብካ
• እገጥል እንቅጽ፣ እንቅጹ፣ ፈረ፣ ቀዳማይ ረባሕታ • ትብል። ቀጸልካ፣ ተፈጥሮኡ፣
ቀጽኑ፣ እካሉ፣ ተገባኑ፣ ግምዱ ትፈል።

ነገሓዱ፣ ግደፍ፣ ይጸድፍ፣ ከዲንክን፣ ሃረሙ፣ አላገምዱ፣ መዚነን፣
አስፈሩ፣ አናጊድካ፣ ተጋብር፣ ነፍብር፣ ክትነግሥ፣ ትመስሊ፣ ክትነፍስ፣
ነቋጽር፣ አኸቢራ፣ አታርፍ፣ ተጽግባ፣ አጸገሚደ፣ ትራገጹ፣ ንክበር ።

ናይ ረባሕታ አንቀጽ ወገናት ።

አ ዕ ማ ድ ።

- ናይ አንቀጽ አዕማድ ምስጢሩ ከምዙ ዚስዕብ ኣ.ዩ ።
- ሀ) ገቢር ። — ኣደ ነገር ገለ እንኪገብር ወይ እንኪኸውን።
- ለ) ተገብር ። — ብኻልኣት ገለ እንኪገብር ።
- ሐ) ተጋብር ። — ክልተ ወይ ብዙኃት ነንሓድሓዶም ገለ እንኪጋበሩ ።
- መ) አግብር ። — ብኻልእ ገቢሩ ንኻልኣት ገለ እንኪገብር ወይ ከም ሚገብሩ እንኪገብር ።

ሠ) አስተጋብሮ = — ንኅልአት ነንሓድሓዶም ገለ እንኩ-
ጋብሮም ምሕጋዝውን የስምዕ ።

ግና ኃያሉ ጊዜ፣ አብ ገሊኡ አናቕጽ፣ እዙ ዝበልናዮ ናይ አዕማዶ-
ምስጠራት ተዘናቢሉ ይርከብ ማለት፣ በሰራርግኡ ከም ሓደ ዓምዲ፣
ብምስጢሩ ከፃ፣ ከም ካልእ ዓምዲ ከይኑ ዚርከብ አናቕጽ አሉ ።

ተ ግ ባ ር ።

ናይ አንቀጽ ተግባራት ምስጢሩ ከምዙ ዚሰዕብ ኢዩ ።

ሀ) ቅዱም = — ቀደም ዝተገብረ የስምዕ ። ግና ናይ ምትእስሳር
ጠራፊ መሳርዕ እንተአተዎ፣ ከከም መሳርዕ ምስጢር ይልውጥ ። ንኡ፣
ሰበረ ዝነበረ፣ እናሰበረ እንኪብል፣ ጊዜ ኣይፈልጎ ።

ለ) ሕሉፍ = — ክልተ ምስጢር አሉዎ፣ አብ ገሊኡ አዘራርብ
ብቐሩብ ጊዜ ዝሓለፈ ስራሕ ወይ ነነት የስምዕ ። ንኡ፣ ሰቲኻዶ፣
እወ ሰትዮ ። አብ ገሊኡ ግን ሓደ ነገር ተገቢሩስ ወይ ከይኑስ
ካልእ ስራሕ ወይ ነነት ዚሰዕቦ እንኪኸውን ዚኣቱ ኢዩ ። ንኡ፣
በሊው ከይዱ፣ ሓሚሙ ሞይቱ ።

ምስ ነቢሩ ኣንተኸነ ናይ ቀደምውን የስምዕ ። ንኡ፣ ቀደም
ተወርዮ ነቢሩ ።

ሐ) ዝውቱር = — ሠለስተ ምስጢር አሉዎ ። ንበይኑ እንተኸነ
ነሉሳዕ ዚገበር ወይ ዚኸውን የስምዕ ። ንኡ፣ ገብሩ ጽቡቕ ይጽ-
ሕፍ፣ ከብ ሃብቲ አእምሮ ይበልጽ ። ምስ፣ አሉ፣ ኣላ፣ አለዉ፣ ወ-
ዘ፣ ኣንተኸነ፣ ክትዘረብ እንክሉኻ ዚፍጸም ስራሕ ወይ ነነት የመ-
ልክት ። ንኡ፣ ይመጽእ አሉ፣ ትጽሕፍ ኣላ ። ምስ፣ ነበረ፣ ነበረት፣
ወ፣ ዘ፣ እንተኸነ ብዝሓለፈ ጊዜ እናቐጸለ ዚገበር ወይ ዚኸውን
ዝነበረ የመልክት ። ንኡ፣ ቀዳሞት አቦታትና ከምኡ ይገብሩ ነበሩ ።

መ) እሱር = — ናብ ካልእ (አሳሪ ዚብሃል) አንቀጽ ተጸጊው-
እቱ ስራሕ ወይ ነነቱ ምስቱ ካልእ ስራሕ ወይ ነነት እንኪእስር
ዚንገር ኢዩ ። ንኡ፣ ኪጽሕፍ ደልዩ፣ ምእንቲ ኪርእዩዎ ተወሳዩሱ፣

ከትወጽኦ ምስ ደለኻ ንገረኒ፤ ምስ ኣ.ዩ. ኣ.ያ.፡፡ ወ. ዘ. ድሓር ኪመጽኦ
ዘሉዎ ስራሕ ወይ ውነት የመልከት። ንኣ.፤ ኪመሃር ኢዩ፤ ምስ
ኣሉዎ፣ ኣሉዎ፣ ወ. ዘ. እንኪኸውን፣ ግቡእነት ወይ ግድነት የስም-
ዕ። - ንኣ.፤ ንሰኻ ከትእዘዝ ኣሉካ፤ ውዲሉ ሓዲሩ ኪርከብ ኣሉዎ።

ወ) ትእዘዝ። - ትእዘዝ፣ ልመና፣ ትምኒት ንምግላጽ ዚኣቱ ኣ.ዩ።
ንኣ.፤ ግደፍ፣ ዘጃኻ ቀልጢፍኻ ምጻእ፣ ከምኡ ይፍጠረልና (ይፍጠር)።

መ ን ቀ ሊ ።

ኣንቀጽ በረብሕ እንከሉ ኣብ ቅዱም ተገባር ዘይነበረ፣ ኣብ
ዝውቱር፣ እሱር፣ ትእዘዝ፣ ብቐድሚት ዚመሰኽ ፊደላት መንቀሊ
ይብሃል። - ንኣ.፤ ኣብ ቅ. ሰበረ ዝነበረ፣ ኣብ ካልኣት ተገብራት፤
ኣብ ዝ. ይሰብር፣ ኣብ እ. ኪሰብር (ክይሰብር) ኣብ ት. ይስበር
እንኪብል እቱ «ይ» መንቀሊ ኣ.ዩ።

መንቀልቲ ፬ ፊደላት ኢዮም፤ ደ.፣ ት.፣ እ.፣ ን።

ይ፤ - ንሱ፣ ንሳቶም፣ ንሳተን ንዚብል ኣካላት የንቅል። - ንኣ.፤
ይሰብር፣ ይሰብሩ፣ ይሰብራ።

ት፤ - ንሳ፣ ንሰኻ፣ ንሰኪ፣ ንሰኻትኩም፣ ንሰኻትከን ንዚብል
ኣካላት የንቅል። - ንኣ.፤ ትሰብር፣ ትሰብር፣ ትሰብራ፣ ትሰብሩ፣ ትሰብራ።

እ፤ - ኣነ ንዚብል የንቅል። - ንኣ.፤ እሰብር።

ን፤ - ንሕና ንዚብል የንቅል። - ንኣ.፤ ንሰብር።

መ ል ፃ ሊ ።

ኣብ ርእሲ ናይ ኣንቀጽ ቀንጺ ፊደላት፣ ኣብ ገቢር ዘይነበሩ፣
ኣብ ተገብር፣ ተጋብር፣ ኣገብር፣ ኣስተጋብር፣ ብቐድሚት ዚርከቡ
ፊደላት መልጻልቲ ይብሃሉ።

መልጻልቲ ዚኹሉ ፊደላት ፪ ኢዮም፤ ተ.፣ ኣ።

ተ፤ ንተገብርን ተጋብርን፣ ኣ ንኣገብርን ኣስተጋብርን። - ንኣ.፤
ተደፍረ፣ ተዳፈረ፣ ኣደፈረ፣ ኣዳፈረ።

መንቀልን መልዓልን ።

አ (መልዓሊ) ምስ መንቀልቲ እንኪረኹ ተዋሒጦ ይተርፍ፤ እቶም መንቀልቲ ከዓ፡ይ፡ት፡እ፡ን፡ዝነበሩ ያ፡ተ፡አ፡ነ፡ይኹ። - ንኢ፡አድረረ፡ይአድፍር፡ትአድፍር፡እአድፍር፡ንአድፍር ዝምኹን፤ ያድፍር፡ተድፍር፡አድፍር፡ነድፍር፡ይኸውን።

ታ (መልዓሊ) ምስ መንቀልቲ እንኪረኹ ተዋሒጦ ይተርፍ፤ እቶም መንቀልቲ ከዓ ከይተለወጡ ይተርፉ። - ንኢ፡ተደፍረ፡ይ፡ትደረረ፡ትትደረረ፡እትደረረ ንትደረረ ዝምኹን፤ ይደረረ፡ትደረረ፡አደረረ፡ንደረረ ይኸውን።

መልዓሊ ከስ፡አብ ቅዱምን አብ ሕሉፍን አብ ናይ ፱ ሰግዕቲ፡ ትእዛዝን ጥራሕ ኢዩ ከይተዋሕጦ ዚርከብ።

ከ፡ዝ፡ምስ መንቀሊ።

አብ እሱር ተገባር ብቐድሚት ስሉ ጊዜ ከ (ናይ ፶ ትእስሳር ጠራፊ መሳርዕ) ለጊቡዎ ይርከብ፤ ዝከዓ ብዙ፡፡ ጊዜ ብቐድሚት ናብ አናቕጽ ለጊቡ ይርከብ።

ይኢኣ መንቀልቲ፡ ምስ እዞም ክልተ ፈደላት እዚአቶም እንኪረኹ ይውሓጡ፤ ከ፡ዝ ከዓ ይልወጡ፤ ዚውሓጥ ፡አ፡ እንኪኸውን ገን ከ፡ዝ ከይተለወጡ ይተርፉ። አለዋውግኦም ከምዙ ዚሰዕብ ኢዩ። ናይ ከ ርኢኻ፡ ናይ ዝ ለውን ከምኡ ኢዩ።

ከ + ይ = ኪ፡ ከ + የ = ኬ፡ ከ + አ = ከ፡ ከ + ኦ = ከ፡ - ንኢ፡ ኪደፍር፡ ኬደፍር፡ ከደፍር፡ ከደፍር።

ዝ + ዓ = ዘ

ዛልስ ቅጽልን ሳድስ ቅጽልን ።

ብዛልስን ብሳድስን ዚጭርቡ ስለዝኹ፡ ዛልስ ቅጽል፡ ሳድስ ቅጽል፡ ዝተባህሉ ከብ አንቀጽ ዚወጹኡ ናይነታውያን ቅጽላት አሉ።

ኦይ ኢግዛ-ዓ
ኪኸፍ

ሳድስቀጽል ስቡር፣ ስቡራት ጥራሕ ቢሉ፣ ክልእ ዚረልዮ የብሉን።
 ሣልስ ቀጽል ግን፣ ከከም አዕማዱ ከምዙ ዚስዕብ ሰሌዳ ከይኑ
 ይረሊ።

ሣ ል ስ ቅ ጽ ል =

		ገቢር	ተገብር	ተጋብር	አግብር	አስተጋብር
ሓደ	ተባዕታይ	በባሬ	ተሰባሬ	ተሳባሬ	አስባሬ	አባባሬ
	አገስታይ	በባሬት	ተሰባሬት	ተሳባሬት	አስባሬት	አባባሬት
ብዙኅ		በበርቲ	ተሰበርቲ	ተሳበርቲ	አስበርቲ	አባበርቲ

አ ር እ ስ ቲ =

ተገብር፣ አካል፣ ተፈጥሮ፣ ቀጽሬ ከይረልዮ፣ ብጥቕላል ንሓደ ስራሕ ወይ ነነት ዚመልክት፣ ብዙኅ ጊዜ ከም ስም ከይኑ ዚርከብ፣ አር-እስቲ ዚብሃል ናይ አንቀጽ ወገን አሉ። አዕማድ እንኪረሊ ብአብ-ነት ከምዙ ዚስዕብ አይዮ።

ብገቢርን ተገብርን፣ ምስባር።

ብተጋብርን አስተጋብርን፣ ምስባር።

ግለት ጸብ፣ ስ (ቀዳማይ ፊደል) ብምፍኳሱን ምጥባቕን ይፍለ።

ከም ስርዓት ከምዙ ዚስዕብ ኪኸውን ምተገብእ፣ ገና ልሙድ አይከነን፣ እንተዚላመድ፣ ጽቡቕ ምኾን። ከም ስርዓት ገቢሩ ዚሕዞ ጽቡቕ ይገብር።

ገቢር፣ ምስባር፣ ተገብር፣ ምትስባር፣ ተጋብር፣ ምትስባር፣ አግብር፣ ምእስባር፣ አስተጋብር፣ ምእስባር።

ካ ል አ ይ ረ ባ ሕ ታ = — ጸ ጊ መ

	ገቢር	ተገብር	ተጋብር	አግብር	አስተጋብር	
	ጸገመ	ተጸገመ	ተጸገመ	አጸገመ	አጸገመ	ቕ.
	ጸጊመ	ተጸጊመ	ተጸጊመ	አጸጊመ	አጸጊመ	ሕ.
ገሱ	ይጸገም	ይጸገም	ይጸገም	የጸገም	የጸገም	ዝ.
	ኪጸገም	ኪጸገም	ኪጸገም	ኬጸገም	ኬጸገም	እ.
	ይጸገም	ይጸገም	ይጸገም	የጸገም	የጸገም	ት.

ገቢር ተገብሮ ተጋብሮ አግብሮ አስተጋብሮ

ገቢ	ጸገመት	ተጸገመት	ተጸገመት	አጸገመት	አጸገመት	ቀ.
	ጸገሚ	ተጸገሚ	ተጸገሚ	አጸገሚ	አጸገሚ	ሐ.
	ትጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ዘ.
	ከትጽግም	ከትጽግም	ከትጽግም	ከተጽግም	ከተጽግም	እ.
	ትጽግም	ትጽግም	ትጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ት.
ገሳፊ	ጸገሙ	ተጸገሙ	ተጸገሙ	አጸገሙ	አጸገሙ	ቀ.
	ጸገሞም	ተጸገሞም	ተጸገሞም	አጸገሞም	አጸገሞም	ሐ.
	ይጽግሙ	ይጽግሙ	ይጽግሙ	የጸግሙ	የጸግሙ	ዘ.
	ኪጽግሙ	ኪጽግሙ	ኪጽግሙ	ኬጽግሙ	ኬጽግሙ	እ.
	ይጸግሙ	ይጸግሙ	ይጸግሙ	የጸግሙ	የጸግሙ	ት.
ገሳፊ	ጸገሚ	ተጸገሚ	ተጸገሚ	አጸገሚ	አጸገሚ	ቀ.
	ጸገሚን	ተጸገሚን	ተጸገሚን	አጸገሚን	አጸገሚን	ሐ.
	ይጽግሚ	ይጽግሚ	ይጽግሚ	የጸግሚ	የጸግሚ	ዘ.
	ኪጽግሚ	ኪጽግሚ	ኪጽግሚ	ኬጽግሚ	ኬጽግሚ	እ.
	ይጸግሚ	ይጸግሚ	ይጸግሚ	የጸግሚ	የጸግሚ	ት.
ገሳፊ	ጸገምክ	ተጸገምክ	ተጸገምክ	አጸገምክ	አጸገምክ	ቀ.
	ጸገምክ	ተጸገምክ	ተጸገምክ	አጸገምክ	አጸገምክ	ሐ.
	ትጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ተጽግም	ዘ.
	ከትጽግም	ከትጽግም	ከትጽግም	ከተጽግም	ከተጽግም	እ.
	ጸግም	ተጸግም	ትጽግም	አጸግም	አጸግም	ት.

	ገቢር	ተገብር	ተጋብር	አግብር	አስተጋብር	
ነሱ	ጸገምኪ	ተጸገምኪ	ተጸገምኪ	አጸገምኪ	አጸገምኪ	ቀ.
	ጸጊምኪ	ተጸጊምኪ	ተጸጊምኪ	አጸጊምኪ	አጸጊምኪ	ሐ.
	ትጽግሚ	ትጽግሚ	ትጽግሚ	ተጽግሚ	ተጽግሚ	ዘ.
	ከትጽግሚ	ከትጽግሚ	ከትጽግሚ	ከተጽግሚ	ከተጽግሚ	እ.
	ጸግሚ	ተጸግሚ	ተጸግሚ	አጸግሚ	አጸግሚ	ት.
ነሱም	ጸገምኩም	ተጸገምኩም	ተጸገምኩም	አጸገምኩም	አጸገምኩም	ቀ.
	ጸጊምኩም	ተጸጊምኩም	ተጸጊምኩም	አጸጊምኩም	አጸጊምኩም	ሐ.
	ትጽግሙ	ትጽግሙ	ትጽግሙ	ተጽግሙ	ተጽግሙ	ዘ.
	ከትጽግሙ	ከትጽግሙ	ከትጽግሙ	ከተጽግሙ	ከተጽግሙ	እ.
	ጸግሙ	ተጸግሙ	ተጽግሙ	አጸግሙ	አጽግሙ	ት.
ነሱን	ጸገምክን	ተጸገምክን	ተጸገምክን	አጸገምክን	አጸገምክን	ቀ.
	ጸጊምክን	ተጸጊምክን	ተጸጊምክን	አጸጊምክን	አጸጊምክን	ሐ.
	ትጽግማ	ትጽግማ	ትጽግማ	ተጽግማ	ተጽግማ	ዘ.
	ከትጽግማ	ከትጽግማ	ከትጽግማ	ከተጽግማ	ከተጽግማ	እ.
	ጸግማ	ተጸግማ	ተጽግማ	አጸግማ	አጽግማ	ት.
አነ	ጸገምኩ	ተጸገምኩ	ተጸገምኩ	አጸገምኩ	አጸገምኩ	ቀ.
	ጸጊመ	ተጸጊመ	ተጸጊመ	አጸጊመ	አጸጊመ	ሐ.
	አጽገም	አጽገም	አጽገም	አጽገም	አጽገም	ዘ.
	ከጽገም	ከጽገም	ከጽገም	ከጽገም	ከጽገም	እ.
	አጽገም	አጽገም	አጽገም	አጽገም	አጽገም	ት.
ገሐና	ጸገምና	ተጸገምና	ተጸገምና	አጸገምና	አጸገምና	ቀ.
	ጸጊምና	ተጸጊምና	ተጸጊምና	አጸጊምና	አጸጊምና	ሐ.
	ንጽገም	ንጽገም	ንጽገም	ነጽገም	ነጽገም	ዘ.
	ከንጽገም	ከንጽገም	ከንጽገም	ከነጽገም	ከነጽገም	እ.
	ንጽገም	ንጽገም	ንጽገም	ነጽገም	ነጽገም	ት.

መ ላ መ ዲ ።

ዘ ዘ ለሰብ ናይ ሃይ ረባሕታ ኣኖቕጽ ብምሉእ ረባሕታኡ ኣርብሓዮ ።

ገደደ ፡ በተነ ፡ ለበጠ ፡ ፈጸመ ፡ ቀደሰ ፡ ሰደረ ፡ ደሰቐ ፡ ቀደመ ፡ ገበ|ረ ፡
ደረሽ ፡ ቀረበ ፡ ፈከረ ፡ ሸፈተ ፡ ረመሰ ፡ ፈለመ ፡ ደቀሰ ።

ዕዮ ። — ናይ ካልኣይ ረባሕታ ዝኾነ ኣኖቕጽ ባዕልካ
ርኽብሞ ፡ ኣርቢሕካ ከኣሎም ።

ደቂቕ ከንድስም ናብ ኣንቀጽ እንኪለግብ ።

ደቂቕ ከንድስም ናብ ኣንቀጽ እንኪለግብ ኣብዙ ዚሰዕብ ሰሌዳ
ተመልከቶ ።

ኣብዙ ሰሌዳዙይ ኣብነት ኮይኑ ዘሎ ኣንቀጽ ፡ ቀተለ ፡ ብገቢር
ኢዩ፤ ግና ኣብ ዝኾነ ኣንቀጽ ፡ ኣብ ዝኾነ ግምዲ ኣላግባኡ ሓደ ኢዩ።
ኣመላውያን ኣኖቕጽ ዚኖለዩሉ ቀሩብ ነገራት ድሓር ከንርክዩ ኢኖ ።

ብዮግን ናይ ኣንቀጽ ተግባራት በብመጀመርታ ፊደላቶም ተመ-
ልኪቶም ኣሎ። ወ፤ እቶም ሓደ ዝመንገዶም ኣብ ሓደ መስመር ይርከቡ ።

ብጸጋማይ ወገን፤ ንሱ ፡ ንሳ ፡ ወ ። ዘ፤ ብላዕሊ፤ ንኣኡ ፡ ንኣኣ ወ
ዘ ። ዚብል እንክትረከብ ንሱ ንኣኡ ቀተሎ ፡ ንኣኣ ቀተላ ፡ ንኣታቶም
ቀተሎም... ወ ። ዘ፤ ንሳ ንኣኡ ቀተለቶ ፡ ንኣኣ ቀተለታ... ወ ። ዘ።
እናበልካ ከተርብሑ ማለት ኢዩ ።

ተመልኪቱ ዘሎ ከከም ተግባሩን ኣካሉን ናይ ኣንቀጽ መወዳእታ
ፊደልን ዝተወሰኸ ካልእ ፊደላትን ኢዩ ።

ቀተሰ	ገጸራ	ገጸጳ	ገጸጸተም	ገጸጸተገ	ገጸካ	ገጸኪ	ገጸካትኩም	ገጸካትኩን	ገጸይ	ገጸና	
ገሱ	ሱ ሱዎ	ሳ ሱዋ	ሱም ሱዎም	ሰን ሱወን	ሰካ ሱካ	ሰኪ ሱኪ	ሰኩም ሱኩም	ሰኩን ሱኩን	ሰይ ሱይ	ሰና ሱና	ቆ. ዘ. እ. ት. ሕ.
ገሳ	ሰተ ሳተ ሱ	ሰጋ ሳጋ ሳ	ሰተም ሳተም ሱም	ሰተን ሳተን ሰን	ሰተካ ሳተካ ሰካ	ሰተኪ ሳተኪ ሰኪ	ሰተኩም ሳተኩም ሰኩም	ሰተኩን ሳተኩን ሰኩን	ሰተይ ሳተይ ሰይ	ሰተና ሳተና ሰና	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.
ገሳተም	ሱዎ ሱምዎ	ሱዋ ሱምዋ	ሱዎም ሱምዎም	ሱወን ሱምወን	ሱካ ሱምካ	ሱኪ ሱምኪ	ሱኩም ሱምኩም	ሱኩን ሱምኩን	ሱይ ሱምይ	ሱና ሱምና	ቆ. ዘ. እ. ት. ሕ.
ገሳተን	ሳኦ ሰንኦ	ሳኦ ሰንኦ	ሳኦም ሰንኦም	ሳኦን ሰንኦን	ሳኦካ ሰናካ	ሳኦኪ ሰናኪ	ሳኦኩም ሰናኩም	ሳኦኩን ሰናኩን	ሳይ ሰናይ	ሳና ሰናና	ቆ. ዘ. እ. ት. ሕ.
ገሰካ	ሉካ ሱ	ሉካ ሱ	ሉካም ሱም	ሉካን ሰን	— —	— —	— —	— —	ሉካይ ሰይ	ሉካና ሰና	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.
ገሰኪ	ሉኪ ሉ	ሉኪ ሉ	ሉኪም ሉም	ሉኪን ሉን	— —	— —	— —	— —	ሉኪይ ሉይ	ሉኪና ሉና	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.
ገሰካትኩም	ሉኩም ሱዎ	ሉኩም ሱዋ	ሉኩምም ሱዎም	ሉኩምወን ሱወን	— —	— —	— —	— —	ሉኩምይ ሱይ	ሉኩምና ሱና	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.
ገሰካትኩን	ሉኩን ሉኦ	ሉኩን ሉኦ	ሉኩንም ሉኦም	ሉኩንን ሉኦን	— —	— —	— —	— —	ሉኩንይ ሳይ	ሉኩንና ሳና	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.
አፀ	ሉኩዎ ሱ	ሉኩዋ ሳ ሰኦ	ሉኩዎም ሱም ሰኦም	ሉኩወን ሰን ሰኦን	ሉኩካ ሰካ ሰካ	ሉኩኪ ሰኪ ሰኪ	ሉኩኩም ሰኩም ሰኩም	ሉኩኩን ሰኩን ሰኩን	— — —	— — —	ቆ. ዘ. እ. ት. ሕ.
ገሕና	ሉኩና ሱ	ሉኩና ሳ	ሉኩናም ሱም	ሉኩናን ሰን	ሉኩካ ሰካ	ሉኩኪ ሰኪ	ሉኩኩም ሰኩም	ሉኩኩን ሰኩን	— —	— —	ቆ. ሕ. ዘ. እ. ት.

መ ላ መ ዲ ።

ነዘም ዘበደቡ እናቕጽ ናይ ናበርቲኦም ክነድስማት ደቂቕ ኣገገቡም። (ገላ. 1. ቀፊሱ. ዘብል ኣንቀጽ እንተረኸብካ፣ ቀፊሱ፣ ቀፊሱ፣ ቀፊሱ፣ ወ. ዘ.)።

ከረመት፣ ትሰብር (= ንስኻ)፣ በሪኸ፣ ደሪተ፣ ይቐጸራ፣ ፈቐደ፣ ትብትኒ፣ ቀሪጥም፣ ረገድካ፣ ለሚድኪ፣ ከትፈርድ (= ንሳ)፣ ንልምን።

ናይ ምፍላይ ኣብነት ።

ኣብነት ። — ዘይተሰምዓካ፣ ድኣ ክይኑ ኣምበር፣ ብዙኅ ጊዜ ኣምሪረ ገሲጸካ ነቢረ።

ም ፍ ላ ይ ።

ዘይተሰምዓካ፣ —

ሀ) ዝሀ — ቀጻሊ ክነድስም (•ኣ• በለዝወጣጦ •ዘ• ክይኑ)።

ለ) ኣይሀ — ናይ ዘይስምምዕ ወሳኒ መሰርዕ፣ (እቲ •ኣ• ብ •ዘ• ተ ፍሒጦ።)

ሐ) ተሰምዐሀ — ኣገገል ኣንቀጽ፣ ኣንቀጽ፣ ተሰምዐሀ ካልኣይ ረባሕታ፣ ንምዲ፣ ተገብር፣ ተገብሩ፣ ቀደም፣ ኣካሉ፣ ተሰማዩ፣ ተፈጥርኡ፣ ተባባይ፣ ቀጽሩ፣ ጣይ፣ (መወዳእታ ፈይሱ •ፀ• ደቂቕ ክነድስም እንክሰገቦ ናብ •፡፡ ተለዌጦ)።

መ) ክሀ — ደቂቕ ክነድስም፣ ተፈጥርኡ፣ ተባባይ፣ ቀጽሩ፣ ጣይ፣ ኣካሉ፣ ሰማዒ።

ድኣሀ — ናይ ምቕጥም ጠራሪ መሰርዕ።

ኣምበርሀ — ናይ ምቕጥም ጠራሪ መሰርዕ።

ብዙኅሀ — ናይ ንቕኝ ባካዒ ቀጽል፣ ተፈጥርኡ፣ ተባባይ፣ ቀጽሩ፣ ጣይ (ናብ •ጊዜ• ተደሪሱ)።

ጊዜሀ — ናይ ገዛዕ፣ ናይ ሀሎው ስም ጣባር፣ ተፈጥርኡ፣ ኣገገል፣ ቀጽሩ፣ ጣይ።

ኣምሪረሀ — ገባፊ ኣንቀጽ፣ ኣንቀጽ፣ ኣምሪረሀ ቀዳማይ ረባሕታ፣ ንምዲ፣ ኣገብር፣ ተገብሩ፣ ሕሎ፣ ኣካሉ፣ ነጋል፣ ቀጽሩ፣ ጣይ።

ገሲጸካ።

ሀ) ገሲጸሀ — ገባፊ ኣንቀጽ፣ ኣንቀጽ ገሲጸ፣ ካልኣይ ረባሕታ፣ ንምዲ፣ ገባር፣ ተገብሩ፣ ሕሎ፣ ኣካሉ፣ ነጋል፣ ቀጽሩ፣ ጣይ።

ለ) ክሀ — ናይ ንስኻ (ሰማዒ) ደቂቕ ክነድስም። ተፈጥርኡ፣ ተባባይ፣ ቀጽሩ፣ ጣይ።

ነቢረሀ — ኣገገል ጣጋዚ ኣንቀጽ፣ ኣንቀጽ፣ ነበር፣ ቀዳማይ ረባሕታ፣ ንምዲ፣ ኣገብር፣ ተገብሩ፣ ሕሎ፣ ኣካሉ፣ ነጋል፣ ቀጽሩ፣ ጣይ።

ወ ሰ ኸ =

ምስ ናይ ፈረንጂ ሰዋስው መነጻጸሪ =

ነቶም ብናይ ፈረንጂ ቋንቋታት ሰዋስው ዚፈልጡ ወይ ኬጽንዑ ዚደልዩ ምስ እኩ ናይ ትግርኛ ሰዋስው ምንጽጻሩ ምእንቲ ከተሰማም፡ ነቲ ፍሉጥ ነገራት (ወይ ከፃ ምስ ናይ ፈረንጂ ዘይሰማዕ ቁሩብ ነገራት) ሓዲግና ምስ ናይ እንግሊዝ ሰዋስው ከነጻጽር።
እንታይነት = *Definition.*

ናይ ቃላት ወገናት = *Parts of speech.*

ስም = *Noun* = ስም ተጻውቦ = *Proper noun* = ስም - ሓባር = *Common noun* = ናይ ህሉው ስም - ሓባር = *Concrete common noun* = ናይ ግዛዕ ስም - ሓ. *Noun of thing* = ናይ ኩነት ስ. ሓ. = *Abstract noun* =

ቅጽል = *Adjective* = ግይነታዊ ቅጽል = *Qualitative adjective* = ፈላዩ ቅጽል = *Distinotive or indicating adjective* = ናይ ምምልካት ፈላዩ ቅጽል = *Demonstrative adjective* = ናይ ሕቶ ፈላዩ ቅጽል = *Interrogative adjectives* = ከዱን ፈላ. ቅጽ. = *Indefinite adjective* = ለካሊ ቅጽል = *Quantitative adjective* = ናይ ቍጽሪ ለካሊ ቅጽ. = *Numeral adjective* = ናይ ግጥን ለ. ቅ. = *Adjective of measure* =

ሓገዝቲ እናቕጽ = *Auxiliary verbs* =

ከንድስም = *Pronoun* = አውራ ከንድስም = *Personal pronoun* = ተሰማዩ አካል = *3d person* = ሰማሊ አካል = *2d person* = ነጋሪ አካል = *1st. person* = ናይ ምምልካት ፈላዩ ከንድስም = *Demonstrative pronouns* = ናይ ሕቶ ፈላዩ ከንድስም = *Interrogative pronoun* = ከዱን ፈላዩ ከንድስም = *Indefinite demonstrative pronouns* = ቀጸሊ ከንድስም = *Relative pronoun* = ደቂቕ ከንድስም = *Suffix (pron.)* = ወሰኸ ከንድስም = *Reflexive and emphasising pronoun* =

አንቀጽ = verb = — ገባሪ አንቀጽ = Active transitive verb = —
ተቸባሊ አንቀጽ = Passive transitive verb = — አንገሉ አንቀጽ =
Intransitive verb = —

ወሳኒ መሳርዕ = Adverb = — ናይ ከምምዕ ወሳኒ መሳ. =
Affirmative adverb = — ናይ ዘይከምምዕ ወሳኒ መሳርዕ = Negat-
ive adverb = — ናይ ዓቕን ወሳኒ መሳርዕ = Adverb of measure = —
ናይ ምግላጽ ወሳኒ መሳርዕ = Adverb of cause or reason = —
ናይ አገባብራን አኸዋውናን ወሳኒ መሳርዕ = Adverb of manner,
quality or state = —

መከላቢ መሳርዕ = Preposition = —

ጠራፊ መሳርዕ = Conjunction = — ናይ ምትኸኸላ ጠራፊ
መሳርዕ = Co-ordinative conjunction = — ናይ ምምራጽ ጠራፊ
መሳርዕ = Alternative conjunction = — ናይ ምቅዋም ጠራፊ መ-
ሳርዕ Adversative conjunction = — ናይ ምትእስሳር ጠራፊ መሳር-
ዕ = Subordinative conjunction = —

አመልካቲ መሳርዕ = Interjection = — ናይ ከምዲት አመልካቲ
መሳርዕ = Exclamatory interjection = — ናይ አገባብራን አኸዋ-
ውናን አመልካቲ መሳርዕ = Interjection of manner = —

አ ር እ ስ ቲ ።

መቅደም፡	ገጽ	፫
መበእታ፡ - ፊደላት፡	»	፭
ሷይ ምዕራፍ ።		
እንታይነት፡ - ናይ ቃል ወገናት፡	»	፱
መረድኢ፡ - መላመዲ፡	»	፲፩ - ፲፭
ምፍላይ፡ - ናይ ምፍላይ አብነት፡	»	፲፮
ድምጺ ፊደላት፡	»	፲፰
፱ይ ምዕራፍ ።		
ናይ ስም ክፍልታት፡	»	፳
መረድኢ፡ - መላመዲ፡	»	፳፱ - ፳፫
ዝተናበበ አስማት፡	»	፳፬
ምልክታት፡	»	፳፭
ንባብ፡ - ናይ ምፍላይ አብነት፡	»	፳፮ - ፳፰
፲ይ ምዕራፍ ።		
ናይ ቅጽል ክፍልታት፡	»	፳፱
መረድኢ፡ - መላመዲ፡	»	፴፩ - ፴፪
ሓገዝቲ አናቕጽ፡	»	፴፫
አጽሓቂ፡ - መልክቲ፡	»	፴፭
ንባብ፡ - ናይ ምፍላይ አብነት፡	»	፴፮ - ፴፰
፲፯ይ ምዕራፍ ።		
ናይ ክንድስም ክፍልታት፡	»	፵
መረድኢ፡ - መላመዲ፡	»	፵፫ - ፵፬
አበታትና ቃላት፡	»	፵፭
አውራጃዊ ትግርኛ፡	»	፵፮
ንባብ፡ - ናይ ምፍላይ አብነት፡	»	፵፯ - ፵፰
፲፰ይ ምዕራፍ ።		
ናይ አንቀጽ ክፍልታት፡	»	፶
ትግርኛን ዘይትግርኛን፡	»	፶፩

መረድኢ " - መላመዲ :	78	ዛ፩ - ዛ፪
ዚያጋገም ፊደላት :		ዛ፮
ንባብ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		ዛ፯ - ዛ፰

ጌይ ምዕራፍ "

ናይ ወሳኒ መሳርዕ ክፍልታት :		ዛ፳
መረድኢ " - መላመዲ :		ዛ፻ - ጌ፩
ናይ መልእኽቲ ኣብነታት :		ጌ፪
ሓጺር ሓሳብን ኣስፍሖ ሓሳብን :		ጌ፫
ንባብ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		ጌ፭ - ጌ፮

ጌይ ምዕራፍ "

ናይ መስሓቢ መሳርዕ ክፍልታት :		ጌ፳
መረድኢ " - መላመዲ :		ጌ፳ - ጌ፻
ኣኖብባ :		ጌ
ኣሰራርዓ - ቃላት :		ጌ፩
ንባብ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		ጌ፪ - ጌ፫

ጌይ ምዕራፍ "

ናይ ጠራፊ መሳርዕ ክፍልታት :		ጌ፳
መረድኢ " - መላመዲ :		ጌ፯ - ጌ፳
ንባብ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		ጌ፳ - ጌ፻

፱ይ ምዕራፍ "

ናይ ኣመልካቲ መሳርዕ ክፍልታት :		፱፩
መረድኢ " - መላመዲ :		፱፪ - ፱፫
ንባብ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		፱፬ - ፱፭

፲ይ ምዕራፍ "

ረባሕታ :		፱፮
ናይ ስም ረባሕታ :		፱፯
መላመዲ :		፱፰

መ. ፲፩ ምዕራፍ "

ናይ ቀጽል ረባሕታ :		፲
መላመዲ " - ናይ ምፍላይ ኣብነት :		፲፪ - ፲፫

መ. I፪ ምዕራፍ ስ

ናይ ከንድስም ረባሕታ፣	78	፲፭
መላመዲ፣	.	፲፮
ደቂቕ ከንድስም ናብ መስሓቢ መ. እንኪለግብ፣	.	፲፯
መላመዲ፣ - ናይ ምፍላይ አብነት፣	.	፲፰

መ. II፫ ምዕራፍ ስ

ናይ አንቀጽ ረባሕታ፣	.	፲
ቀዳማይ ረባሕታ፣	.	፲፩
መላመዲ፣	.	፲፬
ናይ ረባሕታ አንቀጽ ወገናት፣	.	፲፱
ተግባር፣	.	፲፳
መንቀሊ፣ - መልዓሊ፣	.	፲፯
መንቀልን መልዓልን፣ - ከ፣ ዝ፣ ምስ መንቀሊ፣	.	፲፯
ግልበ ቅጽልን ሳድስ ቅጽልን፣	.	፲፯
አርአስቲ፣	.	፲፰
ከልአይ ረባሕታ፣	.	፲፰
መላመዲ፣	.	፲፲፩
ደቂቕ ከን. ናብ አንቀጽ እንኪለግብ፣	.	፲፲፩
መላመዲ፣ - ናይ ምፍላይ አብነት፣	.	፲፲፫
ምስ ናይ ፈረንጂ ሰዋስው መነጻጸሪ፣	.	፲፲፬

መ አ ረ ሚ ።

~~ገጽ~~

እሩም

ገጽ መስመር

፩	5	አብ ቀዳማይ... አብ ክልአይ = አብ ክልአይ... አብ ሣልሳይ	
፲፬	6	ንስም እንኳውስን = ንኸንድስም እንኳውስን ። ድሕሪ ሓምሳይ መዘመር እዙይ ተረፉም ኣሎ፤ ንስም እንኳውስን። <u>ፍላጎስ ጥራሕ መጺኡ ወ. ዘ.።</u>	
፲፬	22	ዚጽጋዕ ይመስል = ዚጽጋዕ ይመስል ።	
፲፯	20	እታ፤ — ክንድስም = እታ ቅጽል	
፳፮	23	ነጥቢ ነጥቢ = ነጠብጣብ	
፳፰	13	ለ) ሲ፤ — ወሳኒ መሳርዕ = ለ) ሲ፤ — ጠራሬ መሳርዕ	
፶፱	25	እተሉዎ = እንተሉዎ	
፷፩	4	ተጠቐሉመ = ተጠቐመሉ	
፷፰	15	<u>መስ.፤</u> ድሕሪት፣ ቅድሚት = <u>መስሓቢ.፤</u> ድሕሪት፣ ቅድሚት ።	
፸	25	ሠለተ ጥራሕ እንክትብል = ሠለተ ጥራሕ እንክተስምዕ	
፸፯	18	ከሓጉሰካ ኢዩ = ከሓጉሰካ ኢዩ ።	
፹፫	10	ሰብ ናይ ክልተ፣... = ሰብ ናብ ክልተ፣	
፺	3	ዘየመክትል ስለዝኾነ = ዘየመልክት ስለዝኾነ	
፺፫	1	ናይ አረላልፉ አብነት = ናይ ምፍላይ አብነት	